The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921-7121; 368-3239
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe,
4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere,
2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U. S. A.
SATURDAY, MAY 20, 1967

LATVIJA
AMERIKĀ

40. N-RS. SESTDIENA, 1967. G. 20. MAIJS 17. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs -- Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija un kantoris: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Tālruņi: 368-3239 (redakcijai) un 921-7121 (kantorim)
Redaktora tālrunis vakaros — 531-4533
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Tālrunis 994-7917
Čikagas redakcijas vadītāja Z. KĒLERE,
2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill. 60647, U. S. A., tālrunis 486—8975

JAUNIEŠU IESVĒTE SV. ANDREJA DRAUDZĒ TORONTO

Toronto latviešu Sv. Andreja ev.-lut. draudzē Vasarsvētkos māc. Ā. Čops un viesis no ASV — māc. G. Kness-Kņezinskis iesvētīja 33 jauniešus: pirmā rindā no kreisās — Gundega Upāne, Brigita Petrova, Vija Savele, Linda Vārslavāne, draudzes pr-ks R. Roze, māc G. Kness-Kņezinskis, māc. Ā. Čops, draudzes ērģelnieks prof. T. Ķeniņš, Ingrīda Karola, Baiba Lorberga, Aina Bula un Mirdza Baltā; otrā rindā: Ivars Bikše, Edmunds Rucels, Māra Medene, Zenta Ķuse, Inta Kalniņa, Māra Pētersone, Ruta Kusmane, Māra Grebže, Mirdza Gulbe, Ina Kļaviņa, Anita Kukute, Aina Šmoteka, Viesturs Pērkons un Jānis Reinbergs; aizmugurē — Gunārs Goba, Jānis Kļaviņš, Egons Pilskalnietis, Turaidis Zemdegs, Jānis Pope, Andris Zemītis, Andrejs Saulesleja, Edvīns Kļaviņš, Ints Dravnieks, Aivars Vārslavāns un Andris Deklavs.

Foto: J. Ligers

Aicina gatavoties Latvijas 50 gadu jubilejai

LATVIEŠU NACIONĀLĀS APVIENĪBAS KANADĀ PAPLAŠINĀTĀ VALDES SĒDE TORONTO

Ziemeļamerikas latviešu kultūras fonda piešķirtās goda balvas pasniegšana māksliniekam Eduardam Dzenim un Kr. Barona prēmijas nodošana skolotājai V. Slaviešai LNAK 10. maija paplašinātajai valdes sēdei piešķīra visai svinīgu ievadījumu. Abus laureātus atzinīgiem vārdiem uzrunāja valdes priekšsēdis J. Niedra, kultūras nozares vadītāja I. Vīksna un izglītības nozares vadītājs J. Mežaks, uzsverot, ka atgriešanās no šāgada Kultūras fonda sēdes bijusi priecīgāka nekā iepriekšējos gados. J. Niedra norādīja, ka mākslinieka Ed. Dzeņa apbalvojums ir sevišķi nozīmīgs, jo tas piešķirts ne tikai izcilā mākslinieka snieguma atzīšanai, bet galvenais — par paliekošu darbu, jo Ed. Dzeņa darinātā altāŗa glezna Sv. Jāņa baznīcā Toronto kalpos daudzām paaudzēm. J. Mežaks savukārt uzsvēra, ka skolotāju apbalvošana ir nozīmīgs pagrieziens mūsu kultūras dzīvē, jo ar to arī pašaizliedzīgajam skolotāju veikumam beidzot parādīta pienācīgā uzmanība.

Sēdes turpinājumā valdes prdis J. Niedra, ziņojot par ZLKF sēdi Ņujorkā, pieminēja, ka šāgada rudenī paredzēta vēl īpaša sēde Kultūras fonda statūtu pārstrādāšanai, paredzot arī skolotājiem līdzīgus apbalvojumus, kādus jau piešķiŗ mākslā, zinātnēs un literātūrā. Kanadas latviešu devums kopīgajam Kultūras fondam šogad bijis 1500 dol., kamēr ASV tautieši sagādājuši ap 12.000 dol.

No LNAK valdes locekļa pienākumiem atteikusies Velta Toma. Nolasot viņas atteikšanās paziņojumu, kuŗa noraksts piesūtīts arī LNAK padomes prezidija priekšsēdim prof. A. Dreimanim, J. Niedra norādīja, ka V. Tomas izšķiršanās ir galīga, kādēļ viņas vietā sēdē jau pieaicināts J. Skrastiņš, kas uzņēmās sekretāra pienākumus. Valde izteica V. Tomai pateicību par ilggadējo darbu LNAK un tās valdē.

Vispārējos ziņojumos J. Niedra pakavējās pie nule aizvadītā ALAs kongresa Klīvlendā, kas šogad bija bez asām debatēm un risinājies labā sadarbības garā. Ne tik labā garā risinājusies LNAK un BATUN attieksmju kārtošana, kā tas jau parādījies atreferējumos mūsu laikrakstā un kas izrietēja arī no valdes priekšsēža ziņojuma. J. Niedra atkārtoti izteicās, ka LNAK iebildumi nav pret pašu BATUN ierosinājumu, demonstrācijas ieskaitot, bet vienīgi pret veidu, kā to dara. Arī šai sēdē asus vārdus organizācijai BATUN veltīja J. Grodnis, pārmezdams, ka tā nav analizējusi faktus. Demonstrācijas nedod nekā, un „ir labi sēdēt mīkstā krēslā un sist bungas". Beidzot pārrunas par BATUN, J. Grodnis atzina: „LNAK ir jānomierinās un jānogaida, kādus rezultātus dos BATUN darbība."

BATUN jautājums tomēr vēlreiz izvirzījās debašu degpunktā pēc J. Niedras ziņojuma par abām nesen notikušajām BTFK sēdēm, no kuŗām pēdējā viņš piedalījies personīgi. LNAK valdes priekšsēža vietnieks un BTFK latviešu delegācijas vadītājs T. Kronbergs vērsās pret mūsu laikraksta pirmās sēdes atreferējumu (33. numurā) un redakcijas piezīmi pie viņa paskaidrojuma (37. numurā). Tā kā minētajam atreferējumam informācija iegūta no vairākiem sēdes dalībniekiem un atkārtoti pārbaudīta, tā no laikraksta redakcijas puses atzīta par pareizu, kādēļ mūsu laikraksta pārstāvis T. Kronberga un J. Niedras iebildumus strikti noraidīja. Tālāk J. Niedra norādīja, ka BTFK sastādās no trīs tautību centrālajām organizācijām un saistošus lēmumus var pieņemt tikai ar visām trim balsīm. Latviešu delegāciju izrauga un apstiprina LNAK valde, tādēļ latviešu pārstāvji BTFK sēdēs var balsot vienīgi par LNAK viedokli, kaut arī personīgie ieskati būtu pretēji. Valde uzdeva delegācijas vadītājam T. Kronbergam raudzīties, lai turpmāk to ievērotu.

Bez debatēm valde pieņēma priekšsēža J. Niedras izstrādāto aicinājumu Kanadas latviešiem sakarā ar Latvijas 50 gadu dibināšanas atceri. Aicinājumā ierosināts visos latviešu centros radīt īpašas komitejas iespējami

(Nobeigums 4. lpp.)

Visas domas un darbus Latvijai

AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBA KONGRESĀ KLĪVLENDĀ IZSTRĀDĀJUSI PLAŠU PLĀNU LATVIJAS JUBILEJAS GADA SARĪKOJUMIEM UN PASĀKUMIEM

Amerikas latviešu apvienības 16. kongresā, kas notika no 5. — 7. maijam Klīvlendā, valdes priekšsēdis prof. P. Lejiņš savā atskatā uz aizvadīto darbības posmu atzina, ka nācies iepazīties ar „rūgtiem pilieniem", bet bijuši arī pozitīvi notikumi un panākumi. Kā vienu no tādiem viņš minēja ASV senāta pieņemto rezolūciju Baltijas valstu jautājuma aktīvizēšanai. Brīvās pasaules latviešu apvienība ar protesta iesniegumu Anglijas valdībai Baltijas valstu zelta lietā apliecinājusi spēju efektīvi darboties, kaut arī tās valdes locekļi dzīvo trīs dažādos kontinentos. Prof. P. Lejiņš arī norādīja, ka apvienībā iestājušās 5 jaunas organizācijas, kuŗu kopskaits tagad ir 196.

Bez atsevišķo Amerikas latviešu apvienības biroju sīkiem darbības pārskatiem, kuŗus delegāti bija saņēmuši rakstveidā pirms kongresa, ALAs valdes priekšsēdis prof. P. Lejiņš vairāk nekā stundu ilgā izklāstā pakavējās pie apvienības darbības kopīgā skatījumā, uzsveŗot, ka statūtos ietvertie mērķi nav zuduši, bet darbība ievērojami paplašinājusies. Nekas arī nav liecinājis, ka latviešu kopībā pērn būtu mazinājusies Latvijas brīvības misijas apziņa; rosīgi turpinājusies kultūras dzīve, nav mazinājusies rosība atsevišķajos latviešu novados. Jāpriecājas, ka jaunatnē arvien vairāk parādās darbinieki, kuŗiem droši var nodot sabiedriskā darba vadīšanu. Visu to ievērojot, prof. P. Lejiņš atzina, ka ASV būs grūti atrast otru etnisko grupu, kuŗai tik intensīva nacionālā dzīve.

Pakavējoties pie politiskās situācijas, P. Lejiņš norādīja, ka nācies norīt divus „rūgtus pilienus" — ASV un Pad. savienības konsulārā nolīguma ratificēšanu un Baltijas valstu zelta atsavināšanu Anglijā. Abos gadījumos ALA un citas organizācijas darījušas iespējamo šo „rūgto pilienu" novēršanā, bet tas nav izdevies. Attieksmē uz Baltijas valstu zeltu Anglijā interesants ir fakts, ka britu iestādes tikai pašā pēdējā laikā atzinušās, ka noguldījumi jau 1942. gadā, Baltijas valstīm atrodoties vācu okupācijā, pārvesti no Anglijas bankas, kuŗai tie bija nodoti glabāšanā, uz t. s. ienaidnieka īpašumu fondu. Tagad, pēc vienošanās ar Pad. savienību, britu valdība nolēmusi šīs vērtības izlietot to Anglijas pilsoņu prasību apmierināšanai, kuŗu īpašumi atradušies Latvijas teritorijā. Londona paskaidrojusi, ka šāda rīcība nenozīmē ne Maskavas īpašuma tiesību atzīšanu uz Baltijas valstu zeltu, ne šo valstu inkorporācijas de jure atzīšanu: ja Latvijā radīsies valdība, kuŗu Anglija atzīs, tās prasības pēc zelta tiks par jaunu apsvērtas.

Runātājs uzsvēra, ka ar bijušo informācijas biroja direktoru S. Rudzīti ALAs valdei nav bijis nekādu domstarpību, bet

(Nobeigums 5. lpp.)

Protesta polonēze ap zemes lodi

Ņujorkā 15. maija pusdienas laikā Trešā avenijā starp 51 un 52. ielu iesākās polonēze, kuŗas astes gals aizsniegs Austrāliju un pēc tam Eiropu. Orķestra vietā šoreiz noderēja apkārtējo automašīnu taures un ritmā skandēti saukļi, piemēram: „Harold Goldfinger Wilson!" Daiļās dāmas gan nenesa vēdekļus, bet plakātus ar interesantiem uzrakstiem, piemēram, „Tev nebūs zagt!" Kungi darīja to pašu. Par svinīgo sajūtu gādāja vieta: Lielbritanijas sūtniecības Apvienotajās nācijās duvju priekšā.

Plakāti bija darināti 26 variācijās, taču visus individuālistus nespēja apmierināt: kāda dāma iebilda pret sarkano krāsu, kas lietota, plakātā iezīmējot angļu mārciņas zīmi ar tekstu „Pound found out". Kāds kareivīgs kungs pieprasīja plakātu, kuŗā būtu teikts: „Vilsonam galvu nost!" Šāda plakāta nebija, un viņš aizgāja tikai daļēji apmierināts, nezdams plakātu ar uzrakstu „Vilson un Ko(sīgin), rokas nost no baltiešu zelta!"

Šādā veidā savu pusdienas laiku 15. maijā aizvadīja ap 300 baltiešu. Varbūt, ka būtu bijis vairāk, ja nebūtu sadalījušies „15. maija cilvēkos" un „niedriešos" ...

Pēc demonstrācijas baltiešu pārstāvji pieteicās Lielbritanijas sūtniecībā Apvienotajās nācijās, lai iesniegtu protesta memorandu ministru prezidentam H. Vilsonam (skat. šī numura citā vietā). Viņus pieņēma sūtniecības pirmais sekretārs Baiets (R. A. C. Byatt). Par spīti lejā notikušajai demonstrācijai, diplomāts bija laipns, iepazinās ar memoranda saturu un atkārtoja, ka Lielbritanija nekādā gaījumā neatzīst Baltijas valstu iekļaušanu pad. savienībā de jure. Uz pārējiem jautājumiem viņš nejutās kompetents atbildēt.

Kaut Ņujorkas apstākļiem, kur pāris dienu iepriekš, atbalstot kaŗu Vietnamā, bija demonstrējuši ap 170.000 cilvēku, šis bija tīri sīks notikums, par to bija ziņots arī laikraksta „New York Times" 3. lappusē.

D. V.

DRĪZUMĀ IZNĀKS

Pētera Babra dokumentārā grāmata

BALTIC YOUTH UNDER COMMUNISM

greznā sējumā.

Šai grāmatai ir ASV senātoru un kongresa pārstāvju akcepts.

Grāmatas cena — $5.95; iepriekš pasūtinot līdz š. g. 10. jūlijam — $4.95.

Pasūtinājumus adresēt: Research Publishers, 108 S. Patton Arlington Heigths, Ill. 60005.

Voldemars Korsts

Ne gluži personīgā lietā

Kādreiz Vācijas D. P. nometņu laikā darbojoties Latviešu centrālās padomes prezidijā, guvu ieskatu arī kādā komūnistu izdotā instrukcijā, kurā kā viens no izšķirīgākajiem cīņas elementiem bija uzsvērts, ka nepieciešams diskreditēt visus aktivos atsevišķo tautību bēgļu darbiniekus. Instrukcijā bija norādīts, ka pietiek ar visniecīgākajiem gadījumiem, ja tos izplata tālāk veidā, kas rada aizdomas vai pat tikai iespēju aizdomām, lai varētu radīt baumas, kuras agrāk vai vēlāk iznīcinātu nevēlamās personas reputāciju, vai vismaz novestu apkaŗojamo nacionālo darbinieku tik tālu, ka viņš sarūgtinājumā atsakās no tālākas darbošanās. Jo sevišķi bija uzsvērts, ka šādu akciju visefektīvāk īstenot ar vēstuļu palīdzību, bet vēl labāk, ja vien iespējams, iedabūt kādu kompromitēšanas ziņu attiecīgās tautības preses izdevumos. Ja diskriminācijas bauma reiz palaista, to pilnīgi izlīdzināt vairs nespēj nekāds atsaukums vai pretraksts.

Šāda tangējošu baumu izplatīšana neapšaubāmi ir kaitīga ne tikai atsevišķu personu darbam, bet var kļūt par grāvēju pat veselai organizācijai. Protams, tas nenozīmē, ka brīvā un demokratiskā sabiedrībā būtu izskaužama objektīva kritika; tāpat tas nenozīmē, ka kādai personai vai iestādījumam būtu pamats apgalvot, ka vienīgi tam tiesības noteikt darbības līniju un aktīvi rīkoties. Objektīva un pār visām lietām godīga kritika un domu izmaiņa ir noteikti nepieciešama, ja pastāv apņemšanās ar mūsu rīcībā esošajiem samērā nelielajiem līdzekļiem uzsākt tādu mērķu īstenošanu, kuŗus parasti veic ar daudz lielākiem spēkiem. Ir lieki atzīmēt, ka mums nepieciešamas izcili labi organizētas un visas sabiedrības atbalstītas centrālās organizācijas, ja vispār gribam un ceram kaut ko panākt. Darbi un uzdevumi, kuŗi mums svešumā jāveic, ja patiešām gribam cīnīties par Latvijas nākotni un brīvību, tomēr ir tik komplicēti, ka bieži viena vai otra specifiska uzdevuma veikšanai nepieciešamas arī īpašas organizācijas, kuŗas var visu savu enerģiju veltīt kāda labi plānota un apsvērta mērķa sasniegšanai. Protams, šāds atsevišķs darbības plāns un specificēts mērķis ir tikai daļa no lielā kopīgā uzdevuma, kurš uzlikts tai trimdas saimes daļai, kuŗa vēl arvien apzinās esam latvieši, kādēļ atzīst par savu pienākumu nevis censties paspīdēt sabiedrībā, bet gan iestāties un cīnīties par savas dzimtenes brīvību un tiesībām.

Normāli viss darba smagums jāpaveic ievēlētajām centrālajām organizācijām, kuŗas attieksmē uz nacionālās apziņas saglabāšanu un arī nacionālās kultūras uzturēšanu savu uzdevumu pieņemami veikušas. Tomēr ne vienā vien mūsu patvēruma zemē tiešais un politiskais cīņas darbs — nevis trimdas saimes saglabāšanai, bet tiešai cīņai par Latvijas brīvības atjaunošanu! — ticis ilgu laiku atlikts, šo zināmā mērā bezdarbību aizbildinot ar to, ka pašreiz vēl nav pienācis īstais laiks šādu uzdevumu veikšanai. Pāris iesniegtu memorandu vai dažreiz gadā saņemti laipnības izrādījumi, ka neesam vēl aizmirsti, nav īsti uzskatāmi par aktīvu darbu mūsu lielā mērķa virzienā. Šīs rīcības rezultātā ne tikai daļa trimdas saimes kļuvusi miegaina, bet vēl bīstamāka ir daudzos radītā pārliecība, ka mēs nekā nespējam panākt.

Nenoliedzami, vairumam mūsu tautiešu tomēr ir iekšēja pārliecība, ka mēs neesam izkļuvuši brīvībā tikai tādēļ, lai meklētu vienīgi labāku dzīvi, bet ka mums līdz dots arī liels uzdevums. Bet ir tomēr radies kāds tukšums, kuŗu nepieciešams aizpildīt. Rodoties pirmajiem panākumiem patiesās cīņas laukā, ir tīri dabīgi, ka sāk rasties arī neatkarīgas organizācijas un grupas, kuŗas cenšas šo tukšumu piepildīt. Šo jaunradušos kustību starpā tomēr bieži trūkst kontakta, rodas darba parallēlisms un pat kollīzijas. Tai pašā laikā centrālās organizācijas jūtas apietas un nevēlas atzīt, ka šo atsevišķo organizāciju un grupu rašanās ir tieši viņu darbības un bezdarbības auglis. Tā sākas abpusēji pārmetumi, bet tās cīņas vietā, kuŗa būtu veltījama Latvijas brīvībai, laiku, enerģiju un līdzekļus sāk šķiest savstarpējā apkaŗošanā. Lai kādas būtu bijušas mūsu atsevišķo grupu nesaskaņas, tās vēl nav sasniegušas stāvokli, kad vairs nevarētu rast kopīgu valodu un iet kopīgu ceļu. Tādēļ būtu laiks sanākt visiem kopā, pārrunāt domstarpības, sadalīt darbus un uzdevumus un radīt koordinētu virsvadību.

Mēģinājums šo nepieciešamību atrisināt pērnā gadā jau notika t. s. Ņujorkas informācijas darbinieku sanāksmē, kuŗu gan daži vadītājdarbinieki jau pirmajā stundā mēģināja nostādīt par nenozīmīgu. Tomēr šai sanāksmē bija skaidri jūtama labā griba visiem kopīgi sadarboties. Radās pat pamatotas cerības, ka nepieciešamo darbības koordinācijas centru arī izdosies radīt, lūdzot šo sadarbības centru izveidot mūsu centrālo organizāciju paspārnē, lai tās iesākto varētu veidot tālāk. Nezināmu iemeslu dēļ sanāksmē apliecināto labo gribu un pieņemtos atzinumus tomēr ignorēja...

Ja šāds koordinācijas centrs būtu radīts, tad, liekas, mēs varētu būt droši, ka nekad nebūtu notikusi kādas centrālās organizācijas vadības un BATUN kollīzija, tāpat būtu novērsta ne viena vien kļūda, kas darbā pielaista. Mazāk jūtamas kollīzijas un — tas vēl ļaunāk! — šķelšanās notikušas arī citos gadījumos. Tam tomēr, un tas jāuzsveŗ jo īpaši, arī vēl tagad varētu tikt pāri, ja vien visas puses apliecinātu labu gribu un censtos saprast, ka nav izšķirīgi tas, kas īsti kaut kādu darbu uzsācis, bet vienīgi, ja sāktais darbs ir pozitīvs, ka tas atbalstāms visiem spēkiem...

Līdzīgs stāvoklis vērojams arī lokāla apjoma uzdevumu veikšanā un darbības laukā. Še gan vēl pievienojas negātīvā parādība, ka lokāla apmēra organizācijas vēlas diktēt savu gribu pat nacionālā apjomā. Tādēļ arvien par jaunu jāatkārto, ka nav izšķirīgi, kas kādu akciju uzsācis, bet vienīgi tas, vai pasākums ir pozitīvs un vai tā uzsācēji arī spējīgi iecerēto īstenot. Diemžēl, nākas sadurties ar faktu, ka cilvēku grupas vai pat atsevišķas personas, kuŗas pašas, vismaz nacionālpolitiskās cīņas laukā, nav ne tikai nekā darījušas, bet bieži pat nespējīgas kādu nozīmīgāku darbu paveikt, arvien izrādās ļoti satrauktas, ja kāda cita organizācija vai personas gūst panākumus.

Vēl ļaunāk ir tas (tas galvenokārt attiecas uz mūsu atsevišķajām kolonijām), ka katru, kas patiešām aktīvi darbojas, agrāk vai vēlāk sāk apmētāt ar dubļiem, nevairoties pat no ļoti apšaubāmu līdzekļu lietošanas — baumu izplatīšanas, faktu sagrozīšanas, neatlaidīgas cenšanās atrast iespēju kaut kur „piesieties", pat tad, ja šāds iemesls būtu jāizzīž no pirksta. Ka šie „karotāji un taisnības apustuļi" ļoti labi apzinās savu nespēju kaut ko pozitīvu paveikt, rāda jau tas vien, ka no šiem cilvē-

(Nobeigums 8. lpp.)

Latvijas 50 g. atzīmēšanas platforma un vadlīnijas

Kā mūsu laikrakstā jau ziņots, par nule Klīvlendā notikušā Amerikas latviešu apvienības kongresa nozīmīgāko darba kārtas jautājumu kļuva Latvijas 50. gadadienas atzīmēšanas plāns, kuŗu delegāti vienprātīgi pieņēma un nodeva īstenošanai iespēju robežās ALAs valdei. Šo plānu izstrādāja īpaša komisija Alfreda Puķītes vadībā, piedaloties J. Bungam, H. Mindenbergam, S. Rudzītim un V. Vīksniņam. Tā kā šis plāns ir nozīmīgs ne tikai ALAs darbībai un Latvijas jubilejas atzīmēšanas iecerēm, bet latviešu lietai vispār, sniedzam to visā pilnībā, jo tas var lieti noderēt ierosinājumiem arī citu zemju latviešiem.

Mums jābūt skaidrībā par mūsu stāvokli un politisko situāciju attieksmē uz mūsu mērķiem. Latvijas 50 gadu pastāvēšanas dienā mums nav iespējams latviešu tautai sagādāt un pasniegt Latvijas brīvību, vienalga, ko mēs darītu, pat ja 100.000 trimdas latviešu izdarītu protesta pašnāvību. Mums ir piemēri: 80.000 latviešu kaŗavīru krita otra pasaules kaŗa cīņās par Latviju, bet šodien latvieši krīt arī kaujās Vietnamā. Bez tam uz šo dienu varam mātei Latvijai uzrādīt sešus savus lielākos sasniegumus: 1) Vairāk nekā 20 svešniecības gados mēs neesam asimilējušies, pateicoties mūsu ģimenēm, organizācijām, baznīcām un skolām, grāmatām un laikrakstiem, teātŗiem, rakstniekiem un māksliniekiem. 2) Mēs vēl arvien esam vienoti aiz mūsu kopīgā politiskā mērķa: brīva un neatkarīga, demokratiska Latvija. 3) Mēs esam ieguvuši iespaidīgus draugus ar ASV kongresa rezolūcijām Baltijas tautu brīvībai, Amerikas tauta stāv aiz mums. 4) Vēl arvien darbojas mūsu sūtniecības, Komiteja Latvijas brīvībai un mūsu centrālā organizācija — Brīvās pasaules latviešu apvienība. Mēs esam nomodā, gatavi izmantot un arī izmantojam katru situāciju mūsu labā caur mūsu centrālajām organizācijām atsevišķos kontinentos — Amerikā, Eiropā un Austrālijā. 5) Mēs kā tautas daļa esam politiski auguši, mūsu cīņas veids ir civilizēti organizēts. Mēs esam gatavi uz bezkompromisa cīņu arī nākotnē. 6) Mēs neesam aizmirsuši savu tautu dzimtenē un palīdzam tai materiāli un morāli.

Šai ALAs kongresā mums jāpieņem ieteikumi Latvijas 50 gadu neatkarības atzīmēšanai, izstrādājot veicamo uzdevumu vadlīnijas. Brīvās pasaules latviešu apvienībai, kuŗas sēdeklis atrodas ASV, un Amerikas latviešu apvienībai kā lielākajai šī kontinenta latviešu organizācijai ir pienākums to darīt saziņā ar mūsu sūtniecību un Komiteju Latvijas brīvībai.

Mūsu mērķu koordinācija:

1) BPLA saziņā ar Latvijas diplomātiskā korpusa vecāko un Komiteju Latvijas brīvībai noteic mērķus un sadala uzdevumus pēc piekritības.

2) Atsevišķo kontinentu plāniem jāpakļaujas kopīgajām vadlīnijām.

3) ALAs plānā jāiekļauj visas ALAs dalībnieces to specifiskajos darbības laukos.

4) Jāsadarbojas ar visām baltiešu organizācijām.

5) Īstenojot ALAs plānu, ierosinājumiem jānāk no augšas un apakšas, t. i. organizācijām jāziņo, ko tās var darīt un darīs savas darbības vietās, bet no augšas jāziņo par visām kopīgajām akcijām, kādas ALA izdarīs un kādas tai piekrīt pēc BPLA ģenerāllīnijām.

Būdami skaidrībā un vienprātībā par mūsu platformu un ģenerāllīniju koordināciju, varam iet tālāk un veidot ALAs darbības plānu, kuŗa pamatā liekami tālāk minētie projekti, kuŗi izstrādāti, pamatojoties uz ALAs priekšsēža un valdes lēmumiem un padomnieku ierosinājumiem.

Brīvās pasaules latviešu apvienība:

BPLA saziņā ar Latvijas diplomātiskā korpusa vecāko un Komiteju Latvijas brīvībai noteic mērķus un sadala uzdevumus, vadot un saskaņojot visas akcijas, skatot Latvijas valsts un latviešu tautas pašreizējo stāvokli to pārmaiņu garā, kādas pašreiz notiek pasaulē, vērojot šo pārmaiņu attīstības tendences pretišķību samēros un spēkos, kas aiz tām atrodas, un to ievirzi. Viss ,ko mēs kā no kodola atdalīta tautas daļa darām, būtu koncentrējams trīs uzdevumos:

1) Stiprināt savu piederību pie tautas kodola un būt spējīgiem to darīt ne vien savas paaudzes mūžā, bet arī nākotnē.

2) Atgādināt pasaulei latviešu tautas tiesības un meklēt draugus un izpratējus citās tautās.

3) Stiprināt cerības uz labāku nākotni tautai dzimtenē.

Amerikas latviešu apvienības valde:

1) Koordinēt BPLA, Apvienotās baltiešu komitejas un ASV organizēto darbību.

2) Apsvērt delegāciju sūtīšanu uz jaunajām Afrikas valstīm un Dienvidameriku, bet šādas delegācijas sūtīt tikai uz tām valstīm, kuŗās iepriekš būtu nodrošināts, ka delegātus patiešām uzklausīs tādas amatpersonas, kuŗām iespaids savas valsts politikā.

3) Jāizstrādā finanču plāns.

4) Jāizstrādā memorandi un jāizkārto vizītes pie ASV prezidenta, valdības un kongresa locekļiem pēc vajadzības un Apvienotajās nācijās.

5) Jāaicina akadēmiskās studentu vienības iesaistīties kopīgajos sarīkojumos, pasvītrojot tautas vienību un vienprātību cīņā par neatkarības atgūšanu.

6) Saziņā ar Klīvlendas dziesmu svētku komiteju jāizkārto politiskas iespējas Latvijas 50 gadu jubilejas ietvaros.

ALAs informācijas birojs:

Sadarbībā ar organizāciju Americans for Congressional Action to Free the Baltic States, BATUN, baznīcām un informācijas darbiniekiem jāinformē ASV valdību, kongresu un Apvienotās nācijas, atgādinot latviešu tautas tiesības un meklējot draugus. Jāsaskaņo ziņas presē, televīzijā un radio. Jāmēģina katrā pavalstī panākt Baltijas rezolūcijas pieņemšanu , pavalsts mērogā.

ALAs kultūras birojs:

Latvijas 50 gadu atbalsošanās mūsu skolās, mūsu centienus nodrošinot nākotnei. Nākotne nav iedomājama bez latviešu valodas apgūšanas jaunajā paaudzē tādā mērā, lai tā brīvi un pilnīgi spētu orientēties tautas vēsturē un nacionālajos centienos. 1968. gads izsludināms par jaunatnes gadu ar mudi „Latviešu jaunatne latviešu tautai!”. Visas biroja pūles šai laikā koncentrējamas uz latviešu skolu un citu jaunatnes iestādījumu uzlabošanu, bet par visām lietām — to apmeklēšanas kāpināšanu. Skolās rīkojami īpaši akti, uzsvaru liekot uz Latvijas atbrīvošanas cīņu un brīvības nozīmi tautas dzīvē.

Iedzīvināms kultūras biroja paša izstrādātais projekts (skat. tālāk atsevišķi).

Jāapzina un jāizmanto latviešu mācības spēkus kā universitātēs, tā pārējās mācības iestādēs.

ALAs aprūpes birojs:

1) Saskaņoties globālajā aprūpes plānā — aprūpes koordinācijā.

2) Kāpināt palīdzību tautiešiem dzimtenē.

3) Atbalstīt sabiedrības Celsme projektētās veco ļaužu mītnes.

ALAs sporta birojs:

Sporta sacensības 1968. gadā pēc iespējas rīkojamas kopīgi ar igauņiem un lietuviešiem, piedodot tām ne tikai sportisku, bet visu trīs Baltijas valstu solidāritātes un mērķu vienotības raksturu.

ALAs kongresam:

Viens no visiespaidīgākajiem spēkiem latviešu tautas nākotnes nodrošināšanai ir ASV, tādēļ nākošais ALAs kongress būtu rīkojams Vašingtonā 1968. gada septembrī vai oktobrī pirms ASV prezidenta vēlēšanām. Šo kongresu Vašingtonā varētu izvērst par īpaši iespaidīgu Latvijas jautājuma demonstrāciju. Tāpat visi delegāti varētu ierasties Arlingtonas brāļu kapos un nolikt vainagu pie Nezināmā kaŗavīra kapa. Varētu rīkot kopīgu dievkalpojumu vienā no Vašingtonas katedrālēm vai pie Linkolna pieminekļa. Kongresa laikā Vašingtonas mūzejā varētu noorganizēt latviešu mākslas un etnografijas izstādi. Tāpat ALAs kongresa laiku varētu izmantot banketa rīkošanai mums labvēlīgo ASV kongresa un valdības locekļu godināšanai.

Vispārēji ieteikumi:

1) Redzamiem cittautu valstsvīriem vai ievērojamiem sabiedriskiem darbiniekiem, kas ar savu labvēlīgo nostāju vai citādi aktīvi atbalstījuši latviešu brīvības centienus, būtu piešķirami īpaši šim gadījumam izgatavoti diplomi.

2) Jāsagatavo populārzinātniski raksti par Latviju ievietošanai cittautu žurnālos.

3) Būtu jāiestājas, lai ASV pasta ministrs izdotu Baltijas valstu 50 gadu atceres marku.

4) Vajadzētu izdot māksliniecisku Latvijas 50 gadu atceres pastkarti ar nedaudz vēstures datiem četrās valodās.

5) Lielākajās latviešu kolonijās 1968. gada vasaras otrā pusē būtu jārīko gleznu, senlietu un daiļamatniecības izstādes amerikāņu sabiedrībai.

6) Koŗiem un tautas deju grupām jāsagatavo īpašas programmas, ar kuŗām uzstāties vietējo pilsētu dārzu koncertos (bez maksas), tā radot amerikāņos vispārēju interesi par mūsu kultūru.

7) Vajadzētu izdot krāsainu gleznu reprodukciju mapi ar īpašu titullapu latviešu un angļu valodā dāvināšanai cittautu latviešu draugiem Latvijas 50. gadasvētkos.

8) Jādomā par skaņu plašu izdošanu amerikāņu interesentiem.

9) Skolās un publiskos priekšlasījumos par runātājiem aicināmi brīvības cīņu dalībnieki un leģionāri, kas no savas personīgās cīņu pieredzes var jaunatnei stāstīt par pārvarētajām kauju grūtībām un varonību.

10) Latviešiem, kas darbojas par mācības spēkiem, mūsu studentu atbalstītiem, jācenšas noorganizēt referātus, lekcijas vai diskusijas par Latviju un Baltijas valstīm universitātēs, kuŗās tie nodarbināti.

11) Vietējām latviešu organizācijām vai šo organizāciju sadarbības apvienībām laikus izstrādājama svinīga valstssvētku programma, uzņemot tajā atsevišķus sarīkojumus, kuŗi varētu interesēt vietējos laikrakstus, radio un televīziju. Pirms programmas galīgas sastādīšanas ieteicams sazināties ar preses, radio un televīzijas vadītājiem, lai noskaidrotu viņu speciālās intereses. Ar labi sagatavotiem iesniegumiem prasot atbalstīt mūsu brīvības centienus, jāgriežas pie vietējās pavalsts, pilsētas vai cita veida autoritātēm. Būtu ieteicams uzņemt sakarus ar vietējām amerikāņu organizācijām, kuŗas noskaņotas simpatiski mūsu mērķiem, piemēram — Amerikāņu leģionu, aicinot atbalstīt tās mūsu sarīkojumus un cita veida pasākumus.

12) Mūsu centrālajām organizācijām ASV, Kanadā, Austrālijā un Eiropā, tāpat arī Dienvidamerikas valstīs, vajadzētu apmeklēt vietējo valsts un likumdošanas iestāžu vadītājus ar labi pamatotiem iesniegumiem, kuŗos izteikta latviešu tautas prasība pēc brīvības. Jau šogad jāsāk strādāt pie dokumentu kopošanas, kuŗi nepieciešami mūsu prasību pamatošanai, un piemērotas literātūras sagatavošanas angļu, spāņu un franču valodā.

13) Katrā ieceļošanas zemē noorganizējams viens liels centrālais sarīkojums, piemēram, dziesmu svētki vai kultūras dienas. Šim sarīkojumam nav jābūt tieši saistītam ar 18. novembri.

14) Ikvienā latviešu kolonijā nekavējoties jānodibina īpašas Latvijas 50. gadasvētku rīcības komitejas ar uzdevumu plānot dažāda veida sarīkojumus, svinības, programmas, pieņemšanas un citu visam 1968. gadam. Šis darbs veicams katrā kolonijā saskaņoti — kā vienai latviešu saimei.

15) ALAi izsūtīt un organizācijām iesūtīt sarīkojumu un citu pasākumu ieteikumu sarakstu. Šāds ierosinājumu saraksts daudziem palīdzētu veicamā darba plānošanā.

16) Izmantot visos iespējamos veidos ASV vēlēšanu gada priekšrocības un ar tām saistīto politisko partiju atsaucību.

17) Informācijas darbiniekiem jau laikus jāskaidro iespējas plašāku rakstu ievietošanai visos lielākos amerikāņu žurnālos. Rakstu ievietošana uzsākama agrā 1968. gada pavasarī. Šajos rakstos sevišķs uzsvars liekams uz Latvijas pašreizējo likteni.

18) Savlaicīgi plānojamas īpašas vēstuļu akcijas žurnālu un laikrakstu redakcijām, lai šādā veidā radītu redakcijās interesi par mums nozīmīgu rakstu ievietošanu un īpašu reportāžu sagatavošanu.

19) Noteikti jāorganizē visu baltiešu kopīgi svinīga rakstura sarīkojumi visos latviešu centros, kā arī viens centrāls sarīkojums katrā zemē, kur dzīvo latvieši, apsveŗot iespējas šiem kopīgajiem sarīkojumiem izmantot Apspiesto tautu nedēļu.

20) Par galvenajiem runātājiem šajos sarīkojumos aicināmi izcili armerikāņi, kas ar savu nostāju un darbiem apliecinājuši Baltijas stāvokļa izpratni un aktīvi atbalsta Baltijas tautu brīvības centienus.

21) ASV mērogā šāda priekšlikuma ierosināšana būtu jāuzņemas Amerikas baltiešu padomei.

ALAs kultūras biroja iecerētie pasākumi:

1) Birojs izsludinājis lugu sacensību cerībā, ka tā pamudinās rakstniekus radīt jaunas lugas, kuŗas būtu piemērotas arī Latvijas valstssvētku sarīkojumu izrādēm.

2) Biroja ierosmē ar Kultūras fonda atbalstu Dr. phil. B. Jēgera virsredakcijā daļēji jau sagatavots manuskripts trimdas izdevumu bibliografijai, kas uzrādīs trimdā publicētās grāmatas un periodiskos izdevumus. Bibliografiju par grāmatām jau iespiež.

3) Veikta laba daļa priekšdarbu biroja zinātņu sekcijas ierosinātajam krājumam „Latviešu zinātne trimdas 20 gados”. Virsredaktors K. Ieleja. Krājumu paredzēts publicēt 1968. gada beigās.

4) Tēlotājmākslas sekcijas ierosinājumā prof. Dr. phil. Jānis Siliņš gatavo plašu ilustrētu monografiju „Latviešu mākslas vēsture”, paredzot to publicēt 1968. gada rudenī.

5) Tēlotājmākslas sekcijas ierosā paredzēts sagatavot izdevumu par latviešu māksliniekiem brīvajā pasaulē.

6) Kultūras biroja ierosā literātūrvēsturnieks Jānis Bičolis sagatavo jaunākās latviešu literātūras vēsturi no 1918.—1968. gadam.

7) Izglītības sekcija aicinājusi skolas sagatavot līdz šāgada 1. jūnijam materiālus latviešu skolu albumam ar ziņām un attēliem no visām latviešu skolām brīvajā pasaulē.

8) Izglītības sekcija sagatavo noteikumus jaunatnes sacensībai par tematu „Latvijas valsts 50 gadi tautu pašnoteikšanās tiesību skatījumā”.

9) Izglītības sekcija sagatavo noteikumus labāko latviešu skolu audzēkņu godalgošanai latviešu valodā, Latvijas vēsturē un geografijā.

10) Kultūras birojs sagatavo ieteikumus sarīkojumu programmām Latvijas valsts 50. jubilejas gadā.

11) Latvijas valsts 50 gadiem būs veltītas 1968. gada kultūras dienas.

12) Kultūras birojs uzsācis priekšdarbus ceļojošai izstādei, kas uzskatāmi parādīs Latvijas valsts un latviešu trimdas laika zīmīgākos sasniegumus kultūras laukā.

13) Kultūras birojs, sadarbojoties ar ASV latviešu 4. vispārējo dziesmu svētku rīcības komiteju, sekmēs svētku priekšdarbus, lai šī 1968. gada lielā kultūras manifestācija teicami izdotos un iespaidīgi parādītu latviešu gribu atgūt Latvijas valsti.

14) Kultūras birojs Latvijas valsts 50 gadu jubilejas atzīmēšanai apsveŗ vēl dažus citus projektus.

LATVIJA

40. N-RS. SESTDIENA, 1967. G. 20. MAIJS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO.

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd., Toronto 4. Ont.; tālr. 531—4533;

Atb. redaktora vietniece — Silvija Ancāne, sasniedzama redakcijā, tālr. 368—3289;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Noritis, 1749 Victoria Park Ave., Apt. 209, Scarborough, Ont.; tālr. 759—8076;

Ārlietu redaktors — Ints Podnieks, 26 Underhill Dr., Don Mills, Ont.; tālr. 447—6933;

Sporta redaktors — Valdis Teteris, 17 Chester Hill Rd., Toronto 6, Ont., tālr. 463—4226.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str. 19.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesī $1.50; 3. mēn. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu $16.00. Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60, bet tekstā $3.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu

JOHANS H. VIGMANS

Viens no miljoniem

3650 DIENU KRIEVIJĀ UN SIBIRIJĀ

Tulkojis Alfrēds Vinčels

(46. turpinājums)

Es gan joprojām vēl ceru, ka saruna ar MVD ģenerāli iekustinājusi manu atlaišanas lietu, bet šī apiešanās ne mazākā mērā nesaskan ar maniem sapņiem. Mans sākumā agresīvais, tad cerību pilnais pēdējās nedēļas noskaņojums ir izgaisis. Kādā vilciena pieturas vietā izsauc manu vārdu. Mani izlaiž no ieslodzījuma nodalījuma, un es stāvu Kijevas stacijā. Bet Kijeva kaŗa gūstekņu uztverē skaitās lielā atlaišanas nometne. Vai mājās braukšana tagad beidzot tomēr kļūs reiz īstenība?

Citā cietuma mašīnā tagad ātri izbraucu cauri daudzām ielām līdz kādai priekšpilsētai Dņepras otrā krastā. Tur atveŗas nometnes vārti. Še gaida 112 dienvidslavu, 12 somu, 300 vāciešu, 12 franču, 4 norvēģi, 64 poļi, 24 dāņi, 15 dažādu tautību internēto un 2 holandieši.

Internētie vairumā ir sievietes, Pie smagā likteņa esmu šai laikā sen jau pieradis, bet sievietēm, dažām ar bērniem, šī beztiesīgā svaidīšana no vienas nometnes uz otru, pie tam cilvēkam visnecienīgākajos apstākļos, ir vēl nesalīdzināmi briesmīgāka. Viņu lielais vairums to piedzīvojis jau desmit gadu. Viņas ir vācietes no Baltijas valstīm, internētas 1941. gadā, un liekas, ka neviens īsti nezina, ko ar tām darīt. Baltijas valstīs viņām vairs nav dzimtenes, bet uz Rietumiem, kur tās vēlas nokļūt, viņas negrib laist.

Dažus pazīstu no kādas nometnes Karagandā. Viņi pirms manis bija devušies ceļā uz Rietumiem. Krievu - poļu robežstacijā Brestļitovskā viņi gaidīja nemiera pilnas trīs nedēļas, tad pienāca pavēle no Maskavas: atpakaļ! Nometne Minskā, nometne Staļino. Un tagad viņi atrodas še.

Kāda jauna somiete šai nometnē dzīvo jau kopš krievu un somu kaŗa 1939. gadā. Toreiz viņa vēl bija bērns, tagad viņai pašai ir divi bērni, kuŗus tā apgādā ar lielu mīlestību. Viņi dzimuši nometnē, to tēvs ir kāds holandietis, kas 1950. gadā atlaists uz mājām. Viņa ar bērniem palikusi še.

Liekas, ka krievi vēlas, lai pārmocītie cilvēki še piemirstu, ko piedzīvojuši un pārdzīvojuši. Radio, dažas grāmatas, iespēja nodoties sportam, tīras telpas un laba medicīniskā aprūpe man šķiet gandrīz kā paradīze. Norīkojumi vieglā darbā ārpus nometnes dod iespēju gūt jaunus iespaidus.

Tā kādreiz kopā vienīgi ar nometnes apgādes virsnieku Meļņikovu, bez jebkādas apsardzības, aizbraucu uz galveno pārtikas līdzekļu noliktavu un iekrauju tur mašīnā cukuru un miltus. Kamēr Meļņikovs drēbju noliktavā vēl nodod nometnes pasūtinājumus, viņš man uzdod mūsu piekrautās mašīnas apsargāšanu.

„Te zagļi skraida apkārt ne tikai civīldrēbēs vien, bet arī uniformās. Neļauj sevi tikai iebiedēt,” Meļņikovs mani brīdina.

Atgriezies viņš jautā, vai nevēlos iepirkties, tepat tuvumā esot maizes veikals. Protams, nu man viņam par iedalīšanu šajā visu kārotajā komandējumā jāpateicas ar pacienāšanu. To paredzot, esmu pietiekami aizņēmies naudu. Veikala priekšā stāv gaŗa vīriešu, sieviešu un bērnu rinda. Meļņikovs visiem paiet vienkārši gaŗām — zem savas zilās MVD cepures viņš, varbūt, tos nemaz neievēro — un klusinātā balsī jautā pārdevējai:

„Vai dabūjama baltmaize?”

Meitene mazliet vilcinās, tad izvelk divas maizītes no pagaldes.

„Vairāk ne,” viņa nosaka.

Maizītes tiek nosvērtas, un es viņai par šiem 120 gramiem iedodu 4 rubļus. Aiz Meļņikova eju tad atkal gaŗām cilvēkiem, kas turpina gaidīt rindā. Viņu MVD uniformai pievērstie skatieni nav draudzīgi.

„Vai negribi kaut ko iedzert?” Meļņikovs jautā.

„Jā, tikai ne vodku. Tā man negaršo.”

„Ko? Tu nedzer vodku? Patiešām ne? Tas taču nevar būt taisnība!”

Meļņikovs uzsāk plašus paskaidrojumus par baudu, kuŗu sniedz vodka, nepiemirstot man norādīt uz vienu no kioskiem mūsu priekšā, kas atrodami visās krievu pilsētās, sevišķi ielu krustojumos, kur dzīva satiksme. Cigaretes, machorka, konfektes, vodka un desa ir galvenās lietas, kas še pērkamas. Man Meļņikovs jāpacienā ar vodku, ja negribu sagandēt savas izredzes uz turpmākiem izbraukumiem. Tātad — viņš dabū puslitra Moskovskajas un, kaut tas mani kaitina, pēc tam arī desu. Par dzērienu man jāsamaksā 24,50 rubļu, par 200 gramiem desas 5 rubļi.

Kādas tuvējas baznīcas priekšā stāv grupa vecāku vīriešu un sieviešu, sejas pavērsuši pret aizslēgtajām durvīm. Viņi salikuši rokas un lūdz. Pēc kāda brītiņa tie iet atkal tālāk. Meļņikovs ievēro, kā es ieinteresēts šajos cilvēkos noskatos. un paskaidro:

Tie ir vecmodīgi ļaudis, kas nespēj piemēroties jaunajam laikam. Viņi vēl tic Dievam. Mūs tas tomēr netraucē, ja vien viņi liek mūs mierā.”

⁂

Dažas dienas vēlāk Meļņikova šefs Rademosjenko liek man braukt līdz uz kādu kolchozu. Nometnē izbeidzies kartupeļu krājums. Brīnišķīgā dienā mēs dodamies ceļā pa skaistu un platu ielu. Būdams viens uz smagās automašīnas kravas platformas, jūtos lieliski, priecājos un nespēju ne atskatīties visā redzamajā. Pēc apmēram 50 kilometriem iebraucam kāda kolchoza lielajā pagalmā pa koka vārtiem, kas rotāti ar saukļu transparentiem un Staļina un Ļeņina bildēm.

Rademosjenko aiziet uz pārvaldes ēku, es paraugos visapkārt un iemetu skatienu arī kūtīs. Pie govīm pašreiz kādas divdesmit jaunas meitenes nodarbinātas ar slaukšanu. Man nesakot ne vārda, kāda no viņām man piedāvā krūzi piena. Tas ir pirmais piens, kuŗu Krievijā dzeŗu!

Rademosjenko atgriežas un paskaidro:

„Mašīnu vispirms nosvērs tukšu. Nogulsties tagad ātri kravas platformā zem brezenta. Tas dos 50 kilogramus mūsu pašu kabatā.”

Mazā krāpšana izdodas pavisam viegli. Tad mēs braucam uz kāda lauka, kuŗā tieši ievāc ražu. Jaunas meitenes, kas uzlasa rokām mašīnas izsviestos kartupeļus, tagad tukšo vienu grozu pēc otra mūsu automobilī. Es mazliet piepalīdzu grozus pildīt un nobrīnos, cik pavirši meitenes strādā, cik daudz kartupeļu paliek gulam. Un Vaļa man draudzīgi paskaidro:

„Muļķis! Mūsu norma noteikta pēc novācamā gabala. Norma ir tik liela, ka mums nemaz nav laika labi apskatīties. Tā mēs katru dienu paveicam mazliet vairāk nekā uzdots un saņemam par to speciāldevu maizes un piena.”

(Turpinājums sekos)

Eduards Ramats

Čikagas Jāņa draudzes garigais koncerts

Koncertā piedalījās soprāns Astra Kalniņa, baritons Pēteris Geistauts un pianists - ērģelnieks Valdis Treimanis.

Mūsu garīgās mūzikas repertuārs nav sevišķi plašs, tādēļ programmā pārsvarā bija cittautu komponistu darbi. Koncertu ievadīja abu dziedoņu atskaņotais F. Mendelsona duets „Svētdienas rīts". Tas ir plašāka stila dziedājums, vijīgām melodijām un krāšņu harmonisku apdari. Priekšnesumā labi sakļāvās soprāna un baritona balss tembri, un gaumīgi reģistrētais ērģeļu pavadījums, ar krāsaino dinamiku, radīja pacilātu iespaidu.

Citādi bija ar Forē populāro dziedājumu „Pie krusta", iekārtotu divām balsīm, klavieŗu pavadījumā. Trūka labas saskaņas un dinamisku kontrastu. Klavieŗu pavadījums nespēja aizstāt ērģeļu tembru krāsainību.

Nākošais plašāka vēriena dziedājums bija V. Baštika duets „Es tas esmu" ērģeļu pavadījumā. Komponists labi pazīst šī instrumenta reģistru kombinācijas, un harmoniskā apdare atver plašas iespējas dinamiskiem kontrastiem. Arī melodiskie gājieni balsīm pateicīgi un risinājās ar pieaugošu sparu. Netrūka aizrautības un pacilātības. To pašu var attiecināt uz I. Melcherta duetu „Bērnība".

Pavadījumos V. Treimanis vairāk lietoja klusinātos reģistrus, ļaujot brīvi izskanēt vokālajām partijām. Šur tur dziedājumu kāpinājumos bija vēlama pavadījuma plašāka izskaņa,

Solodziesmu atskaņojumos Pēteris Geistauts saistīja ar savas balss pievilcīgo tembru, kuŗa sevišķi pievilcīga klusinātos dziedājumos. No plašā dziesmu klāsta iespaidīgi izskanēja V. Baštika „Kas ir tas, kas gaida", E. Dārziņa „Mātes gars" un J. Norviļa „Šūpļa dziesma".

Astra Kalniņa čikagiešiem nav gluži sveša. Nesen viņu dzirdējām laicīgā koncertā Aurorā. Starplaikā viņas liriskais soprāns jūtami progresējis. Izlīdzināti un nostabilizējušies augstākie toņi. Plašā elpa dod iespējas vispusīgiem dinamiskiem kontrastiem. To apstiprināja šī koncerta solodziesmu atskaņojumi. Programmā bija Bekera, Šūberta, E. Dārziņa un L. Garūtas dziesmas. Sevišķi izjusti un pacilāti skanēja L. Garūtas „Grūtā brīdī" un „Lūgšana".

Klusināti, izmeklētu reģistru pieskaņoti, bija V. Treimaņa ērģeļu pavadījumi. Garūtas „Lūgšanā" beigu izskaņā iespaidīgāki būtu klusinātie toņi oktāvu augstāk, kā tas rakstīts oriģinālā. Visumā pavadījumos V. Treimanis bija savu uzdevumu augstumos, izmantojot visas iespējas ierobežoto reģistru kombinācijās.

V. Treimaņa atskaņojumā dzirdējām divas ērģeļu prelūdes — F. Kūlava „Reliģiozā prelūde" un J. Randa „Aicinājums Dieva lūgšanai". Pirmajā patīkami izskanēja klusināto reģistru kombinācijas; otrā priekšnesumā ieskanējās pakāpeniska skaņu gradācija, gaumīga reģistrācija un laba ērģeļu spēles technika.

Koncerts bija labi apmeklēts.

Jānis Tanks

PAMESTAIS PRIEKS

Caur biezām durvīm ar eksotisku vārdu,
kur naktī lokās zilas gaismas čūska,
man kādreiz tīkas iemest vingru soli
un palūgt stēku biezāku kā zoli.

Pie piestākļa tur daži vīri drūmi līkst,
kur glāzēs dzintars spīd un ledus gausi plok,
bet kaktā sievietes ar zaļiem plakstiņiem
sēd skopas gaismas apļos raibiem zatiņiem.

Vēl pāris gaŗmataiņu citā kaktā kvern
un spītē frizierim un krietnām ziepēm,
bet meitenei ar tērpu augšpus ceļa
kā migla pavīd smalka zīda veļa.

Ir velti meklēt prieku šeit, kas zudis,
par naudu pirkt, vai diedelēt kā klaunam:
Ikviens, kam nācis tas kā mīļa viešņa,
to pametīs pirms savu durvju slieksņa.

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

„Jaunā Gaita" Nr. 62, rakstu krājums kultūrai un brīvai domai, apgāda Ceļinieks izdevums, atb. redaktors L. Zandbergs, 60 lpp.

Arnolds Rasa „Cilvēki un zeme", stāsti, otrs iespiedums, izdevis apgāds Vaidava 1967. gadā, 172 lpp.

„Ceļa Biedrs" Nr. 4 (114), mēnešraksts kristīgai dzīvei, šāgada aprīļa burtnīca, biedrības Sējējs izdevums, redaktors J. Strautnieks, 16 lpp.

Mākslinieki, kas izpildīja koncerta programmu Kurzemes cīnītāju piemiņas sarīkojumā Saulainē: no kreisās Mirdza Piekalnīte (Ņujorka), Alise Dzirkale-Cenne (Ņujorka), Alberts Vītols (Toronto) un Skaidrīte Prince (Ņujorka). Foto: JAK

Izturēt un cīņu turpināt

LATVIEŠU DZIESMAS UN DEJAS REDINGĀ

Tūkstoškārtīgi atbalsojoties latviešu trimdinieku pašreiz tik satrauktajās sirdīs un domās, Redingas augstākās vidusskolas auditorijā, kur 7. maijā notika lielās mākslas un daiļamatniecības izstādes papildsarīkojums, atskanēja Latvijas sūtniecības vadītāja Vašingtonā Dr. Arnolda Spekkes uzrunas nobeiguma vārdi: „Mēs nepadosimies!" Brīdī, kad ikviens latvietis, igaunis un lietuvietis atrodas jau „tiešā kaujas saskarē" ar nedraudzīgo varu un sistēmu, arī jau saņēmis pirmos sāpīgos sitienus, šiem aprautajiem vārdiem piekrīt īpaša nozīme: tie nāk kā morāls stiprinātājs un kā spēcīgs aicinājums izturēt un cīņu neatlaidīgi turpināt. Tā šos vārdus izjuta ne viens vien klausītājs. Ne jau velti kāds tautietis miklām acīm pateicās mūsu sirmajam diplomātam un, spiezdams tam roku, dziļā pašpārliecībā atkārtoja: „Mēs nepadosimies!" Šos vārdus uztvēra un līdz aiznesa kā jaunieši, tā vecākā paaudze.

Samērā plašajā sarīkojumā, par spīti lietainajam laikam, pulcējās ne vien mūsu pašu ļaudis, bet arī Redingas mākslas mūzeja vadītāji, skolotāji un daudz citu latviešu draugu. Gaŗākā uzrunā Redingas skolu augstākais vadītājs izteica atzinību mūsu māksliniekiem un kultūras darba veicējiem par latviešu tautas īpatās kultūras celšanu atklātības priekšā un vispār kultūras vērtību jaunradi, tāpat par šo vērtību ienešanu amerikāņu kultūras pūrā.

Plašākus paskaidrojumus par latviešu seno stīgu instrumentu kokli, kā arī par dainām, to melodijām, tautas dejām un tērpiem sniedza Leonīds Linauts, piezīmēdams, ka priekšnesumos senā mūzika, dejas un tautas tērpu raibais krāšņums atmirdzēs kustībās un skaņās.

Priekšnesumos piedalījās kā ASV austrumpiekrastes vienības — Ņujorkas koklētāju, dainotāju un dejotāju ansamblis, Filadelfijas Dzirkstele un Ņudžersijas Dzintars, tā arī 700 jūdžu gaŗā ceļa mērotāji — Diždancis no Toronto.

Programmas pirmo daļu aizpildīja Ņujorkas ansamblis, skandēdams Tālivalža Ķeniņa, Emīla Melngaiļa, Valentīna Bērzkalna, Andreja Jansona, Bruno Skultes un Jēkaba Vītoliņa seno dainu melodiju sabalsojumus, gan dziedot kokļu pavadījumā, gan koklējot vien. (Te ar prieku jāatzīmē, ka mūsu skaņraži un mūzikas pētnieki nebūt nav pametuši seno kokli neievērotu kā klusu un pārāk kautrīgu instrumentu, bet ar lielu iejūsmu rakstījuši tai liegus sabalsojumus un aranžējumus, noraidot nievātāju un paļātāju nevalodas.) Solodaļas dziedāja Alma Eglīte. Skanēja patiešām brīnumjauki! Tomēr telpa izrādījās par lielu samērā nelielajam skandētāju pulciņam, tādēļ „piedziedāt zāli" nebija viegli.

Otra daļa bija veltīta tautas dejām, kuŗas izpildīja visi četri ansambļi, gan uzstājoties atsevišķi, gan kombinējoties. Vislielāko atsaucību izpelnījās lielo grupu dejas, kuŗās patiešām varavīksnes zibēja un laistījās kājām pie zemes neduroties, bet kulmināciju sasniedzot Diždanča beigu dejā „Likumu deja" vai, kā paši dejotāji teica, „Septiņsimtjūdžu deja".

Dejai beidzoties, ALAs kultūras biroja pārstāvis J. Bičolis paziņoja, ka par veikumiem latviešu folkloras laukā goda balva piešķirta Andrejam Jansonam. To laureātam pasniedza Latvijas sūtniecības vadītājs Dr. A. Spekke. Ziedu veltes saņēma ansambļu vadītāji un solisti Zigurds Miezītis, Alma Eglīte, Maija Medne, Maruta Delle un Pēteris Ozoliņš, protams — arī 400 sarīkojuma apmeklētāju jūsmīgus aplausus.

Šis teicamais latviešu mākslas izstādes blakus sarīkojums mūsu cittautiešu draugiem uzskatāmi parādīja, kādas vērtības ir latviešu tautas gara mantās, bet mums pašiem sagādāja gaišu prieku un jūsmu, pār visu aicinājumu nepadoties un stiprinājumu izturēšanās gribai.

—kn—

Citu gadu vēl augstāk!

LIELAJAI LATVIEŠU MĀKSLAS IZSTĀDEI REDINGĀ BEIDZOTIES

Vēlreiz gribētos izstaigāt plašo latviešu daiļdarbu klāstu Redingas mūzejā un atkārtoti „pamieloties acīm" un izjust savdabīgo pārdzīvojumu un iejūsmu, kas rodas, mākslas darbus vērojot.

Jau tas vien, ka latviešu mākslas izstāde Redingas mūzejā ilga veselu mēnesi, aizņemot visas telpas, jāatzīst par lielu panākumu. Tas arī norāda, ka mūsu mākslinieku sniegumi atzīti par izcilu notikumu mūzeja darbībā. Tādēļ negribētos piekrist dzirdētajam, ka par tiem māksliniekiem, kuŗi jau ieguvuši atzinību un kuŗu darbi iepazīti, izpētīti un, varbūt, pat aprakstīti, „nekā jauna vairs nav ko teikt, jo viss, kas tiem raksturīgs, jau zināms". Ja tā būtu, tad reizē ar Kultūras fonda balvas saņemšanu, varbūt, pat aprakstīti, „nekā tos noiet no mākslas skatuves, jo ar aprakstīšanu un ierakstīšanu „ruļļos" jeb protokolos viss, „ko viņš var un ko no viņa var gaidīt" jau būtu zināms un viņa jaunrade ar to paralizēta. Nē, gluži otrādi. Saņemtā atzinība mākslinieku nevis nomirdina, bet gan sauc un jūsmina, rosina un mudina uz vēl dižākiem sniegumiem, vēl dziļākiem meklējumiem un vēl augstākiem, vēl nezināmiem mākslas uzdevumu piepildījumiem. Nekādā ziņā goda balva nav ne mērķis pats par sevi, nedz arī drīkst ar to saistīt mākslinieku „iespēju un varēšanas" kalngalus. Izteiktā atzinība kalpo daiļdarbu radītājam tikai par spēcinātāju un ticības devēju saviem spēkiem.

Pēdējā izstādes apmeklējumā gadījās kopā ar latviešu tēlotājmākslinieku senioru prof. Augustu Annusu apstaigāt no jauna daiļdarbu klāstu, pakavēties te vienā, te otrā novietnē. Apstājāmies arī pie viņa paša gleznas mūzeja vestibilā, kuŗa te „ienākusi" un palikusi pirms desmit gadiem, kad latviešu māksliniekiem izdevās Redingā sarīkot savu pirmo izstādi. Par pašreizējo izstādi prof. A.Annus neslēpa savu tēvišķīgo prieku un sajūsmu. „Tik daudz jaunu spēku!" viņš izsaucās. „Un tie nāk jau ar zināmu kvalifikāciju, ar mākslas skolu un mākslas koledžu diplomiem. . ." Mirkli pakavējāmies pie prof. A. Annusa patumšos, zilganos toņos ieturētās izstādes gleznas „Niobe", tad pievērsāmies šāgada laureātiem. Goda balvas saņēmējs Eduards Dzenis reprezentējās ar gleznām „Brūnais jātnieks", „Jūrmala", „Divi vīri" un „Sarkanais zirgs". Atzinības saņēmēji — Jānis Annus ar „Pompeja II", „Amfiteātŗa pamati",un „Sarkanās durvis", bet Voldemārs Avens ar trim spāņu motīviem — ainavām.

Lielā izstāde nu beigusies. Atliek tikai vēlēties, lai arī turpmāk mūsu mākslas darbu skates un parādes turētos jo augstā līmenī, ceļot citu tautu acīs kā mūsu mākslinieku, tā visas latviešu tautas godu un slavu.

Lk.

MIRIS REDAKTORS EDUARDS PRANKS

Melburnā 2. maijā acis uz mūžu aizvēris viens no brīvās Latvijas avīžniecības godprātīgākajiem darbiniekiem — redaktors Eduards Pranks.

Aizgājējs dzimis 1906. gada 16. martā un jau skolēna gados Rīgas pilsētas technikumā nodevās žurnālistikai, rediģējot skolas žurnālu. Pēc skolas beigšanas viņš pilnīgi pievērsās šai profesijai, rakstīdams „Pēdējā Brīdī" un „Brīvajā Zemē". Vācu okupācijas laikā E. Pranks darbojās laikrakstā „Tēvija". Ar talantu, goda prātu, žurnālista ētiku un savas profesijas solido izpratni viņš no reportieŗa kļuva par redaktoru.

Arī trimdā Austrālijā E. Pranks vaļas brīžos darbojās laikrakstā „Austrālijas Latvietis", rakstīdams par saimniecības jautājumiem. Viņš rosīgi piedalījās Melburnas latviešu sabiedriskajā dzīvē, iegūdams daudz draugu. 15 gadu viņš bija Latviešu preses biedrības Austrālijas kopas priekšnieks un izveidoja grāmatu apgādu, izdodams Austrālijas rakstnieku darbus.

E. Pranku 5. maijā pēdējā gaitā izvadīja ap 150 draugu, prāv. A. Grosbacham vadot bēŗu ceremoniju.

romāns
PANDORA
ARTURS VOITKUS

(21. turpinājums)

— Sieva . . . sieviņ, tev ciemiņi . . . Ilgas jaunkundze . . . Monika — piesēdieties.

Gulbis bija apjucis un nezināja kā izturēties. Viņš pabīdīja krēslu uz meiteņu pusi un pats nostājās gultas galvgalā. Tad viņš ieraudzīja, ka otra krēsla nav un ka abām nebūs iespējams apsēsties. Krēsls pie kaimiņienes gultas bija brīvs, un Gulbis sniedzās pēc tā.

— Vai drīkst? — Gulbis jautāja slimniecei un, atbildi nenogaidījis, vilka krēslu pie sievas gultas.

— Te, Ilga . . . Ilgas jaunkundze . . . Nestāviet kājās. Tik tālu ceļu . . . Cik skaisti ziedi! Sieva, tu redzi? Redzi, cik krāšņas rozes? Manas mīļākās puķes!

Gulbja kundze negribīgi pagrieza galvu uz atnesto ziedu pusi un mēģināja pasmaidīt.

— Skaistas . . . Paldies . . . Bet nevajadzēja. . . .

Monika nopietni skatījās slimniecē. Gulbja klātiene un drebelīgā izturēšanās iepriekšējās aplēses sajauca. Viņas bija norunājušas, ka, palatā ieejot, Monika vispirms pateiks Gulbja kundzei, kas viņas abas un no kā ziedi, tad novēlēs ātru atveseļošanos. Tagad viss iznāca citādi. Gulbis Ilgai ziedus bija izņēmis no rokām, iekāms Monika paspēja pateikt nodomāto īso runu. Lai Gulbja kundze tomēr zinātu, ka viņas nākušas klases uzdevumā, Monika saņēma drosmi:

— Gulbja kundze, mēs abas jums nesam sveicienus no visas desmitās klases. No mums visām. Mēs . . . mēs vēlam drīzu izveseļošanos.

— Mīļi . . . tas ļoti mīļi no jums. . . .pasakiet visām. . . paldies. Bet. . . nevajadzēja . . . kas nu es. . .

Slimniece pagrieza galvu sāņus, un liela asara noritēja pār vaigu. Viņa aizvēra acis un bija par vārgu, lai tās vēlreiz atvērtu. Tikai tad, kad meitenes, vēl īsu brīdi uzkavējušās, sāka neveikli atvadīties, viņa mazliet pakustināja roku, kas liela, sastrādāta un mezglotām pirkstu locītavām, bet tagad nevarīga gulēja uz baltā palaga.

— Paldies . . .

Bet balss bija tik klusa, ka teiktais bija jānolasa no lūpu kustībām.

Kad skolnieces bija aizgājušas, Gulbis pievilka krēslu tuvāk sievas gultas galvgalam. Uz naktsgaldiņa bija trauks ar dažām apvītušām mārtiņrozēm. Tās Gulbis pats bija atnesis pirmajā dienā pēc operācijas. Viņš ielika meiteņu nestās puķes blakus savām.

— Skaisti, — viņš teica, ziedus apskatīdams. — Ļoti mīļi, vai ne? Esmu pārliecināts, tas Rūsiņas nopelns. Viņa klasē vecākā un prātīgākā. Ļoti nobriedusi meitene. Inteliģenta.

Tad viņam ienāca prātā Ilgas vājās atzīmes un ka reiz par tām sievai stāstījis, lai būtu iemesls izrunāt Ilgas vārdu.

— Būtu tikai labāk mācījusies . . . Bet ar slimībām jau ir tā, tās nāk nelūgtas, un konsekventi — rezultāti nav patīkami.

Sieva gulēja aizvērtām acīm. Rievas lūpu kaktiņos, kas meiteņu apciemojuma laikā uz brīdi izgludinājās, atkal bija asas un sāpīgas.

— Tu mani nedzirdi? Tev vajaga saņemties! Nedrīkst slimībai padoties. Tagad viss nelabums izgriezts, tagad tu nedrīksti gausties.

— Es negaužos . . .

— Nē, tu negaudies. Bet tu taisi tādu seju, it kā nezin' kas būtu noticis. Apdomā, kā bija agrāk, kad nepazina anestēzijas. Padomā, kas būtu, ja tevi būtu griezuši pie pilnas samaņas! Bet tagad meitenēm radās iespaids, ka par tevi neviens nerūpējas, ka tev liek nevajadzīgi ciest.

— Vai nav . . . vienalga, ko tādi skuķi . . . domā?

— Man nav vienalga! Es esmu viņu audzinātājs. Klases audzinātājs! Es viņām mācu izturību, varonību, pacietību sāpēs, bet mana paša sieva izturas kā pēdējais gļē—ē— nesaņemas. Esmu pārliecināts, ka rīt visa skola būs pilna stāstiem, cik tev grūti un cik tu vārga. Rūsiņa, protams, neplāpās, bet tā otra.

Gulbja kundze atkal bija aizvērusi acis. Roka uz palaga sažņaudzās cietā dūrē, tā ka pirkstu kauliņi izspiedās gluži balti. Brīdi pie sievas gultas pasēdējis, Gulbis kaut ko nomurmināja par nepabeigtiem darbiem un, vēlreiz Ilgas nestajām puķēm pieskāries, cēlās, lai dotos mājās.

— Es . . . rītu tad atkal . . . — Gulbis teica. — Un tu saņemies!Centies sev iestāstīt, ka tev nesāp.

Sievas lūpas mazliet sakustējās, bet velti kādu vārdu izgaidījies, Gulbis vēl mirkli šaubījās, tad ātri pieliecās un uzspieda īsu skūpstu sievas vaigam.

— Galveno darbu jau dara slimnieks pats, — viņš vēlreiz pamācīja. — Gribas spēks! Tas ir pats svarīgākais.

Tikai tad, kad Gulbja soļi bija aizskanējuši, slimniece atvēra plakstus. Acīs bija sāpes un vienaldzība.

Visu nedēļu Gulbja kundzes veselība svārstījās. Pēc skolnieču apciemojuma tai strauji bija cēlusies temperātūra, un ārsts Gulbi brīdināja, ka stāvoklis ļoti nopietns. No lielās palātas slimnieci pārvietoja mazākā telpā ar trim gultām. Abas pārējās gultas bija brīvas, un Gulbja kundze varēja baudīt pilnīgu mieru. Ārsts bija māsām noteicis neviena apmeklētāja, izņemot vīru, pie slimās pagaidām vairs nelaist.

Izrādījās, ka Gulbja kundze tomēr bija slimāka nekā sākumā domāts, pat vīra apciemojumi to nogurdināja. Ik reizes, kad Gulbis bija viesojies, slimniece vairākas stundas bija nospiesta, sadrūmusi un dažreiz raudāja. Tikai ļoti lēnām viņa sāka atgūt spēkus.

Kādā dienā ārsts beidzot Gulbim teica:

— Nākamajā nedēļā jūs savu kundzi varēsit vest mājās. Viņa izcīnīja grūtu cīņu, kamēr tika kalnam pāri. Jums viņa būs ilgāku laiku jāsaudzē. Nekādus smagus darbus, nekādus uztraukumus, — jūs mani saprotat?

Gulbis māja ar galvu: viņš saprata. Tagad viņam pašam būs jādara visi mājas darbi — jānes malka, jāberž grīdas, jāatputekļo, varbūt pat jāvāra. Kad viņš komponēs? Kad kalpos mākslai?

Visa dzīve bija samaitāta.

Kāpēc nebija likuma, kas ļāva šķirties no vecas un slimas sievas? Kāpēc valsts neiekārtoja patversmes sievietēm, kas vairs nespēja izpildīt ne sievas, ne mājasmātes pienākumus? Daba bija iekārtojusi, ka vīrietis ilgāk uzturējās svaigs un spēcīgs. Kāpēc tam mūža otrā pusē, pašos labākajos spēka gados, bija jāpaliek piesietam pie sabrūkoša grausta? Kāpēc cilvēki gribēja būt gudrāki par dabu? Un pie tam statistikas rādīja, ka sievas vīrus pārdzīvoja. Atbrīvošana, tātad, nebija gaidāma.

(Turpinājums sekos)

Kanadas latviešu 5. dziesmu svētki 1970. gada septembrī

LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKU BIEDRĪBAS KANADĀ 13. MAIJA PADOMESSĒDES LĒMUMI

Pēc plašākām pārrunām LDzSBK padome, kas sastāv no koru diriģentiem un izraudzītiem pārstāvjiem, vienojās par valdes ieteikumu nākošos dziesmu svētkus Kanadā rīkot 1970. gada septembrī garajā nedēļas nogalē. Otru priekšlikumu rīkot dziesmu svētkus jūlijā atzina gan par izdevīgu koriem, deju kopām un jaunatnei, bet balsošanā to noraidīja, jo dziesmu svētku rīkošana normālā nedēļas nogalē būtu eksperiments ar saimniecisku risku. Par dziesmu svētku rīcības komitejas prezidija priekšsēdi ar aklamāciju izraudzīja Žani Šmitu, kas sekmīgi vadīja jau Kanadas latviešu 4. dziesmu svētku organizēšanu. Par priekšsēža pirmo vietnieku ievēlēja Dr. V. Gulēnu, bet par otru vietnieku komponistu A. Purvu. Pēc vairākkārtīgas minēto kandidātu atteikšanās, par pirmo sekretāri ievēlēja M. Rubeni, bet otru sekretāru O. Silu. Iepriekšējo dziesmu svētku kasieri V. Veitmani ievēlēja arī šogad, bet viņa palīgu J. Gailīti no Hamiltonas. Rīcības komitejā par locekļiem ievēlēja M. Gruzīti un komponistu I. Saksu. Pirms vēlēšanām padome akceptēja valdes ierosināto statūtu grozījumu, ka dziesmu svētku rīcības komitejas prezidijs papildināms ar otru sekretāru un kasieŗa palīgu.

Padomes sēdi saslimušā pr-ža komponista J. Norviļa vietā vadīja J. Mežaks, bet protokolēja sekretāre B. Senkēviča. Pēc vairāk nekā 2 stundu ilga mandātu komisijas (V. Veitmanis, J. Petzalis un A. Budrēvics) darba padomes sēdē par pilntiesīgiem locekļiem atzina 54 koŗu diriģentus, kā arī koŗu, deju kopu un organizāciju pārstāvjus. Dziesmu svētku biedrībā par jauniem biedriem uzņēma Toronto latviešu jaunatnes pulciņu Staburags un Hamiltonas tautas deju kopu Rota.

Valdes vispārējā ziņojumā pr-dis Ž. Šmits izteicās, ka no biedrības līdzekļiem 625 dol. paredzēti mūzikālo jaundarbu konkursa balvām. Šo konkursu sakarā ar Latvijas dibināšanas 50. gadadienu kopīgi organizē visu kontinentu dziesmu svētku biedrības un rīcības komitejas. Valde ieteica jaundarbu konkursā pieaicināt prof. T. Ķeniņu, ko padome atstāja izraudzītās dziesmu svētku rīcības komitejas izkārtošanai.

Atsevišķu ziņojumu par komponista J. Cīruļa fonda izdošanai paredzēto dziesmu krājumu sniedza A. Purvs. Krājuma sagatavošana līdz šim kavējusies, bet, cerams, darbu varēs paveikt apmēram gada laikā. Fondā uzkrātie līdzekļi ir 3200 dol.

Par padomes lēmumu izdot arī latviešu tautas deju krājumu ziņoja tā galvenais redaktors A. Baliņš. Redakcijas kollēģijā vēl pieaicināti J. Kūlis (Anglijā) un Z. Miezītis (Toronto), bet mūzikas jautājumos A. Jansons (ASV). Apzināti arī 16 deju kopu vadītāji, kuŗu atzinumam piesūtīti krājumā uzņemto (71) tautas deju apraksti. Pēc viņu atzinumu saņemšanas, deju aprakstus papildinās un pēdējo „slīpējumu" veiks redakcijas un visu darbinieku sanāksmē, kas paredzēta 29. un 30. jūlijā Toronto. Deju mūzikas pārstrādāšanas un uzlabošanas darbu veic komponists A. Jansons. Sākta jau arī fotouzņēmumu izvēle, deju skiču un zīmējumu sagatavošana. Paredzams, ka krājumu iespiešanai varēs nodot nākošā gadā. No iepriekšējo dziesmu svētku atlikuma šī krājuma izdošanai paredzēti 2400 dol.

Kasieris J. Grodnis ziņoja, ka biedrības kopīgie līdzekļi, speciālos kontus ieskaitot, ir 10.272,75 dol., no tiem operatīvā summa 4872 dol. Saimniecisku apsvērumu dēļ nauda noguldīta četros dažādos kontos. Kasieŗa ierosinājumā padome pilnvaroja valdi nepieciešamības gadījumā operatīvos līdzekļus pavairot no speciālajiem fondiem. Labus ienākumus devušas iepriekšējo dziesmu svētku skaņu plates, kas pārdotas par 2599 dol., dodot 1644 dol. peļņu. Turpretim dziesmu svētku albumam nav bijis gaidītā pieprasījuma, kādēļ pašreizējais iztrūkums ir 759,85 dol. V. Gulēna ierosinājumā vienojās krājumā esošos albumus izmantot nākošo dziesmu svētku reklāmai, tos izdalot skautu un gaidu jubilejas nometnē Tēvzeme, jaunatnes Divreizdivi nometnē, skolām u. c.

Revīzijas komisijas ziņojumā, kuŗu nolasīja V. Veitmanis, konstatēts, ka biedrības kase un grāmatvedība ir labā kārtībā un valdes darbs bijis rosīgs biedrības mērķu sekmēšanā.

Bez debatēm pieņemot visus ziņojumus, padomes locekļi izteica pateicību valdei un visiem darbiniekiem, it sevišķi M. Gruzītei, kas kārtojusi izdotās skaņu plates un skatu albuma izplatīšanu.

Kā nākošajos dziesmu svētkos iesaistīt vēl vairāk jaunatni, dažas jaunas idejas deva Dr. V. Gulēns. Atzīstot, ka dziesmu svētki ir lielākais un nozīmīgākais trimdas latviešu kultūras sarīkojums, nākotnē tomēr var saskatīt dabīgu apsīkumu, ja neizdosies kā dalībniekos, tā arī skatītājos iesaistīt jauno un visjaunāko paaudzi. To varētu panākt, dziesmu svētku sarīkojumu virknē ietilpinot arī kokļu ansambļus, jaunatnes Divreizdivi nometnes, organizējot īpašus jauniešu korus u. t. t. Praktiski tas nozīmētu dziesmu svētku sarīkojumiem paredzēt visu nedēļu. Šo V. Gulēna ieteikumu apsvērs rīcības komiteja, kuras izvērtēšanai nodeva arī J. Gailīša ierosinājumu, dziesmu svētkus organizējot, domāt ne tikai par kultūras lietām, bet arī par mūsu politisko cīņu un komūnisma apkaŗošanu. Nākošajos dziesmu svētkos būtu jācenšas panākt, lai tos kuplākā skaitā apmeklētu arī vietējā kanadiešu sabiedrība un citu etnisko grupu piederīgie.

Padomes sēdes nobeigumā Ž. Šmita ierosinājumā visi klātesošie vienojās nosūtīt kopīgu sveicienu padomes priekšsēdim komponistam J. Norvilim, kas, kā jau minēts, nebija ieradies nopietnas slimības dēļ.

R. N.

Gaujas gaidu vienības priekšniece Inta Kalniņa un Rīgas skautu vienības priekšnieks Uldis Amoliņš ar septiņām gleznām, kuŗas izlozēja abu vienību vecāku padomes rīkotajā raibajā vakarā 11. maijā Toronto. Foto: J. Liģers

Aicina gatavoties . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

plašu sarīkojumu organizēšanai, rīkojot bezmaksas tautas deju uzvedumus, koŗu koncertus un citus līdzīgus kultūras sarīkojumus, rūpējoties par šī vēsturiskā notikuma publicitāti presē, radiofonā un citur, kā arī apgādājot vietējos parlamenta locekļus ar informātīvu literātūru par Latviju. Iesniegumus Kanadas federālajai valdībai un iestādēm sagatavos LNAK, pie kuŗas dibinās arī īpašu Latvijas 50 gadu fondu. 1968. gadu izsludinās par jaunatnes gadu. LNAK padomes sesiju sasauks Otavā, aicinot ierasties iespējami daudz valdības un parlamenta pārstāvju. Otavā rīkos arī latviešu mākslas, senlietu un daiļamatniecības izstādi. Pie šī aicinājuma, kas ietverts 16 punktos, atgriezīsimies vēlāk atsevišķā rakstā. Tāpat atsevišķā rakstā sniegsim arī J. Mežaka ziņojumu par iecerēto grāmatu „Latvieši Kanadā", kuŗu izdos kā vēsturisku faktu sakopojumu. Plašāku materiālu sakopojumu angļu valodā eseju veidā par Latviju un pārējām Baltijas valstīm sakārtojuši Alberts Sprudžs un Arvīds Rūsis. Grāmata sauksies „Res Baltica", par tās izdošanu pašreiz notiek sarunas ar izdevniecībām ASV.

Latviešu nacionālās jaunatnes apvienībai Kanadā darbības veicināšanai valde piešķīra 100 dol. Dažus piešķīrumus grūtībās nonākušajiem izdarīja arī no palīdzības nozares līdzekļiem.

Valdes sēdi vadīja priekšsēdis J. Niedra, tajā piedalījās viņa vietnieki T. Kronbergs un A. Rāviņš, kasieris K. Tannis, sekretārs J. Skrastiņš, izglītības nozares vadītājs J. Mežaks, biedrzinis M. Vāgners, valdes loceklis J. Grodnis, kultūras nozares vadītāja I. Vīksna, palīdzības nozares vadītājs K. Prieditis, bet no revīzijas komisijas J. Rolavs un B. Senkēviča. R. N.

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA

LATVIAN (Toronto) CREDIT UNION LTD.

Izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz personīgos aizdevumus, maksā gadā 4% par krājnoguldījumiem un 3½% par ummām čeku kontos, pieņem maksājumus par telefona, elektrības, gāzes un ūdens rēķiniem, pārdod naudas pārvedumus un ceļotāju čekus, piešķir aizdevumus pret nekustamu īpašumu pirmām hipotēkām.

491 College Street, Toronto 4,
atviešu namā, telefons: 924-2775.

Birojs atvērts pirmd. līdz piektd. no pl. 12—8 vakarā, bet sestdienās no pl 9 rītā līdz pl. 1.00 dienā.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

SOVIETS
TOOK BALTIC FREE
WILL BRITAIN
TAKE BALTIC GOLD?
BALTIC GOLD?

Aina no BATUN ierosinātās demonstrācijas pie Anglijas tirdzniecības misijas Toronto.

„Mēs domājām, ka zinām godīgu baņķieri!"

BATUN IEROSINĀTĀ DEMONSTRĀCIJA TORONTO

Ap 200 demonstrantu, to vidū galvenokārt latvieši un igauņi, bet mazāk lietuviešu, ar izteiksmīgiem saukļiem plakātos 15. maijā pie Anglijas tirdzniecības misijas Toronto nepilnās divās stundās pievērsa sabiedrības uzmanību Baltijas valstu zelta iztirgošanai, par ko savās sarunās vienojušies britu ministru prezidents H. Vilsons un Pad. savienības „lielkungs" Kosīgins. Misijas vadītājam jau iepriekš bija iesniegts BATUN ierosinātās demonstrācijas organizētājas Committee for International Justice protests. Gaŗāmgājējiem un autobraucējiem demonstrācijas dalībnieki izdalīja informācijas lapas. To ievadā bija uzsvērts, ka Baltijas valstis, paļaujoties uz Anglijas draudzību un godīgumu, uzticējušas tai savu zeltu 39 miljonu dol. apmērā, kas noguldīts Anglijas bankā. Bet Vilsona un Kosīgina sarunas parādījušas, ka šī uzticība tiek nožēlojamā veidā izmantota Pad. savienības interešu labā. Tādēļ baltieši protestē pret šo nožēlojamo darījumu un aicina atbalstīt pašreiz okupēto un neaizsargāto Baltijas valstu tiesības.

Baltiešu demonstrācija noritēja bez starpgadījumiem un guva arī publicitāti vietējā radiofonā un laikrakstos „Globe and Mail" un „The Telegram". Rīta laikrakstā „Globe and Mail" bija ievietoti 5 uzņēmumi ar demonstrantu dažādajiem saukļiem, bet parakstā norādīts, ka līdzīgas demonstrācijas notiek visas pasaules apmērā.

Protesta demonstrācijas ierosinātāja ir organizācija BATUN, kuras aicinājumā Toronto nodibinātā Komiteja starptautiskām tiesībām, igauņa E. Karuka vadībā paveikusi teicamu darbu Baltijas valstu interešu aizstāvēšanai. Komitejas darbā no latviešiem aktīvi darbojās V. Cinis un M. Vāgners, bet trešais komitejas latviešu loceklis J. Dreifelds darba apstākļu dēļ bija saistīts Otavā. Demonstrantu vidū ievērojamā skaitā bija arī Hamiltonas latvieši, un, par spīti LNAK negātīvajai nostājai pret demonstrāciju, latviešu piedalīšanās bija teicama, kaut — liekas, pavasaŗa pārbaudījumu dēļ — mazāk redzēja jauniešus.

Demonstrācija Toronto notika tieši Anglijas princeses Aleksandras un viņas dzīvesbiedra A. Ogilvy viesošanās laikā, kādēļ jāpieņem, ka informācija par notikušo protestu sasniegs arī Anglijas karaļnamu. R. N.

„Lai darbi liecina, ka esam savas tautas cienīgi!"

VĒSTURISKĀ RĒZEKNES KONGRESA ATCERES SARĪKOJUMS TORONTO

„Ceļu brīvajai Latvijas valstij sagatavoja Rēzeknes kongress, kuŗa 50 gadu atceri šodien atzīmējam," savā uzrunā, 14. maijā Latviešu namā atklājot šī kongresa atceres sarīkojumu, teica Latviešu katoļu apvienības Kanadā valdes priekšsēdis S. Gabrāns. Pēc tam ap 60 sarīkojuma apmeklētāju ar referentu K. Znotiņu no Vidzoras iepazīstināja Dr. L. Upenieks.

Savu referātu par Latgales latviešu vēsturisko kongresu Rēzeknē K. Znotiņš iesāka ar vispārēju mūsu senvēstures etnisko robežu un cilšu apskati. Izsekojot vēstures gaitai, referents secināja, ka iespiesta vārda aizliegums Latgalē (1871.—1904. g.) un sevišķi pastiprinātā pārkrievošana ievērojami kavējusi nacionālo atmodu, kas Latgalē sākās tikai 19. gadsimta pēdējā ceturksnī. Tomēr pateicoties nacionāliem darbiniekiem un garīdzniecībai, jau 1905. gadā sācis iznākt laikraksts „Gaisma", modinot latviešos nacionālo pašapziņu. Vēlāk Pēterpilī Latgales latviešu darbinieki, satiekoties ar citiem Latvijas brīvības idejas paudējiem, pārrunājuši novadu apvienošanu brīvā valstī. Zināmā mērā to sekmējušas pārmaiņas Krievijā, kuŗas izraisīja pirmā pasaules kaŗa notikumi. To ietekmē jau Pēterpilī izraudzīta 16 personu komiteja ar uzdevumu sagatavot vēsturisko Latgales latviešu kongresu, kas notika Rēzeknē 1917. gada 26. aprīlī. Kongresa nolūks bija panākt Latgales atdalīšanu no Krievijas Vitebskas guberņas un pievienošanos pārējai Latvijai. Par šiem nozīmīgajiem jautājumiem savos referātos toreiz izteicās tagadējais bīskaps J. Rancāns un P. Lazdāns. Šos lēmumus pieņemot, izstrādāta astoņu punktu deklarācija, paredzot ticības, kultūras, izglītības un citu brīvību un tiesību atzīšanu jaunajā valstī pēc proporcionālitātes principa. No Rēzeknes kongresa 60 dalībniekiem tikai 36 bija latvieši. Uz vēl plašākas bazes notika nākošais kongress tā paša gada decembrī, kuŗā apstiprināja lēmumus un izraudzīja Latgales zemes padomi tālākām sarunām ar martā Vidzemē izraudzīto zemes padomi.

Referāta nobeigumā K. Znotiņš vēlreiz pasvītroja Rēzeknes kongresa sevišķo nozīmi toreiz sašķeltās latviešu tautas apvienošanā, kas gala rezultātā deva brīvo Latvijas valsti. „Tādēļ pašreizējos trimdas apstākļos mums jābūt pacietīgiem mazās lietās un cieši vienprātīgiem lielajās. Lai darbi liecina, ka esam savas tautas cienīgi, jo arī šodien uz mums attiecināmi Raiņa vārdi: Mums visiem vienas sāpes un vienas cerības!

Pēc referāta sarīkojuma dalībnieki vienojās nosūtīt apsveikumu un pateicību vēl dzīvajiem Rēzeknes kongresa dalībniekiem — bīskapam J. Rancānam un Dr. A. Laurinovičam, arī nesen mirušā Pēteŗa Lazdāna dzīvesbiedrei.

Koncerta daļā vairākas tautas dziesmas nodziedāja soprāns A. Sapale pianistes N. Zariņas pavadījumā. Dažas F. Trasūna fabulas nolasīja A. Borisa, bet sarīkojuma nobeigumā visiem dalībniekiem un viesiem pateicās KLKA valdes priekšsēdis S. Gabrāns. R.N.

Toronto latviešu tautas augstskolas sestdienas ģimnazijā 5. maijā sākās un 19. maijā beidzās pārbaudījumu laiks, bet 27. maijā notiks izlaiduma akts. Uzņēmumā, kas izdarīts pirms pārbaudījumu sākšanās, ģimnazijas inspektrise un skolotāja Vera Slavieša, kuŗai nule piešķirta Kr. Barona prēmija, seko audzēkņu darbam pirmajā klasē. Foto: J. Liģers

TORONTO ZIŅAS

⊕ Pēc sešu nedēļu ceļojuma pa Austrāliju un Jaunzēlandi 16. maija priekšpusdienā Toronto atgriezās archibīskaps A. Lūsis. Viņu Maltonas lidlaukā sagaidīja dzīvesbiedre Lidija, dēli Jānis un Pēteris, kā arī lielākā skaitā Sv. Jāņa draudzes darbinieki un sabiedrības pārstāvji. Sagaidītāju vārdā archibīskapu A. Lūsi apsveica draudzes padomes priekšsēdis Ž. Rūtenbachs, viņa vietnieks O. Breņķis, dāmu komitejas pārstāve N. Tanne, Saulaines pārstāvis J. Koncis, kā arī vairāki citi draudzes darbinieki. Bagātīgas bija sagaidītāju ziedu veltes.

⊕ Pēc ilgākas slimošanas un ārstēšanās vairākās slimnīcās nepilnu 60 gadu vecumā mirusi Otīlija Vietniece. Viņai Toronto nebija tuvinieku, bet māsas, brālis un citi radinieki dzīvo Austrālijā, ASV un Latvijā. Aizgājēja bija pazīstama un iecienīta sabiedriska darbiniece, aktīvi piedaloties TLB, Latviešu nama un Sv. Andreja draudzes darbā. Nelaiķi pēdējā gaitā uz Ziemeļjorkas kapu latviešu nodalījumu 18. maijā izvadīja māc. A. Čops.

⊕ Šīs nedēļas nogali Toronto var dēvēt par kluso laiku, jo, izņemot parastos draudžu dievkalpojumus, citi sarīkojumi nav paredzēti — sakarā ar latviešu dienām Montreālā. Cik zināms, uz turieni torontieši dosies kuplā skaitā.

⊕ Latviešu baptistu draudzes reliģiski-ētisko pārdomu vakaru cikla nobeigumā pēdējais māc. R. Ekšteina referāts par tematu „Vesels cilvēks slimā pasaulē" notiks 24. maijā plkst. 8 vakarā Latviešu namā. Koncerta daļā dziedās baritons P. Geistauts pianistes M. Tūteres pavadījumā.

⊕ Ap 50 dalībnieku 13. maijā bija ieradušies Austrumu draudzes lauku īpašumā Tālavā, kur notika vasaras sezonas ievadījuma sarīk. Ar uzrunu to atklāja pārvaldes pr-ks A. Amoliņš, sekoja A. Budrēvica referāts par mājas košumdārzu ierīkošanu un kopšanu. Kultūrfilmu par Kanadas dabas krāšņumu un bagātībām rādīja A. Freimanis. Priekšnesumu daļā 9 gadus vecais R. Voitāns piedalījās ar akordeona solo. Sarīkojuma nobeigumā bija saviesīgs groziņu vakars ar deju. Nākošais sarīkojums Tālavā būs Jāņu svinības.

⊕ Internacionālais institūts ziņo, ka atsāk vasaras tenisa treniņus 23. maijā. Interesenti var pieteikties pie J. Zentiņa (tālr. 924—6621) no plkst. 3—9 vakarā. Tenisa kluba locekļiem maksa 2 dol., pārējiem 5 dol. Treniņi tenisā notiks ik otrdienu un ceturtdienu vakaros no plkst. 7—9 Trinity Bellwoods parka laukumā. Iesācējiem pieejamas arī instrukcijas šai spēlē. — Institūts vasarā paredzējis arī nedēļas nogaļu izbraukumus uz Otavu, Stratfordu u.c. Uz Kanadas Šekspīra festivālu Stratfordā ekskursijas notiks 17. jūnijā, noskatoties N. Gogoļa lugas „Inspektors" pēcpusdienas izrādi, un 23. septembrī uz Šekspīra „Vindzoras jautro sievu" jauniestudējumu. Autobusi uz Stratfordu aties no institūta plkst. 9 rītā un atgriezīsies vakarā. Piedalīšanās maksa, ieskaitot ieeju izrādē, 8.50 dol. Interesenti, kas vēlas piedalīties šajos grupu braucienos, var sazināties ar Mrs. Olgu Stoiani (tālr. 924—6621, vai arī personīgi institūtā — 321 Davenport Rd., Toronto 5).

KANADAS ZIŅAS

KALGARIJA

⊕ Latviešu biedrības Daugava pavasaŗa ballē 29. aprīlī ar duci dziesmu piedalījās viesi no Edmontonas — dubultkvartets Dzintars H. Skrastiņa vadībā. Šai vakarā daugavieši atvadījās no ilggadējā sabiedriskā darbinieka un biedrības līdzšinējā sekretāra inž. J. Bergena, kas kopā ar dzīvesbiedri — teātŗa entuziasti — pārceļas uz Vankuveru. Atvadvārdus teica Daugavas pr-ks *A. Krauze. No apm. 100* latviešu, kas dzīvo Kalgarijā, sarīkojumā bija ieradušies 95. J. Bergena vietā Daugavas valdē nāk Z. Liepiņš. A. Štāls

LONDONA

⊕ Londonieši Ģimenes dienai veltīja sarīkojumu 13. maijā. To atklāja latviešu skolas pārzine L. Liepa un aicināja audzēkņus sniegt savus priekšnesumus. Visi skolēni piedalījās uzvedumos, attēlojot dažus tradicijās uzglabājušos latviešu paradumus un nodeklamējot vairākas tautas dziesmas par māti. Pēc tam I. Zvagulis runāja par ģimeni agrāk un tagad, izsekojot pārmaiņām no sirmās senatnes līdz mūsu dienām reliģijā, vecāku un bērnu attieksmēs, dzimtcilvēku piedzīvojumos, sētas dzīvē un precēšanās paradumos, sevišķi Latvijas neatkarības laikā un trimdā, kā arī salīdzinājumā ar šejienes ģimenēm. Sarīkojums bija labi apmeklēts. Latviešu kopas dāmu komiteja pacienāja sarīkojuma dalībniekus ar kafiju un cepumiem. Ps.

EDMONTONA

⊕ Latviešu ev.-lut. draudze 7. maijā bija sarīkojusi ģimenes dienas pēcpusdienas kafiju Sv. Pēteŗa baznīcas sarīkojumu zālē. To atklāja draudzes pr-ks V. Brūzis, bet priekšlasījumu par latviešu māti sniedza A. Avotiņa. Vīru dubultkvartets Dzintars nodziedāja Cimzes „Es savai māmiņai" un Vītola „Dieva lūgumu". Svētdienas skolas audzēkņi dziedāja divas baznīcas dziesmas A. Avotiņas vadībā. Draudzes valdes tradicionālo dāvanu — rožziedu saņēma visas klātesošās tautietes. Draudzes valde bija klājusi arī galdu ar kafiju un cepumiem. Tautieši sirsnīgās pārrunās pavadīja patīkamas pēcpusdienas stundas. S. Venta

---

Visas domas

(Pārnesums no 1. lpp.)

viņš no pienākumiem atteicies ģimenes un citu dzīves apstākļu dēļ. Aizstājēju grūti atrast.

Apskatot turpmāko darbību, P. Lejiņš norādīja, ka bez Latvijas 50 gadu programmas jāregāē arī uz paredzamo padomju propagandu sakarā ar t. s. oktobŗa revolūcijas 50. gadadienu, kuŗu šogad plaši atzīmēs Maskavā. Jūsagatavo iespaidīgi materiāli, ar kuŗiem paralizēt šīs propagandas iedarbību. Runātājs atkārtoti uzsvēra Latvijas 50 gadu simboliku. Ja pirms 2 gadiem, atzīmējot mūsu dzimtenes okupācijas 25 gadus, šī simbolika izrādījusies nozīmīga rosības kāpinātāja, tad nākošajā gadā, svinot Latvijas neatkarības 50. gadadienu, tam jāparādās vēl vairāk, it sevišķi ievērojot labvēlīgo apstākli, ka šai gadā notiks arī ASV prezidenta vēlēšanas, kuŗas izmantojamas mūsu tautas interešu labā. Revīzijas komisijas pr-dis Ad. Lejiņš savā ziņojumā atzina, ka ALAs valde un darbinieki uzdevumus veikuši pēc labākās sirdsapziņas, grāmatvedība un kase kārtībā, bet konstatēja, ka pērnā gadā paaugstinātā biedru maksa nav devusi gluži tādus rezultātus, kādi bijuši iecerēti, ieteicot arī dažus pārkārtojumus biroja darba atslogošanai un vienkāršošanai.

Pēc īsām debatēm kongresa delegāti visus pārskatus apstiprināja. Debašu laikā R. Liepkalns (Lansinga) ierosināja ALAs valdei uzņemties pārraudzību pār Latviešu pašpalīdzības fondu, bet delegāti šo domu atzina par vispār nepārrunājamu, jo pašpalīdzības fonda darbība nav ALAS piekritībā. R. Liepkalns vēl domāja, ka valde tiešām daudz paveikusi, bet palicis arī nedarītu darbu: „Sākuma gados iztika ar tekošiem apgrozījumiem, bet nu, kad nauda ir, dažas lietas nekārto." T. Zieriņš vēl piebilda, ka informācijas birojam vajadzētu būt aktīvākam komūnistu nepatiesās propagandas atspēkošanā.

Kongresa darba nozīmīgākā daļa bija Latvijas dibināšanas 50. gadadienas sarīkojumu un pasākumu plāns mūsu tiesības un brīvības centienu pastiprināšanai. Šo plānu ALAs valde jau bija sākusi apsvērt pag. gada beigās, tagad to izstrādāja īpaša kongresa komisija A. Pukītes vadībā, ietverot tajā arī atsev. ALAs biroju un padomnieku, u. c. organizāciju ierosinājumus. Šo ieteikumu sakopojumu plašā un vispusīgā plānā (skat. šī numura 2. lpp.) kongress atzina par lietderīgu un pieņēma, nododot to ALAs valdei īstenošanai iespēju robežās. Plāna ieteikumiem daži delegāti vēl pievienoja savus ierosinājumus. T. Cirķelis ieteica dāvināt latviešu gleznotāju darbus muzejiem, kuŗos tie liecinātu par mūsu tautu un valsti. E. Ābeltiņš, kam gan nebija delegāta mandāta, ieteica naudu, kuŗu tautieši izdod par ziediem un vainagiem, aizgājējus izvadot pēdējā gaitā, nodot Kultūras fondam kā ziedojumu; arī sēru sludinājumiem laikrakstos būtu noteicams standarta formāts, lai ar mirušo piederīgajiem un draugiem tā aiztaupīto naudu sekmētu mūsu kultūras vajadzības. . .

Debates radās
teikumu nākošo
rīkot rudenī
delegāti (J. Vilc
R. Kiršteins, V
nāja 1968. gadā
gresus — kārtē
su pavasarī, bet
rudenī Vašingt
60 pret 11 bals
tomēr izšķirās p
ties 4 dienu ilg
šā gada rudenī
gress arī atvēlē
zēt īpašu līdzek
paredzēto pasā
nai, kā arī rad
plašās program
un koordinēšan

Kā visos gad
gresa delegāti
legrammas
Džonsonam,
Hamfrijam, ā
Raskam, ASV
vietnieku nam
Klīvlendas pils
Kongresa nobe
P. Lejiņa izt
Klīvlendas taut
lību un delegāt
bu un V. Hazn
teicības vārdi
ņam par kong
tīvo vadīšanu
skandēja Leon
li „Lūgšana".

Kongresa ot
vadīja katoļu
kovska, bet tr
mācītāja A. M
brīdis, kamēr
nas svētbrīdī
mācītājs I. C
nobeiguma di
Miera un A
draudzē. Bija
sarīkojumi. T
dienas vakarā
tējo organizāc
biedrību deleg
sanāksmē tur
džu delegāti p
das Apvienot
bet DV organ
radās Klīvlen
rīkotajā Kurz
ceres sarīkoju
su laikrakstā
gresa otrās d
gāti noklausī
su biedrības
J. Ūdra vadīb
cējās kopīgās
gresa ballē.

Mik

ASV latvieš
mu svētku r
dējā sēdē F
viesnīcā pr-di
pieskārās da
preses rakst
rīcības komi
noraidījusi u
priekšlikuma
vienoto nāci
svētkos. Sav
argumentus
nojusi BATU
kurā skaidr
viedoklis:
skaidrs kult
tos nevar ja
ne vienmēr
BATUN pri
par vēlu, j
draudžu p
58.000 dol.

Atzinība latviešu ārste

Čikagas Mediķu biedrības ziemeļgrupa (Chicago Medical Society, North Side Branch) darbības gada pēdējā sēdē par savu vicepriekšsēdi 1967./68. gadiem ievēlējusi Dr. med. Lidiju Nikuri. Biedrība reizi mēnesī organizē priekšlasījumu vakarus ar pārrunām par jaunākajiem sasniegumiem zinātnē un medicīnā. Biedrības gadskārtējās konferencēs piedalās ārsti no visas Ilinojas pavalsts. Dr. med. L. Nikure ar 1. janvāri ievēlēta arī par delegāti Ilinojas vispārējo slimību akadēmijas IATROS nodaļā un nesen piedalījās delegātu gadskārtējā kongresā, kam sekoja seminārs. Ilinojas vispārējo slimību akadēmijā par locekli var būt vienīgi ārsti, kas trīs gados apmeklējuši 150 lekciju stundu, lai izpildītu prasību par nepārtrauktu zināšanu papildināšanu.

Dr. med. L. Nikure nodarbināta Northwest slimnīcā, bez tam strādā arī Granta un Belmonta slimnīcā. Par spīti lielajai darba slodzei ārpus mājas, viņa ar dzīvesbiedru būvinženieri R. Nikuru tomēr atrod laiku apmeklēt latviešu sarīkojumus un aizvest

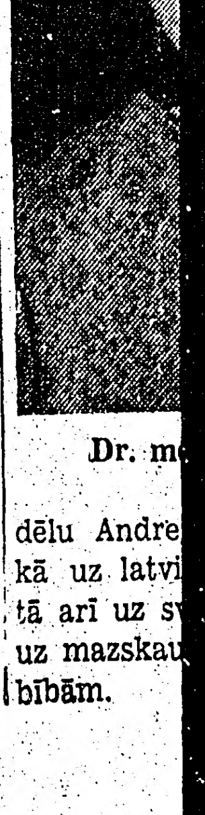

Dr. m

dēlu Andre
kā uz latvi
tā arī uz s
uz mazskau
bībām.

O ZIŅAS

pianistes M. Tūteres pavadījumā.

● Ap 50 dalībnieku 13. maijā bija ieradušies Austrumu draudzes lauku īpašumā Tālavā, kur notika vasaras sezonas ievadījuma sarīk. Ar uzrunu to atklāja pārvaldes pr-ks A. Amoliņš, sekoja A. Budrēvica referāts par mājas košumdārzu ierīkošanu un kopšanu. Kultūrfilmu par Kanadas dabas krāšņumu un bagātībām rādīja A. Freimanis. Priekšnesumu daļā 9 gadus vecais R. Voitāns piedalījās ar akordeona solo. Sarīkojuma nobeigumā bija saviesīgs groziņu vakars ar deju. Nākošais sarīkojums Tālavā būs Jāņu svinības.

● Internacionālais institūts ziņo, ka atsāk vasaras tenisa treniņus 23. maijā. Interesenti var pieteikties pie J. Zentiņa (tālr. 924—6621) no plkst. 3—9 vakarā. Tenisa kluba locekļiem maksa 2 dol., pārējiem 5 dol. Treniņi tenisā notiks ik otrdienu un ceturtdienu vakaros no plkst. 7—9 Trinity Bellwoods parka laukumā. Iesācējiem pieejamas arī instrukcijas šai spēlē. — Institūts vasarā paredzējis arī nedēļas nogaļu izbraukumus uz Otavu, Stratfordu u.c. Uz Kanadas Šekspīra festivālu Stratfordā ekskursijas notiks 17. jūnijā, noskatoties N. Gogoļa lugas „Inspektors" pēcpusdienas izrādi, un 23. septembrī uz Šekspīra „Vindzoras jautro sievu" jauniestudējumu. Autobusi uz Stratfordu aties no institūta plkst. 9 rītā un atgriezīsies vakarā. Piedalīšanās maksa, ieskaitot ieeju izrādē, 8.50 dol. Interesenti, kas vēlas piedalīties šajos grupu braucienos, var sazināties ar Mrs. Olgu Stoiani (tālr. 924—6621, vai arī personīgi institūtā — 321 Davenport Rd., Toronto 5).

S ZIŅAS

nieka un biedrības līdzšinējā sekretāra inž. J. Bergena, kas kopā ar dzīvesbiedri — teātra entuziasti — pārceļas uz Vankuveru. Atvadvārdus teica Daugavas pr-ks A. Krauze. No apm. 100 latviešu, kas dzīvo Kalgarijā, sarīkojumā bija ieradušies 95. J. Bergena vietā Daugavas valdē nāk Z. Liepiņš. A. Štāls

LONDONA

● Londonieši Ģimenes dienai veltīja sarīkojumu 13. maijā. To atklāja latviešu skolas pārzine L. Liepa un aicināja audzēkņus sniegt savus priekšnesumus. Visi skolēni piedalījās uzvedumos, attēlojot dažus tradicijās uzglabājušos latviešu paradumus un nodeklamējot vairākas tautas dziesmas par māti. Pēc tam I. Zvagulis runāja par ģimeni agrāk un tagad, izsekojot pārmaiņām no sirmās senatnes līdz mūsu dienām reliģijā, vecāku un bērnu attieksmēs, dzimtcilvēku piedzīvojumos, sētas dzīvē un precēšanās paradumos, sevišķi Latvijas neatkarības laikā un trimdā, kā arī salīdzinājumā ar šejienes ģimenēm. Sarīkojums bija labi apmeklēts. Latviešu kopas dāmu komiteja pacienāja sarīkojuma dalībniekus ar kafiju un cepumiem. Ps.

EDMONTONA

● Latviešu ev.-lut. draudze 7. maijā bija sarīkojusi ģimenes dienas pēcpusdienas kafiju Sv. Pētera baznīcas sarīkojumu zālē. To atklāja draudzes pr-ks V. Brūzis, bet priekšlasījumu par latviešu māti sniedza A. Avotiņa. Vīru dubultkvartets Dzintars nodziedāja Cimzes „Es savai māmiņai" un Vītola „Dieva lūgumu". Svētdienas skolas audzēkņi dziedāja divas baznīcas dziesmas A. Avotiņas vadībā. Draudzes valdes tradicionālo dāvanu — rožziedu saņēma visas klātesošās tautietes. Draudzes valde bija klājusi arī galdu ar kafiju un cepumiem. Tautieši sirsnīgās pārrunās pavadīja patīkamas pēcpusdienas stundas. S. Venta

---

— bīskapam J. Rancānam un Dr. A. Laurinovičam, arī nesen mirušā Pētera Lazdāna dzīvesbiedrei.

Koncerta daļā vairākas tautas dziesmas nodziedāja soprāns A. Sapale pianistes N. Zariņas pavadījumā. Dažas F. Trasūna fabulas nolasīja A. Borisa, bet sarīkojuma nobeigumā visiem dalībniekiem un viesiem pateicās KLKA valdes priekšsēdis S. Gabrāns. R.N.

Visas domas...

(Pārnesums no 1. lpp.)

viņš no pienākumiem atteicies ģimenes un citu dzīves apstākļu dēļ Aizstājēju grūti atrast.

Apskatot turpmāko darbību, P. Lejiņš norādīja, ka bez Latvijas 50 gadu programmas jāregē arī uz paredzamo padomju propagandu sakarā ar t. s. oktobra revolūcijas 50. gadadienu, kuru šogad plaši atzīmēs Maskavā. Jāsagatavo iespaidīgi materiāli, ar kuriem paralizēt šīs propagandas iedarbību. Runātājs atkārtoti uzsvēra Latvijas 50 gadu simboliku. Ja pirms 2 gadiem, atzīmējot mūsu dzimtenes okupācijas 25 gadus, šī simbolika izrādījusies nozīmīga rosības kāpinātāja, tad nākošajā gadā, svinot Latvijas neatkarības 50. gadadienu, tam jāparādās vēl vairāk, it sevišķi ievērojot labvēlīgo apstākli, ka šai gadā notiks arī ASV prezidenta vēlēšanas, kuras izmantojamas mūsu tautas interešu labā. Revīzijas komisijas pr-dis Ad. Lejiņš savā ziņojumā atzina, ka ALAs valde un darbinieki uzdevumus veikuši pēc labākās sirdsapziņas, grāmatvedība un kase kārtībā, bet konstatēja, ka pērnā gadā paaugstinātā biedru maksa nav devusi gluži tādus rezultātus, kādi bijuši iecerēti, ieteicot arī dažus pārkārtojumus biroja darba atslogošanai un vienkāršošanai.

Pēc īsām debatēm kongresa delegāti visus pārskatus apstiprināja. Debašu laikā R. Liepkalns (Lansinga) ierosināja ALAs valdei uzņemties pārraudzību pār Latviešu pašpalīdzības fondu, bet delegāti šo domu atzina par vispār nepārrunājamu, jo pašpalīdzības fonda darbība nav ALAS piekritībā. R. Liepkalns vēl domāja, ka valde tiešām daudz paveikusi, bet palicis arī nedarītu darbu: „Sākuma gados iztika ar tekošiem apgrozījumiem, bet nu, kad nauda ir, dažas lietas nekārto." T. Zieriņš vēl piebilda, ka informācijas birojam vajadzētu būt aktīvākam komūnistu nepatiesās propagandas atspēkošanā.

Kongresa darba nozīmīgākā daļa bija Latvijas dibināšanas 50. gadadienas sarīkojumu un pasākumu plāns mūsu tiesības un brīvības centienu pastiprināšanai. Šo plānu ALAs valde jau bija sākusi apsvērt pag. gada beigās, tagad to izstrādāja īpaša kongresa komisija A. Puķītes vadībā, ietverot tajā arī atsev. ALAs biroju un padomnieku, u. c. organizāciju ierosinājumus. Šo ieteikumu sakopojumu plašā un vispusīgā plānā (skat. šī numura 2. lpp.) kongress atzina par lietderīgu un pieņēma, nododot to ALAs valdei īstenošanai iespēju robežās. Plāna ieteikumiem daži delegāti vēl pievienoja savus ierosinājumus. T. Cirķelis ieteica dāvināt latviešu gleznotāju darbus muzejiem, kuros tie liecinātu par mūsu tautu un valsti. E. Ābeltiņš, kam gan nebija delegāta mandāta, ieteica naudu, kuru tautieši izdod par ziediem un vainagiem, aizgājējus izvadot pēdējā gaitā, nodot Kultūras fondam kā ziedojumu; arī sēru sludinājumiem laikrakstos būtu noteicams standarta formāts, lai ar mirušo piederīgajiem un draugiem tā aiztaupīto naudu sekmētu mūsu kultūras vajadzības...

Debates radās par plāna ieteikumu nākošo ALAs kongresu rīkot rudenī Vašingtonā. Daži delegāti (J. Vilciņš, J. Jauntirāns, R. Kiršteins, V. Kārkls) ierosināja 1968. gadā rīkot divus kongresus — kārtējo darba kongresu pavasarī, bet īpašu kongresu rudenī Vašingtonā. Delegāti ar 60 pret 11 balsīm, 2 atturoties, tomēr izšķīrās par tikai vienu, toties 4 dienu ilgu kongresu nākošā gada rudenī Vašingtonā. Kongress arī atvēlēja valdei organizēt īpašu līdzekļu vākšanu plānā paredzēto pasākumu financēšanai, kā arī radīt īpašu komisiju plašās programmas pārzināšanai un koordinēšanai.

Kā visos gados, arī šoreiz kongresa delegāti nosūtīja īpašas telegrammas ASV prezidentam Džonsonam, viceprezidentam Hamfrijam, ārlietu ministram Raskam, ASV senāta un tautas vietnieku nama locekļiem un Klīvlendas pilsētas lielvecākam Kongresa nobeigumā — pēc prof. P. Lejiņa izteiktās pateicības Klīvlendas tautiešiem par viesmīlību un delegātiem par raito darbu un V. Haznera teiktajiem pateicības vārdiem prof. P. Lejiņam par kongresa darba objektīvo vadīšanu — E. Ievāns noskandēja Leonida Breikša dzejoli „Lūgšana".

Kongresa otras dienas sēdi ievadīja katoļu prāvesta A. Galdikovska, bet trešo dienu baptistu mācītāja A. Meijas vadīts svētbrīdis, kamēr kongresa atklāšanas svētbrīdī runāja luterāņu mācītājs I. Gaide. Pēc kongresa nobeiguma dievkalpojumi notika Miera un Apvienotajā ev.-lut. draudzē. Bija arī dažādi blakus sarīkojumi. Tā kongresa pirmās dienas vakarā delegāti bija vietējo organizāciju viesi: latviešu biedrību delegāti pulcējās īpašā sanāksmē turpat viesnīcā, draudžu delegāti pavadīja dažas stundas Apvienotās draudzes namā, bet DV organizācijas delegāti ieradās Klīvlendas DV apvienības rīkotajā Kurzemes cietokšņa atceres sarīkojumā, par kuru mūsu laikrakstā jau ziņots. Kongresa otras dienas vakarā delegāti noklausījās vietējās Latviešu biedrības koŗa koncertu dir. J. Ūdra vadībā, bet pēc tam pulcējās kopīgās vakariņās un kongresa ballē. J. E.

Mikstos sēdekļos...

ASV latviešu 4. vispārējo dziesmu svētku rīcības komitejas pēdējā sēdē Klīvlendas Šeratona viesnīcā pr-dis K. Avens vispirms pieskārās dažiem nepamatotiem preses rakstiem, kas vēršas pret rīcības komiteju, it kā tā būtu noraidījusi un noliegusi BATUN priekšlikuma lietderību par Apvienoto nāciju sūtņu ielūgšanu svētkos. Savus iesniegumus un argumentus rīcības komiteja ziņojusi BATUN valdei ar rakstu, kurā skaidri norādīts komitejas viedoklis: dziesmu svētki ir skaidrs kultūrāls sarīkojums un tos nevar jaukt ar politiku, kuŗa ne vienmēr iet taisnus ceļus. BATUN priekšlikums arī nācis par vēlu, jo organizāciju un draudžu pieņemtais budžets 58.000 dol. apmērā vairs nav grozāms.

K. Avens tālāk ziņoja par grūtībām, kas atkal radušās ar Eiropas dziesmu svētku rīkotājiem attieksmē uz jaundarbu saņemšanu, to pavairošanu un nodošanu žūrijas izvērtēšanai. Jaundarbu iesniegšanas termiņš beidzās jau 1. aprīlī, bet Eiropas pārstāvji nekā vēl nav ziņojuši, kaut rīcības komiteja Klīvlendā nepacietīgi gaida informāciju un jaundarbu norakstus. Priekšsēdis arī ziņoja, ka Public Auditorium lielajā hallē, kurā notiks kopkoŗu koncerts, līdz dziesmu svētkiem būs apmainīti vecie cietie sēdekļi pret mīkstiem.

V. Zemesarājs savukārt ziņoja, ka radušās grūtības ar dažām viesnīcām, jo vairākas citas organizācijas aizsteigušās priekšā ar saviem sarīkojumiem. Sēde nolēma griezties pie attiecīgajām organizācijām, lai telpu jautājumu izkārtotu kopīgi. Gleznu izstādei paredzētās telpas izņemtas, kādēļ jāgādā jaunas. Sarunātajās Severance Hall telpās vēl jānokārto sēdvietu iedalījums, tāpat Public Auditorium zālē jāizkārto kopkoŗu koncerta estrādes izbūves jautājums.

Informācijas nozares vadītājs E. Sakss ziņoja par dažādu svētku informācijas un propagandas materiālu sagatavošanu. Jau iespiestas vairākos tūkstošos vēstuļpapīra lapas ar idejisku tautu meitas zīmējumu, kuras tautieši var pieprasīt rīcības komitejas informācijas daļai. Klīvlendas simfonisko orķestri diriģents ir solījis, bet radušās grūtības tādēļ, ka mūziķi sastāv dažādās arodbiedrībās, kādēļ būs daudz jānopūlas, lai orķestri dziesmu svētkiem nodrošinātu, jo katrai arodbiedrībai ir savas prasības. Mūzikas nozares vadītājs J. Ūdris ļoti noraizējies par informācijas trūkumu attieksmē uz jaundarbiem. 1. aprīlī jau bija pieteikti 30 jaukti koŗi, 9 vīru koŗi, 4 sieviešu koŗi un 22 individuāli dziedātāji, kopā 1565 kopkoŗa dalībnieki. J. E.

Atzinība latviešu ārstei

Čikagas Mediķu biedrības ziemeļgrupa (Chicago Medical Society, North Side Branch) darbības gada pēdējā sēdē par savu vicepriekšsēdi 1967./68. gadiem ievēlējusi Dr. med. Lidiju Nīkuri. Biedrība reizi mēnesī organizē priekšlasījumu vakarus ar pārrunām par jaunākajiem sasniegumiem zinātnē un medicīnā. Biedrības gadskārtējās konferencēs piedalās ārsti no visas Ilinojas pavalsts. Dr. med. L. Nīkure ar 1. janvāri ievēlēta arī par delegāti Ilinojas vispārējo slimību akadēmijas IATROS nodaļā un nesen piedalījās delegātu gadskārtējā kongresā, kam sekoja seminārs. Ilinojas vispārējo slimību akadēmijā par locekli var būt vienīgi ārsti, kas trīs gados apmeklējuši 150 lekciju stundu, lai izpildītu prasību par nepārtrauktu zināšanu papildināšanu.

Dr. med. L. Nīkure nodarbināta Northwest slimnīcā, bez tam strādā arī Granta un Belmonta slimnīcā. Par spīti lielajai darba slodzei ārpus mājas, viņa ar dzīvesbiedru būvinženieri R. Nīkuru tomēr atrod laiku apmeklēt latviešu sarīkojumus un aizvest dēlu Andreju un meitu Astrīdu kā uz latviešu sestdienas skolu, tā arī uz svētdienas skolu, tāpat uz mazskautu un guntiņu nodarbībām. Z. K.

Dr. med. Lidija Nīkure

Gaŗezeram vajadzīgi darbinieki

Latviešu centra Gaŗezers paju īpašnieku gada sapulce notiks 17. jūnijā, darba kārtā esot aizvadītā gada darbības pārskatiem, vairāku padomes locekļu pārvēlēšanai un dažādiem citiem jautājumiem. Var pieņemt, ka zināms laiks būs jāveltī diskusijām par statūtiem. Pēdējie radīja „augstsprieguma" situāciju iepriekšējā gada sapulcē, ar atslābstošu intensitāti par tiem debatēts arī vairākās padomes sēdēs. J. Gailīša vadībā darbojas statūtu komisija, kas izstrādājusi variantus vairākiem statūtu punktiem, to vidū likvidācijas noteikumiem. Visneatlaidīgākie statūtu „brāķētāji" bijuši daži Sv. Pāvila draudzes locekļi Detroitā un Sv. Pāvila draudzes darbinieki Meivudā (Čikagā).

Šāgada sapulcē pirmo reizi piedalīsies ASV DV zemes valdes un citu organizāciju pārstāvji, kuŗas starplaikā kļuvušas par Gaŗezera līdzīpašniecēm. Pēdējā padomes sēdē par biedriem uzņēma ASV vidienes apgabala vasaras skolu fondu (1525 dol.) un Korporāciju kopu Klīvlendā (100 dolaru iemaksa pajām, 50 dol. ziedojums vasaras vidusskolai). Jaunas pajas iegādājusies Apvienotā ev.-lut. draudze Klīvlendā (500 dol), Latvijas skautu organizācija (100 dol.) un Indianas ev.-lut. latviešu draudze (100 dol.). Kārtojot pērnā rudenī nesamaksātos rēķinus un nodrošinot līdzekļus ceturkšņa maksājumiem, Detroitas Kristus draudze iemaksājusi 12.600 dol. Individuāli ziedojuši Arturs Bruņinieks, Kalamazū — 20 dol., Dr. Jānis Pone, Mineapolē — 100 dol., Marta Vārsberga, Konstantīnā — 25 dol.

— Vai pēdējā laikā saņemtās iemaksas un ziedojumi apmierinājuši pašas nepieciešamākās vajadzības?

„Ar pieminētajām iemaksām iegūti līdzekļi pagājušā rudens deficīta segšanai un kārtējo ceturkšņa maksājumu izdarīšanai," atbild Gaŗezera valdes pr-dis J. Gailītis. „Taču joprojām trūkst līdzekļu vidusskolas būves pabeigšanai — apm. 5000 dol. Ļoti vajadzīgi līdzekļi arī jaunu kabīņu celšanai viesiem. Abas ir neatliekamas vajadzības. Tādēļ padome nolēmusi vēl šai pavasarī sarīkot plašu Gaŗezera mantu loteriju, lai tā panāktu visas latviešu sabiedrības atbalstu."

— Vai padome pieņēmusi vēl citus svarīgus lēmumus?

„Par jauno kasieri ievēlējām Ansi Bērzkalnu no Detroitas katoļu kopas. Pēdējos mēnešos bijām pārāk noslogojuši māc. V. Vārsbergu, uzkraudami viņam divu valdes locekļu darbu, bet nu viss ritēs normālās sliedēs. Tad — pēc arch. G. Gruzdiņa priekšlikuma — esam lūguši plānošanas un būvju komisijas vadību uzņemties architektu Gunāru Birketu Detroitā, G. Gruzdiņš turpinās darboties būvju komisijā."

— Kā jaunajam administratoram veicies ar personāla sakomplektēšanu?

„Krusts un bēdīgas ziņas... Misūrietis Ansis Bērziņš, kas dzirās nākt par Gaŗezera uzraugu, atsūtīja 50 dol. ziedojumu ar paziņojumu, ka apstākļi mainījušies un viņš pārcelties nedomājot. Skolotājs Gundars Strautnieks minstinājās četrus mēnešus, gan dodot piekrītošu atbildi, gan to atsaucot. Nupat viņš paziņojis galīgo atbildi: vasaras nometni nevarēšot vadīt ģimenes apstākļu dēļ. Tā nu V. Klētnieks par jaunu meties personāla „medībās": meklē Gaŗezera uzraugu, vasaras nometnes vadītāju, galveno saimnieci, peldētavas pārzini, fiziskās audzināšanas instruktoru jūlija mēnesim, dažiem posmiem arī zēnu un meiteņu audzinātājus."

— Vai sāk ienākt nometņotāju pieteikumi?

„Jau reģistrēti 11 bērni nometnei un 3 vidusskolēni. Kā vecāki, tā organizāciju pārstāvji pieprasījuši pieteikuma lapas. Tās, cerams, drīz sāks ceļot uz Gaŗezeru. Bija īpašs prieks redzēt vēstuļu kaudzē mūsu jauno akadēmiķu Dr. J. Peniķa un Dr. V. Nollendorfa lūgumus pēc pieteikumu lapām — gan saviem bērniem, gan nodošanai citiem interesentiem. Mineapolieša Dr. J. Zemjāņa dēls būs zēnu palīgaudzinātājs, Austrālijas volejboliste Kalupe — fiziskās audzināšanas instruktore augustā. Varbūt nav lieki atgādināt visiem, kam vajadzīgas pieteikuma lapas vai informācija par vasaras nometnes periodiem, vasaras vidusskolu, dalības maksām, vai arī tiem, kas vēlētos strādāt šovasar Gaŗezerā, rakstīt administrātoram V. Klētniekam (Latvian Center Garezers, Rt 3, Box 369, Three Rivers, Michigan 49093)." A. Zaļinskis

Nopirkta baznīca Filadelfijā

Filadelfijas latviešu Sv. Jāņa draudze beidzot nopirkusi Inkarnācijas baznīcu par 85.000 dol. Vēlēšanās iegādāties savu baznīcu pastāvēja jau vairākus gadus, un šim nolūkam bija iekrāti jau 55.000 dol. Līdz šim bija apskatīti jau daudzi objekti, bet tagad nopirktā baznīca tomēr atzīstama par visizdevīgāko.

Draudzes locekļi tomēr izrādījās stipri atturīgi. Gada sapulcē, kurā pirkšanas jautājumu izlēma, bija ieradušies tikai 116 locekļi, tie paši visi nebija tiesīgi balsot. Balss tiesīgo skaits nemaz netika konstatēts. Par baznīcas pirkšanu nobalsoja tikai 59 draudzes locekļi, bet pārējie bija pret vai atturējās. Draudzē, kurā ir vairāk nekā 912 locekļu, ar 59 piekrītošām balsīm iegādāties savu baznīcu ir visai liela pārdrošība. Draudzes vadībai bija iesniegts priekšlikums šo jautājumu izšķirt rakstveida nobalsošanā, lai ikvienam draudzes loceklim dotu ērtu iespēju izteikt savas domas. Draudzes vadība tomēr neiedrošinājās to darīt. Sapulcē mazāk dzirdēja pārliecināšanu, bet tās gaitu virzīja tā, lai baznīcu katrā ziņā iegādātos ar ātru izšķiršanos. Regulāros gada sapulces darbus, vēlēšanas un baznīcas pirkšanas jautājumu nokārtoja 3 stundās. Tas radīja nevajadzīgu opoziciju, no kuŗas varēja izvairīties. Sekas ir tās, ka Vilmingtonas kopa, kuŗa pie draudzes pastāv jau 15 gadu, izstājās un tagad nodibinājusi savu patstāvīgu draudzi. Ja baznīcas pirkšanas jautājums būtu kārtots lietpratīgāk, tad, droši vien, nevajadzīgie asumi nebūtu radušies.

Par spīti šīm negatīvajām parādībām, draudzē tomēr vēl ir pietiekamā daudzumā tādi locekļi, kuŗiem iegādātā baznīca patīk; tie arī izdara vajadzīgos remontus. Jācer, ka viņiem pievienosies arī tie draudzes locekļi, kuŗiem baznīca līdz šim nepatika. V. Z.

SKAISTS KURZEMES CĪNĪTĀJU PIEMIŅAS VAKARS

Par vienu no skaistākajiem sarīkojumiem Ņujorkas DV namā izvērtās Kurzemes cīnītāju un Zviedrijas izdoto latviešu kaŗavīru piemiņas vakars 6. maijā. Sarīkojumu ievadīja vietējās DV apvienības pr-ka J. Lāča uzruna un klusuma brīdis, sekoja soprāna Martas Cakares koncerts A. Ezerkalnes klavierpavadījumā. Ar lielu atsaucību klausītāji uzņēma Alfr. Kalniņa un pašreiz smagi slimā Ād. Ābeles darbus, kā arī dziedātājai veltīto V. Ozoliņa dziesmu ciklu. Publikas atzinībai dziedātāja pateicās ar V. Dārziņa dziesmām piedevās.

Sarīkojuma tālākajā gaitā M. Cakare nolasīja savu atmiņu stāstu par latviešu kaŗavīriem Zviedrijā, kuŗus 1946. gada 25. janvārī Zviedrijas sociāldemokratu valdība izdeva Pad. savienības terroram, mocībām vai nāvei. Varēja apbrīnot Latvijas Sarkanā krusta māsas M. Cakares lielo pašuzupurēšanos, apmeklējot internētos kaŗavīrus gan nometnēs, gan slimnīcās vai arī izvadot mūžībā pēc traģiskajām pašnāvībām.

Ap 80 sarīkojuma apmeklētāju pārsteidza vltn. Matisons, kas bija izdoto kaŗavīru vidū, bet pēc verdzības Liepājas, Jelgavas, Rīgas un padomijas nometnēs laimīgi izkļuvis pie ģimenes Rietumvācijā. Viņa stāsts par izdoto kaŗavīru traģēdiju sākās tur, kur māsas Martas Cakares atmiņas beidzās. Par spīti vēlajai stundai, klausītāji bija tā aizrauti, ka varēja dzirdēt vai adatu krītam.

Vakarā piedalījās arī ciemiņi no Vācijas — filmoperātors V. Lēmanis ar dzīvesbiedri. Bija arī tautieši, kas mērojuši tālu ceļu, lai būtu klāt šai sarīkojumā.

Liela interese bija arī par referentes tēva — baptistu mācītāja J Lambertā grāmatu „Nāvei nolemtie brāļi". J. Lamberts tai laikā Zviedrijā bieži apmeklēja arī internētos kaŗavīrus, stiprinot viņus dievkalpojumiem, izvadot pēdējā gaitā vai citādi rūpējoties par viņiem. — Ir —

Protesta iesniegums Čikagā

Lielbritanijas ģenerālkonsuls Čikagā Robejs (D. J. B. Robey) personīgi pieņēma baltiešu izcelsmes ASV pilsoņu delegāciju, kuŗa iesniedza rakstveida protestu pret iespējamo Baltijas valstu zelta un citu noguldīto vērtību iztirgošanu Anglijā. Delegāciju vadīja Ilinojas apspiesto tautu komitejas pr-dis V. Vīksniņš, bez viņa latviešus vēl reprezentēja Čikagas latviešu organizāciju apvienības pr-dis V. Landmanis un katoļu pārstāvis J. Vālainis.

Apm. 20 minūšu ilgajā audiencē Lielbritanijas ģenerālkonsulam savu tautu viedokli izteica V. Landmanis, igaunis A. Kopps un lietuvietis K. Avizienis. Ģenerālkonsuls Robejs apsolīja iesniegto protestu un baltiešu izteiktos viedokļus nosūtīt ministru prezidentam Vilsonam.

Čikagas laikraksti uz šo audienci bija sūtījuši savus preses fotografus, tomēr, ievērojot britu ģenerālkonsula lūgumu, tie izdarīja uzņēmumus tikai ģenerālkonsulāta priekšā, bet ne apspriedes telpā.

Īpaša demonstrācija pie Lielbritanijas ģenerālkonsulāta nenotika. K.

Baznīcas dienas Adelaidē

Ar lielu sajūsmu adelaidieši 5. maijā lidostā sagaidīja archibīskapu A. Lūsi, kuŗa Austrālijas apciemojuma laiks tuvojās nobeigumam. Jau nākošajā dienā archibīkaps ieradās sestdienas skolas Ģimenes dienas sarīkojumā, kur uzrunāja latviešu jaunatni. Vakarā latviešu namā Tālava viņš Kurzemes varoņu atceres sarīkojumā teica patriotisku uzrunu. Par pašu Kurzemes cietoksni runāja māc. V. Voitkus, šo cīņu dalībnieks. Klausītāju bija pilna zāle, un publika noklausījās archibīskapa uzrunu ar lielu uzmanību.

Izcilākais notikums tomēr bija 6. maija dievkalpojums Sv. Stefana baznīcā, kur archibīskaps teica svētrunu un svētīja draudzi. Baznīca bija pārpildīta. Dievkalpojumu kuplināja jaukts koris ērģelnieka K. Svennes vadībā. Archibīskapa dziļi izjustā runa atstāja lielu iespaidu, aizkustinot tos brīžam līdz asarām.

Pēc dievkalpojuma visi baznīcēni pulcējās latviešu namā Tālavā, kur archibīskaps sniedza pārskatu par ev.-lut. baznīcu dzimtenē un brīvajā pasaulē. Pirms viņa runāja katoļu prāvests Dr. P. Grieniņš, sirsnīgi apsveicot archibīskapu ar ierašanos Adelaidē. Pēc tālā viesa runas archibīskapam visu klātesošo vārdā pateicās un atcerei pasniedza bumerangu un kola lāciti māc. V. Voitkus. Vakaru pabeidza brīvmākslinieces Larsenas vadītais orķestris Sidraba stīga, izpildot vairākas mūzikas klasiķu kompozicijas. Kopiespaids bija lielisks, un publika vēl ilgi uzkavējās pārrunās sarīkojumu zālē.

Ar to beidzās baznīcas dienas Adelaidē, kuŗas paliks ilgā atmiņā visiem vakara apmeklētājiem. K. K.

☆ Delmenhorstā, Vācijā, kādā Lejassaksijas darba kopas visvācu uzdevumiem rīkotā referātu vakarā pazīstamais Baltijas vēstures un kultūras bibliotēkas savācējs Otto Bunga referēja par Vācijas kaimiņiem austrumos. Referents aizrādīja saviem tautiešiem, ka tie gan prasa pašnoteikšanos vāciešiem austrumapgabalos, bet Baltijas valstis savos atlantos un mācību grāmatās apzīmē par Pad. savienības sastāvdaļu. Priekšlasījums radīja dzīvas diskusijas, un vietējos vācu laikrakstos par to bija ievietoti gaŗāki raksti. Arī Stefanausštiftā O. Bangs iepriecināja vecās paaudzes latviešus ar diapozitīviem un stāstījumu par Baltiju.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ŅUJORKA

● Ap 30 latviešu piedalījās 13. maija demonstrācijā Ņujorkā, atbalstot Vietnamas kaŗotājus. Gandrīz visi latviešu demonstranti bija DV Ņujorkas apvienības biedri. Gājienā grupas sākumā nesa karogu un plakātu, tiem blakus gāja vanadzes tautas tērpos. Demonstrācija norisinājās samērā mierīgi, bet daži mazāki starpgadījumi tomēr bija. Latvieši gājienu varēja uzsākt tikai plkst. 7 vakarā, kādēļ, liekas, daļa jau bija aizgājusi mājās. Tāpat iespējams, ka latvieši piedalījušies gājienā citās vietās. Vismaz vienā gadījumā latviešu pārstāvis soļojis kopā ar apspiestām nācijām pie lietuviešiem.

● Keramiķes A. Graudiņas izstādi 13. maijā atklāja prof. A. Annus Jonkeru dievnama sarīkojumu zālē. Jau pirms atklāšanas vairāk nekā puse no darbiem bija pārdota, bet, izstādi slēdzot, nepārdotu darbu gandrīz vairs nebija. Bez tam keramiķe saņēma pasūtinājumus, kuŗu paveikšana prasīšot gandrīz gadu.

● Soprāna Sk. Princes garīgajā koncertā Jonkeru baznīcā 13. maijā bija pulcējies tikai mazs garīgo dziesmu mīlētāju pulciņš. Klausītāji tomēr dzirdēja labi izpildītu programmu A. Bērzkalna ērģeļu pavadījumā. Pēc koncerta Jonkeru īpašuma priekšsēdis V. Zālīte un māc. A. Ozols sumināja mākslinieci par labo sniegumu.

● „Preses pīle" 13. maijā no Ņujorkas bija izbraukusi zaļumos uz Priedaini. Sarīkojumu ievadīja N. Kalniņa dziedātās kuplejas, aktieŗa J. Neimaņa nolasītā T. Zeltiņa balāde par latviešu literātiem, tad gleznotājs un Jaunā „dzejas zvaigzne" V. Avens lasīja par velna kokteiļa partiju, K. Zutis divreiz nolasīja savu satirisko dzejoli, Rita Gāle lasīja ventiņu rakstu, bet V. Irbe ziņojumu par Preses pīli Priedainē. Sadzīves daļu ievadīja Ozoliņu pāŗa vadītā polonēze. Būvuzņēmējs P. Miesnieks bija ziedojis divas šampanieša pudeles, kuŗas izlozēja uz ieejas biļetēm, bet H. Rudzīša dāvinātās 10 grāmatas īpašā izlozē. No Ņujorkas ieradās speciāls autobuss ar trim pasažieŗiem, jo vairāk braucēju nebija. Apmeklētāju tomēr bija mazliet pāri 100.

● Starp 17 amerikāņu jauniešiem, kas kā Bruklinas mūzeja jaunākie „darbinieki" 13. maijā piedalījās veco kapu pieminekļu uzkopšanā Flatbušas reformētās baznīcas pagalmā Bruklinā, bija arī 11 gadu vecais Pēteris Ronis. Jaunieši uzspodrināja nosūbējušos kapu pieminekļus baznīcas kapsētā, pie kam vecākais akmens bija no 1751. gada. Pati baznīca celta 1654. gadā. Pēteris Ronis sākumā baidījies no kapsētas spokiem; nevienam ērmam nerādoties, atzinis, ka vienīgi spoku stāstos gari ceļas no kapiem un pūces šausalīgi brēc kokos...

BAFALO

● Pēc kupli apmeklētā māc. J. Vējiņa vadītās mātes godināšanas dievkalpojuma 14. maijā draudze bija klājusi kafijas galdu baznīcas saviesīgajās telpās, par visu rūpējoties dāmu komitejai pr-ces Ernas Paozolas vadībā. Pirms mielasta izrādīja filmu par baznīcas konferenci Klīvlendā un archibīskapa A. Lūša ievešanu amatā. Sarīkojumā godināja mātes, kas vecākas par 65 gadiem: Jūliju Bērziņu, Elizabeti Dalbiņu, Martu Bērzu, Līzi Kazerovsku, Olgu Gerhardi un Metu Zīversu. Sarīkojumu bija atbalstījuši draudzes locekļi Sarmīte Kampe, Rūdolfs Plūme un Erna Celma, dāvinot laimestus loterijai. Māmuļu godināšanā, kurā ieradās ap 40 draudzes locekļu, piedalījās arī māc. A. Dūmiņš, kas dzīvo Bafalo. V.

ROČESTRA

● Mātei un ģimenei veltīto dievkalpojumu vadīja māc. T. Zīraks, piedaloties daudz baznīcēniem. Šoreiz paaudžu šūpuļa godinājumam bija jauks iekrāsojums, kuŗu sniedza dziedoņa A. Poriņa koncerts ar latviešu komponistu dziesmām. Pastāvīgo pavadītāju sekmīgi aizstāja draudzes ērģelniece Skaidrīte Stakle - Bēkere. Pēc koncerta sumināja un apdāvināja vecākās latviešu māmuļas, tad visi pakavējās pie dāmu komitejas klātajiem ciema nasta galdiem. — Dziedonis A. Poriņš pašreiz atrodas koncertu turnejā pa ASV un Kanadu.

GRAND RAPIDI

● Latviešu kaŗa invalidu apvienība Mičigenā 6. maijā bija rīkojusi LKIS 50 gadu dibināšanas un Latviešu leģiona atceres vakaru, kuŗu ievadīja nodaļas pr-dis V. Apsītis ar uzrunu. Svētbrīdi vadīja un svētīšanas vārdus teica bīskaps J. Rancāns, īsu sprediķi māc. J. Lazda, bet lūgšanu māc. K. Hermanis. Uzmudinājuma un dedzības pilni bija Čikagas viesa Augusta Vanaga runa, kurā viņš pieskārās LKIS dibināšanai un darbam brīvajā Latvijā, invalidu atpūtas mītnei Bērzainei Vācijā un latviešu kaŗavīru izcilajiem cīņas veikumiem otra pasaules kaŗa laikā. A. Vanags uzsvēŗa, ka lielās tautas atsakās novērtēt mazo tautu sasniegumus un tiesības, it sevišķi to, kuŗas smok zem padomju varas. Skaļie aplausi liecināja, ka runātājs bijis vislabākajā kontaktā ar klausītājiem. Priekšnesumu daļā Laimdota Gleške kokles pavadījumā skandināja latviešu tautas dziesmas, kuŗu lielākā daļa bija veltīta kaŗavīriem. Patriotiskus dzejoļus skandināja Kārlis Tālbergs. Visiem programmas izpildītājiem par sniegumu pateicās nodaļas pr-ks V. Apsītis. Apmeklētāju varēja būt vairāk, tikpat kā nemaz neredzēja jaunatnes. —tis

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

Sveicam Rigas pilsētas
Viļa Olava komercskolas absolventus!

Š. g. 27. maijā plkst. 7 vak. Sv. Jāņa ev.-lut. latviešu draudzes baznīcas zālē Toronto.

ABSOLVENTS **V. Palma**

ALISE OSIS

dzimusi 1907. gada 2. martā,
mirusi 1967. gada 10. maijā, Port Arthur, Ontario

Sv. Jāņa ev.-lut. latviešu draudzes Toronto
PALĪDZĪBAS FONDS

Sūtiet labākās dāvanas uz Latviju. Sūtiet tikai caur
INTERTRADE
Express Corp.
US DOLARU
speciāliem dolaru veikaliem
CERTIFIKATUS

Vneshposyltorg Dolaru veikaliem, par kuriem jūs esat daudz dzirdējuši no saviem draugiem un piederīgiem, kas bijuši tur. Jūsu piederīgie var izvēlēties labākos amerikāņu, Rietumeiropas un vietējos ražojumus, kā pārtiku, tekstīlijas, apģērbus, mājsaimniecības priekšmetus un daudzas citas lietas. US DOLARU CERTIFIKĀTI izmantojami atvaļinājumiem atpūtas vietās veselības uzlabošanai, kooperātīvo dzīvokļu un mēbeļu iegādei. Tā ka Vneshposyltorgs paplašina preču izvēli un pakalpojumus, tad jūsu radiem gandrīz viss pieejams, ko viņi grib par US DOLARU CERTIFIKĀTIEM speciāli zemām dolaru cenām. US DOLARU CERTIFIKĀTI VĒRTI DIVREIZ TIK DAUDZ KĀ NAUDA RUBĻOS. CENAS SPECIĀLOS DOLARU VEIKALOS IR SAMAZINĀTAS PAR PUSI. Speciālie dolaru veikali atrodas daudzās lielās pilsētās un daudzi tiek vēl atvērti. Jūsu piederīgajiem tiks paziņots tieši no Vneshposyltorga par tuvumā esošo dolaru veikalu. Kur nav dolaru veikalu, saņēmējs var dabūt to pašu preci pa pastu. NEKĀDA SŪTĪŠANAS MAKSA. Par šo pakalpojumu nav jāmaksā ne saņēmējam, ne sūtītājam, jo izdevumus sedz Vneshposyltorg. Nekādi ierobežojumi, var sūtīt katru summu un cik bieži vēlas. **Ja jūs vēlaties iepriecināt savus piederīgos, pasūtiniet US DOLARU CERTIFIKĀTUS. PASŪTINIET TAGAD TIKAI CAUR INTERTRADE EXPRESS CORP.**

125 East 23rd. Street,
New York, N.Y. 10010.
Pieprasiet jaunāko cenrādi.

BIRUTA SENKĒVIČA

Visi gaida Jāņu dienu

JĀŅU TĒLOJUMS AR DZIESMĀM UN DEJĀM 3 AINĀS

II

6. skats

Saimniece (uznāk uzposusies svētku rotā ar jāņzālēm, paceļ pie vārtiem puišu nomestos sērmūkšļa zarus, met jāņzāles uz visām pusēm):

Es iemetu asu dadzi
Savā govju laidarā,
Lai tie burvji nenobuŗ,
Lai skauģīši nenoskauž.
Lec, Jānīti, kur lekdams,
Lec manā dārziņā!
Min rupučus, min raganas,
Tīri manu laidariņu.

7. skats

Saimnieks (saimnieces pēdējos vārdus dzirdējis, uznāk un apskauj viņas plecus).

Buŗ man burvji,
Skauž man skauģi,
Nevar mani izpostīt.
Dieviņš taisa dzelžu sētu
Apkārt manu māju vietu.

Saimniece:

Skrien ragana,
kur skriedama,
Manā sētā gaŗām skrien!
Mana sēta dzelžiem kalta,
Adatām jumi jumti.

Saimnieks ar saimnieci (Sadodas rokās un skatās saulrietā:

Aiz Daugavas dzelžu zāle
Zied ar svina ziediņiem,
Tur jāj mūsu bāleliņi
Jāņu nakti piegulā.
Kalnā kāpu lūkoties,
Kas ar manu tēva zemi.
Vai aŗ leitis, vai tatāris,
Vai irbīte rušināja?

(Abi aizejot sastop Māri ar ziedu vainadziņu)

8. skats

Saimniece (Mārei):

Jāņu nakti, jaunas meitas,
Sargājiet vainadziņu!
Nakts ir silta, galva karsta,
Drīz novīst vainadziņš.

Andris (nāk no istabas, durvīs Māra ieskrien viņam rokās):

Sen izaudzis tautu dēls
Gaida meitu uzaugam;
Nu meitiņa pati nāca,
Pašā Jāņu vakarā.

(Satveŗ Māri, tā izvairās. Andris saņem Māres galvu rokās.)

Andris:

Tu, Mārīte, nezināji,
Kādas domas es domāju,
Es domāju tevi ņemt,
Saukt par savu līgaviņu.

Māre (izvairīgi):

Nenieko sērdienīti!
Vai tev trūka bajārīšas?

Andris:

Es negribu naudu, mantu,
Gribu daiļu līgaviņu.
Nauda, manta šim brīžam,
Līgaviņa visu mūžu.

Māre:

Ne es iešu, ne man vajag,
Es vēl jauna, man vēl laiks
Tautu dēlu lūkoties.

Andris (viņu apskauj un ved pie ozoliņa)

Sniedz, meitiņa, pati roku
Mīlētam tautietim!
Lūgsim tēvu, māmuliņu,
Dzersim kāzas šoruden!

(Andris noskūpsta Māri. Viņa tam pasniedz vainagu.)

9. skats

(Ienāk meitas, redz abus apskāvušos.)

Krista:

Skaties, Māre atnesusi,
Andrim ziedu vainadziņu;
Vai nebija bajārīšas
Saimnieciņa dēliņam?

Māre (gandrīz raud):

Krista, pati bārenīte,
Vai tev skauž jaunā māsa?
Bārenei viņas tiesa:
Auksti vēji, skarbi vārdi.

Andris:

Ko tu raudi, sērdienīte,
Kādas mantas es tev prasu?
Patīk man tavs darbiņš,
Tavs ražens auguminš.

Andris (noslauka Mārei asaras, uzliek viņai galvā vainagu):

Pušķojies, man Mārīte,
Vai tev trūka sudrabiņa?
Visas mīļās Māras pļavas
Sudrabiņa piebirušas

(Abi aiziet.)

10. skats

(Meitas klāj galdu un dzied)

Līgo Jāni, līgo Jāni,
Līgo, līgo!
Nu tā tava diena nāca,
Līgo!
Nu tā tava diena nāca,
Līgo!
Sasien sieru palagosi,
Svinēsim Jāņa dienu!
Visi gaida Jāņa dienu,
Meitas gaida, puiši gaida.

(Beigušas galdus klāt, aiziet.)

11. skats

Saimnieks ar saimnieci (nāk no lauku un dārzu aplīgošanas, abi dzied):

Pļavas dziesmu nodziedāju,
Pār pļaviņu pāriedama;
Man piebira pilnas kurpes
Zeltītiem ziediņiem.
Audziet, mani kāpostiņi,
Lielām galvām,
platām lapām,
Kā Jānīša cepurīte!
Ņem, Jānīti, melnu zirgu,
Apjāj manu rudzu lauku!
Izmin nātras, izmin lačus,
Lai aug mani tīri rudzi!

12. skats

(Puiši nes alus mucu; viens nes krāģi, uz kuŗa muca uzlikta.)

Pēteris (ar ausi pie mucas):

Kas tur rīb, kas tur skan
Alus mucas dibenā?

Miķelis:

Apīn's miezi dancināja
pašā mucas dibenā.

Pēteris (pušķo mucu ar zāļu vītni un ozola zariem):

Lai pušķoju, ko pušķoju,
Alus muca jāpušķo;
Tā sildīja Jāņa bērnus
Visu garu Jāņa nakti.

13. skats

Krista (iznāk kopā ar meitām):

Kaunies, kaunies, tu puisīti,
Alus mucu puškodams!
Tavs sirmais kumeliņš
Nepušķots, nebarots.

(Pēteris turpina rīkoties ap mucu; Ieva skaļi smejas un kaitina puisi.)

Ieva:

Ko, puisīti, tu domāji,
Mucai sānus sildīdams?
Vai domāji Jāņu nakti
Aizkrāsnē nogulēt?

Pēteris:

Tu, meitiņa, nezināji,
Kādas domas es domāju?
Es domāju tevi ķert,
Abus vaigus nobučot.

(Ieva bēg, Pēteris to noķeŗ un nobučo; visi smejas.)

Ieva (izrāvusies no puiša rokām):

Tu, puisīti, nelietīti,
Tu jau manis nedabūsi;
Kam tu dzēri krodziņā
Putojošu alutiņu?

(Meitas aiziet)

(Saimnieks ielaiž krūzē alu; visi to iebauda.)

Visi:

Aiz kalniņa miežus sēju,
Lai apīnis neredzēj;
Apinītis gudrs vīrs
Kalnā kāpa lūkoties,
Kalnā kāpa lūkoties
Tautu meitu tikumiņu.

(Saimnieks krūzi noliek uz galda un ieiet istabā, bet puiši aiziet.)

2. AINA

(Norisinās Jāņabērnu sagaidīšanai uzpostā pagalmā)

1. skats

(Ienāk gani ar vainagiem)

1. gane:

Šorīt agri piecēlos,
Lielu darbu padarīju:
Sev matiņus izķemmēju,
Buļļam ragus appušķoju
Ar ozola zariņiem.

Ganiņi dzied:

Nāc, nākdama, Jāņu diena,
Tev ir daudz gaidītāju:
Govis gaida, gani gaida,
Gaida paši saiminieki!

Līgo saule vakarā,
Līgo gani sētiņā;
Līgo pati mīļā Māra
Telītēm vārtus vērt.

2. skats

(Puiši un meitas nāk ar vainagiem un dzied. Viņiem piebiedrojas ganiņi)

Mežciemā treji vārti,
Visi treji appušķoti:
Pa vieniem gani nāca,
Pa otriem piegulnieki,
Pa trešiem Jānīts nāca
Ar saviem bērniņiem.

Kur tā mūsu Jāņa māte,
Ka neredz staigājot?
Vai tā bija aizmigusi
Smalkos linu palagos?

Nāc ārā, Jāņu māte,
Ko es tev parādīšu!
Tur sadziņa Jāņu bērni
Lielu pulku raibas govis.

3. skats

(Iznāk saimniece, saimnieks un vecāmāte. 1. meitene pietek saimniecei un sniedz ziedu vainadziņu):

Visi gani:

Dod, māmiņa, plāceniti
Par telīšu pušķošanu!
Ar tev viju vainadziņu
Visādiem ziediņiem.

(Saimniece noglāsta ganiņu galvas un dod sieru)

Meitas:

Ko mēs labu vēlēsim
Jāņu mātei šovakar?
Ilgu mūžu, labu laimi,
No Dieviņa veselību!

(Uzliek saimniecei galvā vainagu)

Puiši:

Ko mēs labu vēlēsim
Jāņu tēvam šovakar?
Pilnu klēti rudzu, miežu,
Stallī bērus kumeliņus!

(Puiši uzliek saimniekam vainagu galvā.))

Saimniece (aicina pie galda un ar meitām dzied):

Visapkārt vaska sveces,
Vidū klāts liepu galds;
Dieviņš sveces dedzināja
Māra galdu apklājusi.

Saimnieks un puiši:

Visu gadu Jāni gaidu,
Nevarēju sagaidīt.
Nu es viņu sagaidīju
Pašā Jāņu vakarā,
Atjāj Jāņu vakariņu
Ābolainu kumeliņu.

Visi:

Jānīts nāca par gadskārtu
Savus bērnus apraudzīt,
Vai tie ēda, vai tie dzēra,
Vai Jānīti daudzināja.

(Visi pie galda mielojas. Saimnieks laiž apkārt alus krūzi, bet saimniece mielo ar sieru un plāceņiem. Visi jautri. Aiz sētas dzirdama ciema ļaužu līgošana. Visi satraukti gaidās.)

Saimnieks (uz puišiem):

Kuriet lielu Jāņuguni
Pašā Jāņu vakarā,
Lai redz ceļu Jāņa bērni,
Lai tie nāca sētiņā.

(Puiši aizdedzina jāņugunis)

Visi:

Jāņu nakti muca dega
Augstā kalna galiņā.
Ciema puiši sanākuši
Jāņu nakti priecāties.
Visas malas atspīdēja
Jāņu bērnu guntiņām;
Kalni, lejas atskanēja
Zeltenīšu dziesmiņām.

(Turpinājums sekos)

Vilsonam iesniegtā protesta teksts

Pēc 15. maija demonstrācijas Ņujorkā, kuŗā ap 300 dalībnieku protestēja pret Anglijas nodomu atsavināt Baltijas valstu zeltu, baltiešu pārstāvji iesniedza britu sūtniecībai Apvienotajās nācijās ministru prezidentam Haroldam Vilsonam adresētu protestu, kuŗu parakstījuši pie BATUN noorganizētās Committee for International Justice koordinātori monsiņors Balkunas, prāvests Norberts Trepša un Heino Ainso. Sniedzam šī protesta raksta tulkojumu:

Pēc Pad. savienības ministru padomes pr-ža A. Kosīgina vizītes Lielbritanijā 1967. gada 13. februārī publicētais komunikē un papildinformācija presē par darījumu, kas attiecas uz Baltijas valstīm, izsaukuši intensīvu protestu vilni. Protesti palikuši vai nu pavisam bez atsaucības, vai arī dotās atbildes izrādījušās augstākā mērā neapmierinošas un izvairīgas. Tas, protams, neapklusināja pamatotās aizdomas par britu valdības nodomiem ne brīvajā pasaulē dzīvojošos baltiešos, nedz arī tajos, kas mīt savā apspiestajā tēvzemē.

Šis raksts ir vēl viens mēģinājums saskaņotiem spēkiem vērst Jūsu uzmanību uz visas pasaules baltiešu reakciju attieksmē uz nodomāto darījumu ar Pad. savienību.

Baltiešu prātus apmierinātu publiska deklarācija sekojošos divos punktos:

1) ka Viņas Majestātes valdība neatzīst de jure Baltijas valstu — Igaunijas, Latvijas un Lietuvas — padomju okupāciju; ka Lielbritanijas valdība bez kompromisa atzīst visu trīs Baltijas tautu tiesību uz brīvību un neatkarību; ka nekādi pašreizējie vai nākamie līgumi starp Lielbritaniju un Pad. savienību neaizkars — ne tieši, ne netieši — baltiešu tautu tiesības uz brīvību un neatkarību.

2) ka Lielbritanijas valdībai nav nodoma pārņemt baltiešu zeltu un citus noguldījumus, kuŗus Lielbritanijai uzticējušas neatkarīgās Baltijas republikas; ka Lielbritanijas valdība neierosinās parlamentā likumdošanu par šiem punktiem un būs pret šādiem likumiem, ja tos ierosinātu kāds cits; ka Lielbritanijas valdība noraida padomju valdības prasību pēc šiem noguldījumiem un paturēs šo nostāju arī nākotnē.

Še pašreiz iejaukts abu — kā Lielbritānijas, tā Baltijas valstu gods. Mēs runājam par vissvarīgākajiem principiem, kuŗi pašreiz ir apspiesto baltiešu vienīgā cerība, un par Lielbritanijas nostāju, kāda tai kā lielvalstij piederētos. Mēs runājam par cilvēces pamatprasībām, kas tik grodi izteiktas Apvienoto nāciju chartā, piešķiŗot katrai tautai — lielai vai mazai — neatņemamas tiesības uz brīvību; tiesības, kuŗas tik ilgi un pēc tik lielām ciešanām vēl arvien liegtas baltiešu tautām.

Šai sakarā lūdzam apsvērt sekojošo: Lielbritanija bija viena no pirmajām, kas atzina neatkarīgās Baltijas valstis pēc pirmā pasaules kaŗa; tāpat palīdzēja kā morāli, tā militāri tām iegūt neatkarību. Neatkarības laikā Baltijas valstis un Lielbritanija nodibināja attieksmes, kuŗās ieguvējas bija abas puses.

Kad pēc Staļina-Hitlera nežēlīgās vienošanās Pad. savienība okupēja Baltijas valstis, par vienu no iemesliem tika minēts Baltijas valstu „anglofilisms" un „nedraudzība pret Vāciju, Pad. savienības sabiedroto" (skat. „Pravda" 1940. g. 28. maijā).

Slaveni britu valstsvīri un augsti stāvošas personas izteikuši daudz nožēlas un līdzjūtības vārdu, tā pierādot izpratni par Baltijas valstu traģēdiju un bez kompromisa stāju.

Sērs Vinstons S. Čērčils teicis: „Mēs nekad neesam atzinuši 1941. gada Krievijas robežas... Tās tika iegūtas agresijas ceļā, bezgodīgi sadarbojoties ar Hitleru. Baltijas valstu iedzīvotāju pārsūtīšana uz Pad. savienību pret viņu gribu ir pretstatā visiem principiem, kuŗu dēļ mēs kaŗojam, un aptraipa mūsu godu..." — „Nāves skāte gāja uz priekšu un atpakaļ, un atkal uz priekšu, cauri Igaunijai, Latvijai un Lietuvai. Nebija šaubu par to, kuŗā pusē ir taisnība. Baltijas valstīm būtu jābūt suverēnām, neatkarīgām tautām." (Grand Alliance", Houghton Mifflin, 1950)

Grāfs Halifakss: „Mēs esam lūkojuši uzlabot attieksmes ar Krieviju, bet, to darot, arvien paturējuši tādas pozīcijas, lai trešās partijas tiesības paliktu neskartas un mūsu norunas uz tām neattiektos. Notikumi rādījuši, ka Viņa Majestātes valdības spriedumi un instinkts, atsakoties no līguma ar Pad. savienību, kuŗa nosacījumos ietilptu formulas par netiešu agresijas iespēju pret Baltijas valstīm, bija pareizs, jo tagad ir skaidrs, ka šīs formulas varētu būt bijušas slepenu plānu apsegs. Daudz nešaubos, ka šīs zemes ļaudis labāk panesīs grūtumus un nepatikšanas, nekā gribēs sajust, ka viņu tēvzemes gods tiktu kompromitēts ar šādām lietām." (Runa lordu palātā, 1939. g. 5. dec.)

— Tā ir stāja, kādu mēs arvien sagaidījām no Lielbritanijas. Šādas stājas apzināšanās bijusi liels atbalsts baltiešu tautām, ciešot visus šos gaŗos gadus padomju tirannijas jūgu.

Tad nāca 14. februāŗa satraucošais komunikē. Jums, Jūsu ārlietu ministram un sūtņiem pienāca neskaitāmi protesti. Šos protestus atreferēja baltiešu presē. Bet tiem nekad nav sekojusi apmierinoša atbilde. Tad pienāca vēstule, datēta šāgada 14. aprīlī, no Lielbritanijas sūtņa Apvienotajās nācijās lorda Karadona biroja, adresēta „Baltic Appeal to the United Nations" valdes priekšsēdim. Atbildē teikts, ka Lielbritanija neatzīst de jūre padomju okupāciju Baltijas valstīs, bet pašreiz nevar dot sīkākas detaļas par Baltijas zeltu un citiem noguldījumiem.

(Nobeigums 8. lpp.)

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

21. maijā — pl. 7 vakarā Latviešu namā Vasarsvētku draudzes dievkalpojums; par tematu „Mūžīgā dzīvība" runās D. Miķelsons.
24. maijā — pl. 8 vakarā Latviešu namā reliģiski-ētisku pārdomu vakars; temats „Vesels cilvēks slimā pasaulē"; māc. R. Ekšteins, baritons Pēteris Geistauts un pianiste Marta Tūtere.
27. maijā — pl. 7 vakarā — TLTA sestdienas ģimnazijas izlaiduma akts Sv. Andreja baznīcas sarīk. zālē.
28. maijā — pl. 5 pēcpusdienā Latviešu namā Dr. P. Cīrsis no Anglijas referēs par tematu „Personības veidošana".
28. maijā — Pavasaŗa svētki Sidrabenē.
3. jūnijā — pl. 7.30 vak. — Ernas Ošiņas-Bērziņas klasiskās baleta skolas gadskārtējais audzēkņu vakars Bloor Collegiate audit. 1141 Bloor St. W. (pie Dufferin).
24. jūnijā — Jāņu sarīkojums Sidrabenē.

KIČENERA

3. jūnijā — plkst. 7 vakarā vīru koŗa „Viesturs" koncerts un „Ceriņu" balle ar karalienes vēlēšanām. Sarīkojums notiek Ungāru kluba telpās, 3 jūdzes ziemeļos no Hespeleras, pie Waterloo - Wellington lidlauka.

OTAVA

27. maijā — pl. 7 vakarā DV Otavas nodaļas gadasvētki 1000 Byron Ave.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.

Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss. ....

Adrese: ....

....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $........................

.... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

PIEDĀVĀJAM AUGSTĀKĀS KVALITĀTES AUTOMAŠĪNAS

CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II

ROBERTSON MOTORS
1515 DANFORTH AVE., TORONTO

Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi

Hans PLAUDE
Tel. HO 6-1131

lventus!

V. Palma

protesta teksts

alībnieku
stu zeltu,
jās nāci-
u protes-
ttee for
prāvests
aksta tul-

baltiešu
umus, ku-
jušas ne-
likas; ka
neierosi-
šanu par
pret šā-
erosinātu
jas valdī-
valdības
dījumiem
rī nākot-

bu — kā
as valstu
vissvarī-
kuri paš-
ū vienīgā
nijas no-
lstij pie-
par cilvē-
tik gro-
nāciju
tautai —
nemamas
sības, ku-
elām cie-
baltiešu

psvērt se-
pija viena
a neatka-
ēc pirmā
palīdzēja
tām iegūt
as laikā
lbritanija
kurās ie-
s.
era nežē-
savienība
, par vie-
nēts Bal-
sms" un
ciju, Pad.
" (skat.
maijā).
rī un aug-
izteikuši
tības vār-
par Bal-
un bez

ērčils tei-
atzinuši
obežas...
jas ceļā,
ar Hit-
dzīvotāju
savienību,
tstatā vi-
dēļ mēs
mūsu go-
gāja uz
atkal uz
, Latvijai
u par to,
Baltijas
verēnām,
(Grand
Mifflin,

ēs esam
smes ar
rvien pa-
, lai tre-
liktu ne-
as uz tām
rādījuši,
valdības

spriedumi un instinkts, atsakoties no līguma ar Pad. savienību, kuŗa nosacījumos ietilptu formulas par netiešu agresijas iespēju pret Baltijas valstīm, bija pareizs, jo tagad ir skaidrs, ka šīs formulas varētu būt bijušas slepenu plānu apsegs. Daudz nešaubos, ka šīs zemes ļaudis labāk panesīs grūtumus un nepatikšanas, nekā gribēs sajust, ka viņu tēvzemes gods tiktu kompromitēts ar šādām lietām." (Runa lordu palātā, 1939. g. 5. dec.)

— Tā ir stāja, kādu mēs arvien sagaidījām no Lielbritanijas. Šādas stājas apziņāšanās bijusi liels atbalsts baltiešu tautām, ciešot visus šos gaŗos gadus padomju tirannijas jūgu.

Tad nāca 14. februāŗa satraucošais komunikē. Jums, Jūsu ārlietu ministram un sūtņiem pienāca neskaitāmi protesti. Šos protestus atreferēja baltiešu presē. Bet tiem nekad nav sekojusi apmierinoša atbilde. Tad pienāca vēstule, datēta šāgada 14. aprilī, no Lielbritanijas sūtņa Apvienotajās nācijās lorda Karadona biroja, adresēta „Baltic Appeal to the United Nations" valdes priekšsēdim. Atbildē teikts, ka Lielbritanija neatzīst de jūre padomju okupāciju Baltijas valstīs, bet pašreiz nevar dot sīkākas detaļas par Baltijas zeltu un citiem noguldījumiem.

(Nobeigums 8. lpp.)

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

21. maijā — pl. 7 vakarā Latviešu namā Vasarsvētku draudzes dievkalpojums; par tematu „Mūžīgā dzīvība" runās D. Miķelsons.

24. maijā — pl. 8 vakarā Latviešu namā reliģiski-ētisku pārdomu vakars; temats „Vesels cilvēks slimā pasaulē"; māc. R. Ekšteins, baritons Pēteris Geistauts un pianiste Marta Tūtere.

27. maijā — pl. 7 vakarā — TLTA sestdienas ģimnazijas izlaiduma akts Sv. Andreja baznīcas sarīk. zālē.

28. maijā — pl. 5 pēcpusdienā Latviešu namā Dr. P. Cirsis no Anglijas referēs par tematu „Personības veidošana".

28. maijā — Pavasaŗa svētki Sidrabenē.

3. jūnijā — pl. 7.30 vak. — Ernas Ošiņas-Bērziņas klasiskās baleta skolas gadskārtējais audzēkņu vakars Bloor Collegiate audit. 1141 Bloor St. W. (pie Dufferin).

24. jūnijā — Jāņu sarīkojums Sidrabenē.

KIČENERA

3. jūnijā — plkst. 7 vakarā vīru koŗa „Viesturs" koncerts un „Ceriņu" balle ar karalienes vēlēšanām. Sarīkojums notiek Ungāru kluba telpās, 3 jūdzes ziemeļos no Hespeleras, pie Waterloo - Wellington lidlauka.

OTAVA

27. maijā — pl. 7 vakarā DV Otavas nodaļas gadasvētki 1000 Byron Ave.

AŠINAS

ELLE

VY II

RS

D

UDE

131

Pasūtiniet sev un saviem draugiem žurnālu

DAUGAVAS VANAGU mēnešraksts

Šis izdevums veltīts LATVIJAS brīvībai un labākai nākotnei un ir Daugavas Vanagu centrālās valdes izdevums.

Atbildīgais redaktors — VILIS HAZNERS

Redaktori: RAIMONDS ČAKS, RITA GĀLE un TONIJA KRŪKA.

DVM iznāk regulāri sešas reizes gadā ar plašu literāro daļu, idejiska un politiska satura rakstiem un apcerēm, ievērojamu darbinieku atmiņām, DV dzīves informāciju, vanadžu, sporta un humora nodaļām.

Abonēšanas maksa vienam gadam: Amerikas kontinentā $4.50, uz ārzemēm, ja maksā dolaros — $3.00. Atsevišķu numuru cena $1.00.

PASŪTINĀJUMI ADRESĒJAMI —

Apgāds DAUGAVAS VANAGS — 491 College Street,
Toronto 4, Ont. Canada.

KONCERTS SKAŅU PLATĒ

15 PATRIOTISKAS un LATVIEŠU DZIESMAS
IEDZIEDĀJUSI

SKAIDRĪTE PRINCE, soprāns

pie klavierēm: *Anatolijs BĒRZKALNS*

Plati „ES DZIEDĀŠU PAR TEVI, TĒVU ZEME" izdevusi LATVIEŠU KAŖA INVALIDU APVIENĪBA.

Tā pasūtināma: **LATVIAN AMERICAN DISABLED VETERANS, INC. c/o E. Kundziņš, 2825 Grand Concourse, Bronx, N. Y. 10468, telef. FO 5-8869 un iegūstama pret ziedojumu, sākot no $5.-. Peļņa no plates tiks izmantota BRĀĻU KAPU un „ROTAS" tālākai izbūvei.**

SVARĪGI ZINĀT,

ka brīvmāksliniece Alise DZIRKALE-CENNE „Laikā" cita starpā par dziedājumu un plati raksta: „Sk. PRINCE pieder apdāvinātākām un rosīgākām māksliniecēm . . . Viņas plašā un skanīgā balss . . . . . . būs vērtīgs ieguvums latviešu skaņu bibliotēkā."

Skaņu plati „ES DZIEDĀŠU PAR TEVI, TĒVU ZEME" var dabūt arī DV grāmatnīcā TORONTO.

Cena $5.00 plūs 5% PST.

LATVIJAS KAŖA INVALIDU SAVIEŅĪBAS 50 g. JUBILEJAS ZĪMĒ „ROTĀ"

laikā no 27. — 30. maijam notiks 19. divīzijas vīru salidojums,

KURZEMES CIETOKŠŅA ATCERE un BRĀĻU KAPU PAMATAKMENS iemūrēšana.

SESTDIEN,

27. maijā, plkst. 12 — **KAROGU PACELŠANA, kam pieslēgsies LKIA ASV un KANADAS valžu kopsēde un SVINĪGĀ SOLĪJUMA** nodošana **VETERĀNU ORGANIZĀCIJU GODA PREZIDIJAM.**

Plkst. 4 p.p. — **LIELĀ JUNDA, ko pieņems un svētbrīdi vadīs: virsplkv. A. SILGAILIS un māc. V. ROLLE.**

Plkst. 6 p.p. — **AKTS - KONCERTS (N. Y. draudzes vasaras nometnes jaunajā zālē).**

SVĒTKU RUNU TEIKS: LNAK valdes priekšs.

J. NIEDRA no Toronto, kam sekos apsveikumi,

M. LORBERGS lasīs savas dzejas, deklamācijas u.t.t.

KONCERTĀ UZSTĀSIES: Sk. PRINCE — sopr., A. VITOLS — barit., pie klavierēm — Alise DZIRKALE - CENNE, kam „ROTĀ" pieslēgsies SVĒTKU BALLE.

Ieeja: aktā - koncertā un ballē: $2.- no pers. Lāčplēšiem, kaŗa invalidiem un skolu jaunatnei līdz 18 g. — brīva.

SVĒTDIEN,

28. maijā, plkst. 12 notiks **BRĀĻU KAPU PAMATAKMENS IEMŪRĒŠANA un SVĒTĪŠANA, ko vadīs arch. A. ĀDAMSONS, E. BANKERS un māc. V. ROLLE. Pamatakmenī tiks iemūrēts to ziedotāju saraksts, kas urnas un kapu vietas būs pieteikuši līdz 27. maijam, rakstot „ROTAS" administrātoram: A. LĪCIS, ELKA PARK, N. Y., 12427, telef. 518-589-9878.**

28. un 29. maijā „ROTĀ"

notiks krāsu filmu izrādes par LKIA dzīvi un darbu, kā arī „ROTAS" būvēšanu un KATSKILLU KALNU APSKATE.

„ROTAS" administrācija līdz telpu rezervēšanu izdarīt ne vēlāk kā līdz 20. maijam, tāpat veterānu organizācijas — pieteikt savus karogus Lielajai jundai. No Toronto uz „ROTU" autobuss atiet 27. maijā agrā rītā un atpakaļ — 28. maija naktī. Vēl dažas vietas brīvas. Tuvāka informācija un pieteikšanās pa tālruni 225-6051 (N. Kaverskis).

Visus ielūdz: LKIA valde ASV un KANADĀ.

NOTĀRS

OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr.
LE 5-5555, Toronto

Est'd 1874

Turner & Porter

APBEDĪŠANAS BIROJS

Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
RO 7-3153

Parkošana abās bēru mājās.

NOSŪTIET NAUDU UZ LATVIJU

Nauda nosūtīta caur

GRAMERCY

tiek izsniegta kā nauda caur ārzemju tirdzniecības banku Maskavā. Jūs esat nodrošināti tikai ar licenzētu firmu pakalpojumiem.

BEZ STARPNIECĪBAS. NAV APSLĒPTU MAKSĀJUMU.

Mums ir 20 gadu pieredze klientu apkalpošanā.

Visi pārvedumi garantēti pilnos apmēros un apdrošināti. Licenzēts pie bankas un apdrošināšanas departamenta. Nodrošināts: ar $20.000.00. Oficiālas USSR kvītis ar saņēmēja parakstu. Piegāde 2 nedēļās. Bez atvilkumiem. Tarifs: 9 rubļi par US $10.00. Nodeva: līdz $30.00 — $2.75, virs $30.00 — 10%.

GRAMERCY SHIPPING, INC.
744 Broad Street,
Newark, N. J. USA.

Jaunums-Jaunums-Jaunums

TAGAD JŪS VARAT SAVIEM PIEDERĪGIEM PASŪTINĀT DZĪVOKLI

Visas cenas tikai apmēram. Ievākšanās pēc apmēram 18 mēnešiem. Dzīvoklī ieskaitīta: virtuve, vannas - istaba, sanitārais stūris, gaitenis un pieliekamais.

Cenas apmēram.

Vienistabu dz.	$2550.00
Divistabu dz.	$4235.00
Trīsistabu dz.	$6050,00

GRAMERCY

118 E 28th Street,
New York, 10016.
118 E. 28 St., New York, N.Y.

ARTURS ZUTIS, B. A.
ADVOKĀTS un NOTĀRS
Tel: EM 6—5946
Suite 545
17 Queen Street E.,
Toronto 1, Ontario.

LATVIEŠU NAMS

izīrē telpas

sarīkojumiem un viesībām
Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak. Sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.

Uz vēlēšanos nama dāmu komiteja rīko arī godību galdus.

TELEFONS 922—2931
491 College St. Toronto

✝

Mūžībā aizgājusi

OTILIJA VIETNIEKS

dzimusi 1907. g. 22. decembrī Vecgulbenē,
mirusi 1967. g. 15. maijā Toronto.

Par viņu sēro:
MĀSA AR ĢIMENI AUSTRĀLIJĀ,
MĀSA UN BRĀLIS AR ĢIMENI LATVIJĀ,
MĀSAS MEITA AR ĢIMENI ASV

INTERIORS

by AUSEKLIS JANSONS

Paklāji — vietējie un importētie
Aizkari — Mēbeles — tīka vai valrieksta koka — Eļļas gleznas

2912 DANFORTH AVE., TORONTO 13
telefons 698-1469

PUĶU VEIKALS

Venus

Ziedi un ziedu sakārtojumi visām vajadzībām.

Piegādā Lieltoronto robežās un pārsūta uz visām pilsētām brīvajā pasaulē. 231 Roncesvalles Ave., tālr. LE 4—4645, Toronto, pēc darba LE 3—4037

A. PUTNIŅŠ

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

A. EGLĪTIS — TV RENTAL

17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī

161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

Toronto Window MFC Co. Ltd

165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT.

Piedāvā augstākās kvalitātes aluminija logus un durvis.

Izdara dažādus logu pārbūvju darbus.

LABS DARBS. MĒRENAS CENAS.

Neaizistošai informācijai zvanīt
darbā 889-1471, mājās BA 5-5314.
Edvardam vai Aldonai SPROĢIS

ELZA PĒRKONE

Sejas un matu kopšana. Preparāti. Matu veidošana, krāsošana, ilgviļņi. Ik dienas.
DEBORAH—ANN'S Beauty Salon
1 A Browning Ave., HO 3—5198, Toronto.

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO

RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA

APBEDĪŠANAS CEREMONIJU

IZKĀRTOŠANA

KALUPE

LATVISKAS ROTAS
DIMANTI - PULKSTEŅI
Zeltkales

Aldonas KIVLENIEKS

VEIKALA UN DARBNĪCA 964½ Bloor St. W., Toronto 4 Ont., tālr. 533—2837 **Tautiešiem atlaide**

KAS? KUR? KO? TORONTO

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS.

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai

DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca
1095 QUEEN ST. E.
HO 6 - 5152

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja **LE 1-7353**
361 RONCESVALLES AVE. **Īpašnieks ST. CUKULS**

Dāviniet svešztautiešiem
Prof. Alekša Rubuļa

LATVIAN LITERATURE

lai palīdzētu popularizēt Latvijas vārdu

Cena $ 7.50

Dabūjama

DV grāmatnīcā
491 College St., Toronto 4, Ont.

kā arī visās lielākās grāmatnīcās brīvajā pasaulē.

789-1511
Alfred Stikuts Realtor

Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs

A. STIKUTS, FRI.
2889 Dufferin St. 789-3949

BĒRZIŅŠ Realty Ltd.

Arnolds Bērziņš
316 Harbord St. LE 4-8447

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — visos pilsētas rajonos.
APDROŠINĀŠANA — auto, mēbeles, mājas un dzīvību.
OBLIGĀCIJAS — māju un auto aizdevumi.
NOTĀRS — līgumi, noraksti, tulkojumi.

O. J. PUĶĪTIS, B.A., LL.B.
ADVOKĀTS un NOTĀRS

Tālrunis
364—9276

885 Dundas Street West
Toronto 3, Ontario

DANFORTH - JACKMAN

izīrējama
mēbelēta istaba
vieniniekam/cei.

Zvanīt Toronto, 465-3613.

PĀRSŪTĀM
naudu uz
LATVIJU

US $10.- pret 9 jauniem rubļiem. Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.

DV SAINĪŠU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

Everlast Heating Co. 463-3613

Ierīko jaunas un labo vecas gāzes un eļļas apkures ierīces.

Īpašn. A. RASA. Tālr. mājās 465-5317

Ir liela starpība apdrošināšanā

VALD. BEBRIS

Rūpējas par jūsu drošību jau 16 gadu
PL 9-0266.

To dāmu un kungu, kas man zvanīja sakarā ar bērnu, laipni lūdzu piezvanīt vakaros no pl. 8—9

A. BOSS,
tālr. Toronto HU 5-2026

Vajadzīgi
būvamatnieki
pastāvīgam darbam
RUDOLFS GRAVA CONSTR. LTD.
Tālrunis 726-8919 Barrie, Ont.

CREST FLORISTS HU 7-0491

567 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsize Dr.)

Ziedi katrai vajadzībai. A. Nulīša, V. Reinholda un G. Tiltiņa gleznas.

Latviskās rotas lietas. ELMĀRA GULBIS

BOUCK, HETHERINGTON, FALLIS, TRIVETT & PARK
BARRISTERS and SOLICITORS

365 Bay Street,
Toronto
tel. 863—4451

KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS
▫ attīstīšana ▫ palielinājumi ▫ duplikāti ▫
▫ citi darbi ▫ izcilus kvalitāte ▫ atlaide ▫
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 363—6496

UNO MANKIN REALTOR
Member Toronto Real Estate Board Ont. Association of Real Estate Boards.
KONST. KĀRKLIŅŠ
Pārstāvis
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114 mājās 691-3873

Donforth — Broadview: 6 istabu atsevišķa dubultķieģeļu māja, ūdens - eļļas apkure, moderna virtuve, vannas istaba, privāts iebraucamais ceļš un garāža. Izdevīgs pirkums. Iemaksa $3.500.

Coxwell — Gerrard: 4 istabu atsevišķs bungalovs, eļļas apkure, moderna virtuve, vannas istaba, parkošanas iespējas. Īpašums labā stāvoklī. Cena $15.900.

East York: 7 istabu atsevišķa dubultķieģeļu māja, eļļas apkure, moderna virtuve, vannas istaba, privāts iebraucamais ceļš un garāža. Cena $19.000.

SAGĀDĀJAM AIZDEVUMUS IEMAKSĀM KĀ ARĪ ZKĀRTOJAM OBLIGĀCIJAS BEZ ATLĪDZĪBAS

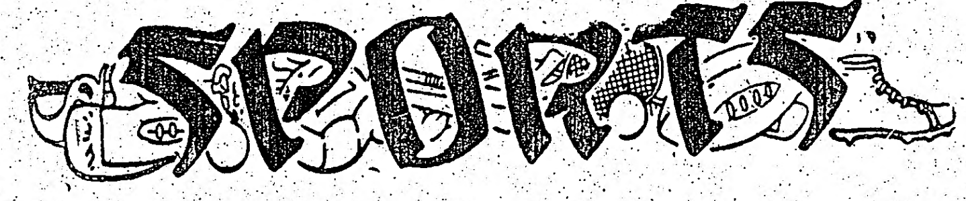

TEICAMS VIEGLATLĒTIKAS SEZONAS SĀKUMS

Kaut šāgada vieglatlētikas sezona īsti „iegājusies" vēl tikai dienvidu puslodes valstīs (piemēram, Austrālijā un Jaunzēlandē), kā arī ASV un Kanadas vidusskolu un universitāšu sportā, trimdas latviešu vieglatlētikas rekordu sarakstā jau izdarāmi 5 labojumi.

Jauno rekordu birumu ievadīja 21 gadu vecā fiziskās audzināšanas skolotāja Adelaidē Biruta Vilmane, februārī Dienvidaustrālijas meistarsacīkstēs Adelaidē izcīnot 2. vietu 200 m skrējienā 24,0 sek. laikā, tā par 0,6 sek. uzlabojot pati savu 1965. gadā iespēto līdzšinējo trimdas latviešu rekordu. Sīvā cīņā ar Dženeti Kailiju viņa uzvarēja 400 m skrējienā ar 54,8 sek. rezultātu, kas jau ir pasaules klases sasniegums. Ar šo veikumu Vilmane par 0,6 sek. uzlaboja savu pirms pāris nedēļām iespēto līdzšinējo Dienvidaustrālijas pavalsts rekordu, reizē arī līdzšinējo trimdas latviešu rekordu. Šajās meistarsacīkstēs Vilmane uzvarēja arī 800 m skrējienā 2:17,6 min. laikā, paliekot tikai 0,1 sek. aiz sava pērnā gadā sasniegtā trimdas rekorda. 100 m skrējienā ar 12,2 sek. laika atzīmi viņa ierindojās 2. vietā. Ievērojot šos izcilos sasniegumus, Vilmani iedalīja Dienvidaustrālijas izlases vienībā Austrālijas meistarsacīkstēm Hobartā, kur viņa, startējot 6 disciplīnās (100 m, 200 m, 400 m, 800 m un 4x100 m un 4x200 m stafešu skrējienos), gan neieguva nevienu uzvaras medaļu, vistuvāk tai tiekot 400 m distancē, kurā palika 4. vietā. Taču jāuzsver, ka konkurencē šoreiz bija īsta pasaules klase!

Trešo rekordlabojumu veica Vašingtonas universitātes (Sietlā) priekšpēdējā gada students 21 gadu vecais Jānis Celms, Vašingtonas un Oregonas universitāšu sacīkstēs Judžinā (Oregonā) aprīļa sākumā uzvarot 2 jūdžu skrējienā ar 8:56,9 min. Ar šo rezultātu J. Celms par 10,9 sek. pārspējis Jāņa Dzelzkalna (ASV) 1965. gadā iespēto līdzšinējo trimdas latviešu rekordu 9:07,8 min. un pietuvojies jau starptautiskajai klasei. Ja vien J. Celmam šai skrējienā būtu uzņemts arī oficiāls starplaiks par 218,694 m īsākajā 3000 m distancē, rekordu sarakstā būtu svītrojams arī Aša Pētersona (ASV) 1958. gadā sasniegtais trimdas latviešu rekords 3000 m skrējienā (8:41,4 min.), jo pēc vispārpieņemtās — protams, gan neoficiālās — formulas (3000 m = 2 jūdzes — 38,0 sek), viņa rezultātam 3000 m distancē vajadzēja būt apm. 8:18,9 min., tātad 22,5 sek. zem A. Pētersona pašreizējā trimdas latviešu rekorda.

Ceturto rekordlabojumu iespēja Nevadas universitātes (Reno) pēdējā gada tautsaimniecības students — 26 gadus vecais Juris Pūce, universitāšu sacīkstē Reno 22. aprīlī uzvarot diska mešanā ar 60,62 m. Šis pasaules klases rezultāts par 0,52 m labāks nekā viņa paša pērnā gadā iespētais līdzšinējais trimdas latviešu rekords (60,10 m) un par 0,61 m pārspēj arī viņa paša pērn iespēto Kanadas un visas Britu kopvalsts rekordu — 60,01 m (viņa vēlāko 60,10 m sasniegumu par Kanadas rekordu nevarēja atzīt, jo attiecīgās sacensības nevadīja oficiāli licencēti amatieru sporta apvienības tiesneši). Stabilā metienu serija — visi metieni pāri 58 m līknei — ļauj cerēt, ka šis nav J. Pūces šīs vasaras „pēdējais vārds".

Piekto un pagaidām pēdējo rekordlabojumu atkal veica Jānis Celms Vašingtonas un Oregonas pavalsts universitāšu sacīkstēs Sietlā aprīļa beigās uzvarot 1 jūdzes skrējienā 4:07,1 min. laikā, tā par 3,2 sek. pārspējot Aša Pētersona (ASV) 1959. gadā sasniegto līdzšinējo trimdas latviešu rekordu (4:10,3 min.) un par 3,6 sek. uzlabojot pats savu apmēram mēnesi veco līdzšinējo personīgo rekordu. Pēc pusstundas atpūtas viņš startēja 2 jūdžu skrējienā, arī tajā gūdams uzvaru ar 9:00,5 min. laika atzīmi.

G. Grīslītis

ATKAL 60 METRU!

Mūsu pašreiz vienīgais pasaules klases sportists — vieglatlēts Juris Pūce atkal liek par sevi runāt: jau ceturto reizi viņa disks lidojis tālāk par 60 metriem. Nupat tas atkal noticis 12. maijā Frēzno, Kalifornijā, gadskārtējās West Coast Relays sacensībās. Ar 60,26 m rezultātu latvietis tajās uzvarēja visus savus amerikāņu konkurentus, bez uzvaras piedevām pārspējot arī šo tradicionālo sacīkšu rekordu, kas kopš pērnā pavasara piederēja trīskāršajam olimpisko spēļu čempionam diska mešanā — Alfredam Orteram un skaitļos izteicās 59,44 m.

Apbrīnojamu stabilitāti Pūce pēdējā laikā uzrāda arī savā „blakus" disciplīnā — lodes grūšanā, kurā viņa divu pēdējo sacensību rezultāti ir 18,44 m un 18,45 m, abi rezultāti, protams, labāki par latviešu trimdas rekordu. Vēl tālāk 16 märc. smago dzelzs „bumbu" viņš ziemā grūdis telpu sacīkstēs, bet IAAF noteikumi par oficiāliem atzīst tikai rekordus, kas sasniegti brīvdabas laukumā.

Juŗa Pūces mācības iestādē — Reno universitātē pašreiz ir pārbaudījumu laiks, kādēļ viņam kā tautsaimniecības studentam atliek maz laika treniņiem. Kad eksāmeni būs beigušies, tad klāt būs arī lielās Modesto sacīkstes, kuŗās piedalīsies visi teicamākie spēki. Tur neatlaidīgais Pūce mēģinās oficiāli „fiksēt" arī tos rezultātus, kuŗus jau vairākkārt iespējis treniņos. Tie ir vareni, bet pagaidām lai paliek nenminēti.

Paredzams, ka Juris Pūce šai vasarā diska mešanā reprezentēs Kanadu Panamerikas spēlēs Vinipegā, tāpat 1968. gada olimpiskajās spēlēs Meksikositijā. Arī šī iemesla dēļ viņš pārcēlās uz Reno studēt tautsaimniecību, lai reizē „studētu", kā vislabāk mest disku, jo domā, ka Kanadas klimats traucē sasniegumu tālāku progresu.

A. Z.

BALTIEŠU GALDA TENISISTU SPĒKOŠANĀS

Ziemeļamerikas baltiešu meistarsacīkstes galda tenisā LSAK sarīkojumā notiks 3. jūnijā Toronto Table Tennis Centre telpās (337 Spadina Ave.). Sākums pl. 11 dienā. Programmā vīriešu un sieviešu vienspēles, vīriešu, sieviešu un jauktās divspēles un vienību sacensība. Dalībnieki pieteicami E. Skujiņam (223 High Park Ave., Toronto 9, Ont., tālr. 767—9964) līdz 28. maijam.

—cbb—

SĀKAS KANADAS LATVIEŠU VIEGLATLĒTIKAS SEZONA

Sidrabenē 28. maijā plkst. 1,30 dienā gadskārtējo Pavasaŗa svētku ietvaros Latviešu sporta apvienība Kanadā rīko cross-country skrējiena meistarsacīkstes un sezonas atklāšanas sacensības jaunatnes grupu un vispārējās klases vieglatlētiem. Cross-country jeb meža skrējiena meistarsacīkšu dalībniekus iedalīs vecuma grupās: vispārējā klasē, A grupā (dz. 1949./50. g.) un B grupā (dz. 1951. gadā un vēlāk). Uzvarētāji saņems LSAK balvas. Vieglatlētikas sezonas atklāšanas sacensību dalībnieki — kā zēni, tā meitenes — sacentīsies sprintā, lēkšanās un mešanās, iedalīti līdzīgās vecuma grupās, kādas pastāv jaunatnes meistarsacīkstēs. Bez tam sacensības notiks arī vispārējā vīriešu un sieviešu klasē.

—cbb—

EZERKALNOS
54 jūdzes no Montrealas
IZĪRĒJAMA VASARNĪCA KĀ ARĪ DZĪVOKLIS PILSĒTĀ
jūlija mēnesim — cena $60.00 nedēļā. Tuvākai informācijai zvanīt Toronto, 536-5235.

Vidējie austrumi kvēlo

No Damaskas ziņo, ka Izraēla plāno plaša apmēra agresiju pret Sīriju un ka Apvienotā arabu republika palīdzēs Sīrijas aizsardzībā. Damaskas valdība paskaidro, ka kaŗš būšot Suecas militārajai afērai līdzīga imperiālistu sazvērestība. Vienlaicīgi ar Izraēlas armiju Sīrija sagaida iebrukumu no Jordānijas, kur sapulcināts kaŗa algādžu kaŗaspēks. Sīrija savās agresijas bailēs jau sūdzējusies Apvienotajās nācijās.

Savā ziņā zināma aktīvitāte Vidējos austrumos nav noliedzama. Sīrijas sabotieŗi vairākos gadījumos iebrukuši Izraēlā, pēdējai atbildot, ka sabotieŗu darbības apturēšanai nepieciešama militāra operācija pret Sīriju, neizslēdzot pat uzbrukumu Damaskai. Nekas nav tuvāk zināms par kaŗa algādžiem, kas sapulcināti Jordānijā, kuŗas attieksmes ar Sīriju nav nekādas draudzīgas.

*

Gandrīz nemitīgajā pasaules pulvermucā — Vidējos austrumos liesmas vēl nav uzplaiksnījušas, bet ogles sāk kvēlot arvien vairāk. Arabi brīdina no 1956. gada Suecas krizes atkārtošanās. Izraēla šādu iespēju kategoriski noliedz, bet tās apgalvojumiem trūkst īstas ticamības. Kaŗa iespējamība Vidējos austrumos kļuvusi tik liela, ka Apvienoto nāciju ģenerālsekretārs Utants atlicis paredzētās vizītes Anglijā un Beļģijā.

Pašreiz liekas, ka Izraēlai galvenais konflikts ir ar Sīriju. Pēdējā mobilizējas un uzsveŗ, ka Apvienotā arabu republika nāks tai palīgā. Nasera piekritēji it kategoriskā veidā prasa Apvienoto nāciju armijas atvilkšanu no 117 jūdžu gaŗās robežas Sinajas tuksnesī. Nasers devis pavēli savai armijai būt gatavai Izraēlas invāzijas gadījumā. Še jāatceras, ka Ēģiptes un Izraēlas robežu Gāzas šaurumā apsarga Kanadas, Norvēģijas, Zviedrijas, Indijas, Dienvidslavijas un Brazilijas vienības. Šī starptautiskā armija stacionēta uz Ēģiptes zemes, bet sakarā ar nolīgumu tās izvākšanos.

Kas pašreiz īsti notiek Vidējos austrumos? Sīrija dreb politiskos nemieros. Izraēla pirmoreiz savā īsajā pastāvēšanas laikā nonākusi saimnieciskās grūtībās ar pieaugošu bezdarbu. No šī viedokļa raugoties, Izraēla ir vienīgā, kas nobriedusi kaŗam, jo var cerēt tajā kaut ko iegūt. Apvienotā arabu republika turpretim var tikai draudēt. Nasera armija, vairāk nekā 50.000 vīru, iestigusi maz pieminētajā Jēmenas kaŗā. Ēģipte tur ir pārāk aizņemta, lai kaŗotu arī ar Izraēlu. Jordānija savukārt tā sanaidojusies ar saviem arabu kaimiņiem, ka kaŗa gadījumā varētu nostāties Izraēlas pusē. Tas, protams, notiktu pirmo reizi vēsturē, bet — arabu līga vairs neeksistē. Iraka izstājusies no vispārējās kopības, Saudiarabija ir daudz tuvāka Rietumiem un Jordānijai nekā arabu pasaulei, un tas pats sakāms par Libanonu, kuŗa nekad nav bijusi ieinteresēta Apvienotās arabu republikas un Sīrijas cīņā pret Izraēlu. Militāri, skaitliski un ģeografiski viss gan ir pret Izraēlu, bet arabi nevienu no savām priekšrocībām neprot izmantot. Arabu miljoniem trūkst kopības, kamēr divi miljoni izraēliešu ir saliedēti nesatricināmā vienībā.

Ziemeļvietnama kaŗu turpinātu

ASV bruņotajiem spēkiem Vietnamā izdevies atrast žūksni komūnistu dokumentu, no kuŗiem skaidri izriet, ka tie kaŗu turpinās pat eventuālu miera sarunu laikā, lai piespiestu amerikāņus atstāt Dienvidvietnamu.

Cik var spriest no ASV kongresā runātā un no amerikāņu militārās vadības atklātības, kaŗš Vietnamā var ilgt pat līdz 1975. gadam, šai laikā ieraujot konfliktā arī militāri sagatavotu sarkano Ķīnu. Visa amerikāņu pretraķešu aizsardzība attīstās ne tikai atkarā no Pad. savienības pieaugošā starpkontinentālo raķešu skaita, bet arī ar atomenerģijas izplatību sarkanajā Ķīnā. Pretēji aizsardzības ministra Maknamaras ieskatiem, ka amerikāņu sagatavošanās pret sarkanās Ķīnas atomlaikmetu maksātu 4 biljonus dolaru, tikai 25 ASV pilsētu aizsargāšana, atomkaŗa gadījumā nodrošinot ap 50 miljonu iedzīvotāju dzīvību, izmaksātu līdz 40 biljoniem dolaru. Tā ir apmēram summa, kas vajadzīga, lai sasniegtu zemei tuvāko planētu. Vietnamas kaŗš amerikāņiem pašiem izmaksā 2 biljonus dolaru mēnesī! Par divreiz lielāku summu ASV varētu izveidot aizsardzību savām lielākajām pilsētām.

Gobas māmuļa beidzot ieradusies Toronto

Pērnā gada vasarā Kanadā viesojoties Pad. savienības ministru prezidenta vietn. Poļanskim, torontietis Jānis L. Goba lūdza vietējā laikraksta „The Telegram" iekārtojuma „Action Line" palīdzību izkārtot viņa mātei ieceļošanu Kanadā resp. panākt atļauju atstāt okupēto Latviju. „Action Line" darbinieki izmantoja Poļanska viesošanos un gandrīz vai drāmatiskā vārdu divkaujā dabūja padomju dižvīra solījumu, ka J. Gobas mātei izbraukšanas atļauju piešķirs. Šis gadījums kļuva gandrīz par laikraksta politisku kampaņu, kuŗa turpinājās arī pēc Poļanska aizbraukšanas no Kanadas.

Par spīti Poļanska solījumam, atkārtoti iesniegto Gobas mātes izbraukšanas atļaujas pieprasījumu atkal noraidīja. „The Telegram" darbinieki iedrošinājās Poļanskim solījuma neturēšanu atgādināt, un tā sākās jauna cīņa par izbraukšanas atļaujas piešķiršanu, kuŗa pēc dažādiem jauniem sarežģījumiem beidzot tomēr vainagojās ar panākumiem.

Jānis L. Goba saņēma paziņojumu, ka izceļošanas atļauja beidzot saņemta, un cerēja māti sagaidīt jau Ģimenes dienā. Iznāca maza aizkavēšanās, tā ka viņš tikai šajās dienās Maltonas lidlaukā varēja apkampt savu 23 gadus neredzēto māti. Par šo laimi J. Gobam bez paša neatlaidības visvairāk jāpateicas „The Telegram" enerģiskajiem žurnālistiem, kas palika uzvarētāji cīņā ar Poļanski un padomju necilvēcīgo birokratiju.

Vilsonam iesniegtā . . .

(Pārnesums no 6. lpp.)

Kad tas tika paziņots baltiešiem, izcēlās sašutums. Kaut Lielbritanija „neatzīst de jure padomju okupāciju Baltijas valstīs", padomju delegācijā Lielbritanijā piedalījās arī „Padomju Igaunijas ministru prezidents"; bez tam — vai tad de jure tiesīgam īpašniekam var konfiscēt mantu, lai ar to samaksātu prasības kādam citam, kas nav de jure atzīts?

Ziņas, kuŗas mūs sasniedz no dzelzs aizkara viņas puses ir vienprātīgas: Lielbritanijas un Pad. savienības paredzamais līgums tur radījis pārsteigumu un sašutumu. Depresiju padziļina padomju propaganda, kuŗa deklarē, ka „Londonas līgums" pielīdzināms padomju režīma atzīšanai Baltijas valstīs no Lielbritanijas puses (Rietumos uztvertais radioraidījums no Rīgas šāgada 12. martā).

Mēs ceram, ka džentlmeniskās tradicijas, augstie principi un liteišķie, praktiskie apsvērumi ņems virsroku, un Lielbritanijas valdība atteiksies no savām acīm redzamajām iecerēm. Lielbritanija šai gadījumā nevar nekā iegūt. No šīs akcijas var rasties tikai nožēlojamas negatīvas atsauksmes pasaules apmērā. Dabīgā reakcija pasaulē būs nosodīšana un uzticības zaudēšana.

Šis protests pārstāv tūkstošiem apvienotu baltiešu un viņu organizācijas visos kontinentos. Jums un visiem, kas redz un saņem šo protestu, mēs gribam teikt, ka viss, ko mēs vēlamies, ir Jūsu pašu ārlietu ministrijas paziņotās nostājas Baltijas valstu lietā bezkompromisa izpildīšana. Tajā deklarēts: „Bet tas nenozīmē, ka mēs vairs neatbalstītu brīvības un taisnības principus, kuŗas Viņas Majestātes valdība arvien turējusi augstu visā pasaulē (šāgada 14. aprīļa atbilde no ārlietu ministrijas).

Ja šie brīvības un taisnības principi arvien uzturēti, tad sāktie darījumi ar Pad. savienību netiks pabeigti. Tas arī ir tas, ko mēs ceram un ko mēs prasām Jūs deklarēt. Šāda deklarācija atjaunotu Baltijas tautu uzticību un draudzību ar Lielbritaniju.

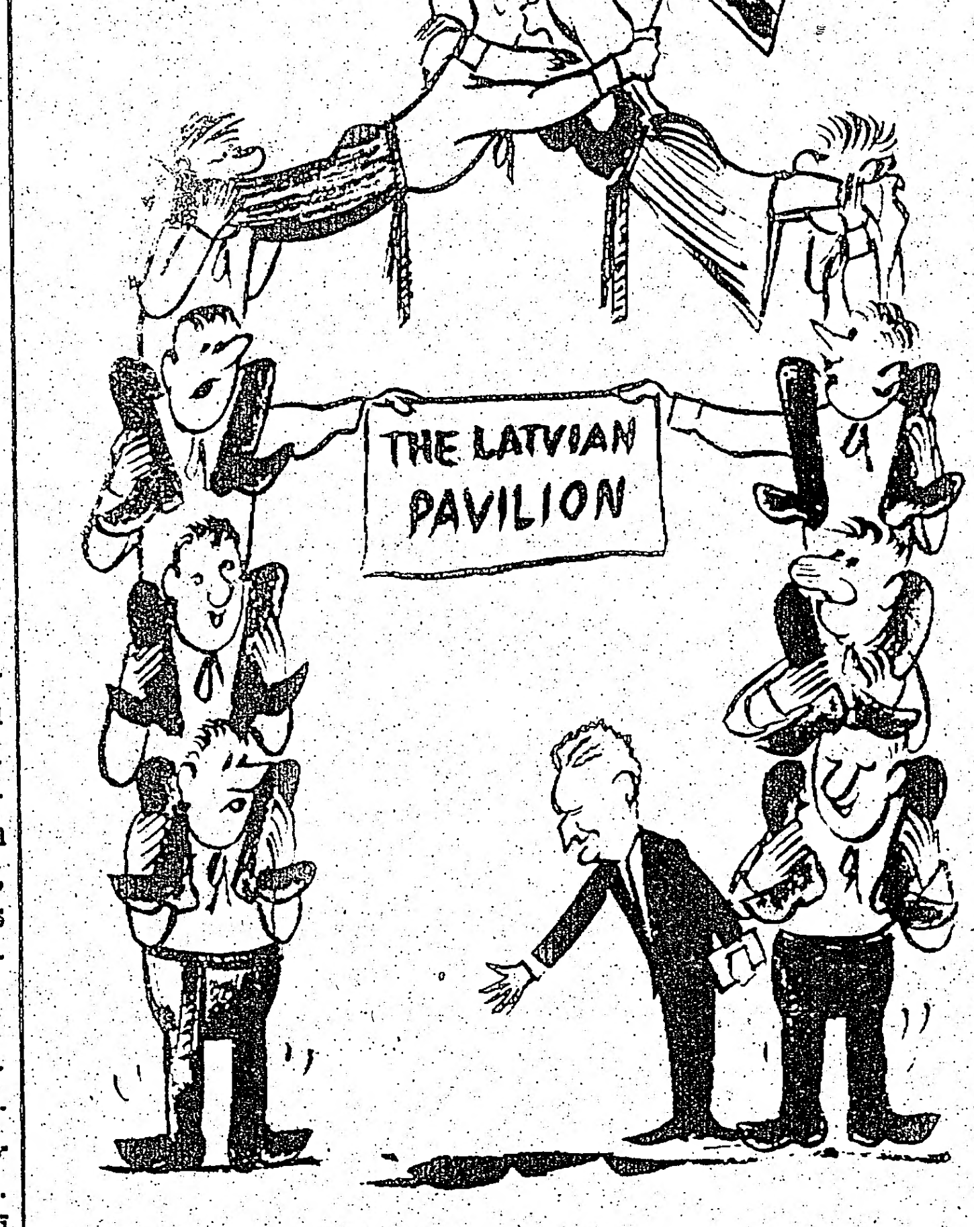

LATVIEŠU DIENAS PASAULES IZSTĀDĒ MONTREALĀ — Laipni lūdzu mūsu paviljonā! Ed. Keiša karikatūra

Ne gluži personīgā lietā

(Pārnesums no 1. lpp.)

kiem vēl neviens nav sevi īstenos darbos apliecinājis. Sarīkot kādu balli vai citu līdzīgu sarīkojumu ir samērā viegli, bet panākt kaut ko cīņā par dzimteni, kad vairs nepalīdz nodrāztas frazes, ir kaut kas pilnīgi cits, nesalīdzināmi grūtāk paveicams uzdevums.

Liekas, nebūs atklāta jauna Amerika, ja apzināsimies, ka mūsu vidū darbojas arī mums nezināmi pretinieka aģenti. Ir raksturīgi, ka pēc katra nozīmīgāka nacionālpolītiska notikuma vai panākuma tūlīt uzvirpuļo neglītas baumas, sākas aizdomu sēšana, pat tīri personīga darbinieku aizkaršana, nevis objektīvi kritizējot darbu un veikumu, bet gan cenšoties nomelnot darba veicējus. Tā notika pēc otriem ASV latviešu jaunatnes svētkiem, to pašu piedzīvojām attieksmē uz organizācijas Americans for Congressional Action to Free the Baltic States darbu Baltijas valstīm labvēlīgas rezolūcijas pieņemšanai ASV kongresā, kuŗam tikai pašā pēdējā posmā, kad praktiski cīņa jau bija uzvarēta, pievienojās citu organizāciju vairums, un tāpat bijis vienmēr, kad veikts patiešām reāls un nozīmīgs uzdevums. Tas pats attiecināms uz neatbildīgu mūsu centrālo organizāciju darba noliegšanu un nepamatotu nopelšanu.

Katram, protams, ir tiesības kritizēt, tikai šai kritikai jābūt godīgai. Tāpat organizācijām ir tiesības vadīt, tikai šīs tiesības jāiegūst nevis ar negātīviem rīkojumiem, bet gan ar apliecinātu un aktīvu darbību. Tikai apgalvot vien, ka daudz kas darīts, vēl nenozīmē, ka darbs arī padarīts, ja to nevar pierādīt.

Būtu labi, ja tie, kas, izņemot aprunāšanu un visa noliegšanu, nekādu citu darbību neuzrāda, sāktu pamazām saprast, ka ar šādu rīcību tikai veicina mūsu ienaidnieka aģentu darbību, jo pēdējo uzdevums tieši ir iznīcināt ticību visam labajam, ticību tam, ka mēs kaut ko spējam; tāpat sagandēt apziņu, ka mūsu vidū dabiskā kārtā ir cilvēki, kuŗiem savas kļūdas kā jebkuŗam citam, bet kas strādā mūsu nacionālo interešu labā nevis tādēļ, lai iegūtu kaut ko personīgi sev, bet lai censtos paveikt uzdevumu, kuŗu uzlikusi vēsture, mūsu tautas liktenis un paša sirdsapziņa. Ja cilvēki, kas meklē tikai citu vainas, kaut desmito daļu no vainu meklēšanā izšķiestās enerģijas un laika ieguldītu nacionālpolitiskajā cīņā, mēs šodien varētu atskatīties uz nesalīdzināmi lielākiem panākumiem.

Gribas ticēt, ka ar laiku neviens vien saskatīs, ka ar nepamatotu negātīvu kritiku un intrigām mēs paši sevi ievirzām ienaidnieka atbalstītāju rindās. Mēģināsim vispirms saskatīt pozitīvo, atzīt paveikto, objektīvi izvērtēt domstarpības un iet kopīgu ceļu. Ja tas mums izdosies, tad nav šaubu, ka arī panākumi neizpaliks. Uz to lai Dievs mums palīdz!

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Indiāņu lietu ministrs Arturs Leings iesniedzis valdībai 1 milj. dolaru programmu, pēc kuŗas nodarbinātiem indiāņiem piešķirtu pabalstu māju pirkšanai vai celšanai ārpus rezervātu robežām. Atsevišķo ilgtermiņa aizdevumu lielums sniegtos no 1000—6000 dolariem, par aizdevuma fondu atbildīga Centrālā māju un hipotēku sabiedrība (CMHC). Šai programmā ietverti vispirms indiāņi, kas dzīvo rezervātos, tomēr to attiecinās arī uz tiem indiāņiem, kas pārcēlušies un atraduši darba iespējas pilsētās. Toronto mītot ap 7000 indiāņu, Edmontonā 6000 un Vankuverā 4000. A. Leings paziņoja, ka indiāņu departaments apsveŗ pārmaiņas arī eskimu atbalstā, kas pēdējos gados izrādījušies centīgi strādnieki raktuvēs un rūpniecībā.

☆ Uz tūrisma biroju pieprasījuma Grieķijā valdošā militārā junta mainījusi savu lēmumu, par kuŗu jau mūsu laikrakstā nesen ziņots, un ielaidīšot Grieķijā arī gaŗmatainos un bārdainos tūristus. Arī nauda varēs būt mazāk nekā pieprasītie 80 dol. par 10 dienu ilgu uzturēšanos. Bet valdība paturot tiesības neielaist tādus, kuŗi izskatoties kā huligani.

☆ Kopš Expo 67 atklāšanas jau saņemtas neskaitāmas sūdzības par pārmērīgām cenām un trūkumiem mazāku viesnīcu un moteļu pakalpojumos. Nule Kvebekas valdības reprezentants Expo pirmoreiz devis kādam Montrealas motelim 3 dienu laika pazemināt pārnakšņošanas cenas par 5 dol. diennaktī vai arī ievērojami uzlabot apkalpošanu.

☆ Ministru prezidents Pīrsons īpašā kabineta sēdē deklarēja, ka Kanadai nepieciešama stingra solidāra nostāja Vietnamas kaŗa jautājumā. Arī visiem provinču valdību pārstāvjiem jāizbeidzot federālās valdības kritizēšana šai ziņā. Privātās padomes priekšsēža Valtera Gordona iebildums, ka viņš kā privāts cilvēks aizstāv citu viedokli, ministru prezidents apklusināja, liekot Gordonam izvēlēties vai nu atkāpties vai izbeigt valdības kritizēšanu. Kā zināms, Gordons bija kādā runā parlamentā pieprasījis, lai Kanada aktīvi un atklāti sāktu kritizēt ASV nostāju Vietnamā.

☆ Kāda Otavas pilsoņu grupa — Otavas patērētāju protesta apvienība aicina uz svaiga piena un tā produktu boikotu sakarā ar piena cenu paaugstināšanu. Apvienības nolūks ir piespiest Ontario valdību mainīt likumu par piena produkciju un pienotavas pazemināt cenas. Pienotavu vadība paskaidro, ka pie nesenā 2 c pielikuma par pudeli piena vainojama piena apstrādāšanas un sadales sadārdzināšanās.

☆ Karalieni Julianu un princi Bernhardu otrdien Otavā apsveica ap 1500 sagaidītāju, to vidū kādi 300 holandiešu imigranti, dziedot nacionālo himnu.

☆ Par Kanadas nacionālās filmsabiedrības direktoru izraudzīts Rietumontario universitātes profesors Hjū Arčibalds Makfersons. Kanadas filmu industrijai paredz uzplaukumu pēc vairākām sekmīgām kultūras un īsfilmām, kas guvušas lielāku ievērību un atzīmējumu Kannu un citos ārzemju filmu festivālos nekā pašu mājās.

☆ Kvebekas premjērs Daniels Džonsons savā apmeklējumā Francijā izteicies reportieŗiem, ka Kvebeka raugās uz Franciju pēc palīdzības technikas un zinātnes nozarēs, jo „cieš no klaustrofobijas" Ziemeļamerikas valstu ieslēgtas. Džonsons kritizēja Kanadas neseno kultūras izmaiņas nolīgumu ar Beļģiju, atrazdams to nelaikā sāktu un piemetinādams, ka Otava „saistījusi" Beļģijai rokas... Džonsonam paredzētas divas apspriedes ar prezidentu Degollu. Bet kad reportieŗi jautāja, vai Džonsons nodomājis parakstīt kādu līgumu ar Francijas valdību, Kvebekas premjērs izvairīgi atbildējis, ka viņa provincei jau esot kultūras un izglītības nolīgumi ar Franciju un viņš šoreiz nedomājot parakstīt nekā.